GÜZELLİKLERİ CEYLANKENT'TE YAŞAYIN!

Her mevsimde denizi, güneşi, güzellikleri yaşayın.
Yalova'da, Ceylankent'te yaşayın.
Ucuza ve uygun ödeme şartlarıyla bir villa veya
bir daire sahibi olmanın avantajını yaşayın.
Venedik'i özlemeyin, güzellikleri; denizde, yüzme
havuzlarında, spor tesislerinde yaşayın.
Alışveriş merkezine uğrayın, kafeteryada dinlenin,
akşam yemeğini restaurantda yiyin, dilerseniz
dostlarınızı dairenizden otomatik telefonla arayın.
Gezerek, görerek, seçerek alın.
Günümüzün yaşam tarzını seçin, güzel yaşayın.
Ceylankent'te yaşayın.

CEYLANKENT

Bilgi İçin :

Yalova - Karamürsel K.Yolu 8.Km. Tel: (1931) 4033 - 4034 - 4035

2 AĞUSTOS 1987 YIL:5 SAYI:30 700 TL. (KDV dahil)

nokta

Yeni bir HZİ mi? ASTIMLILAR KOBAY OLARAK KULLANILIYOR

KÜÇÜK FAHİŞELER

Fuhuş piyasasının yeni kurbanları

■ M.D., 14 yaşında, iki yıldır bu "âlemde"

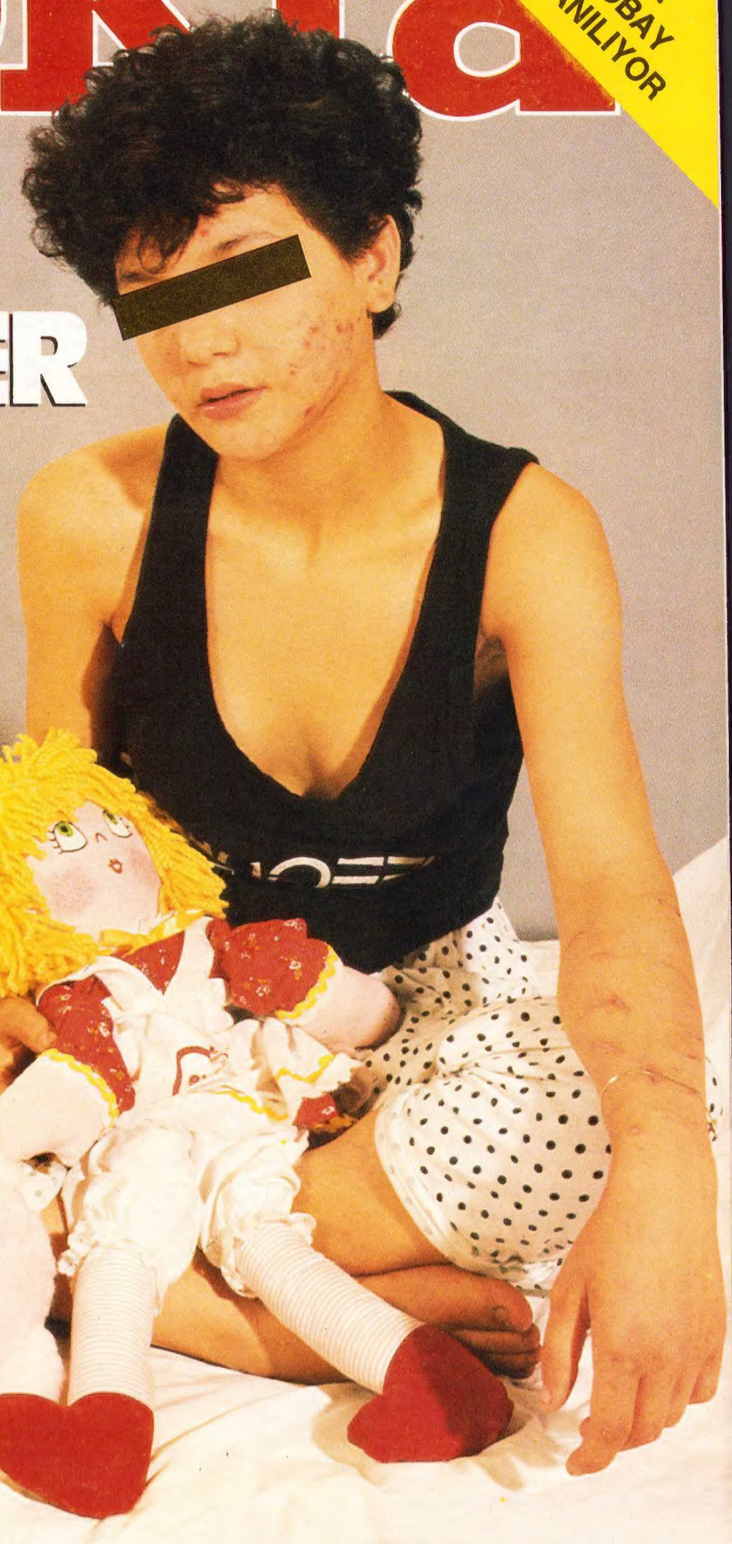

KİŞİLİK ÇİZGİSİ

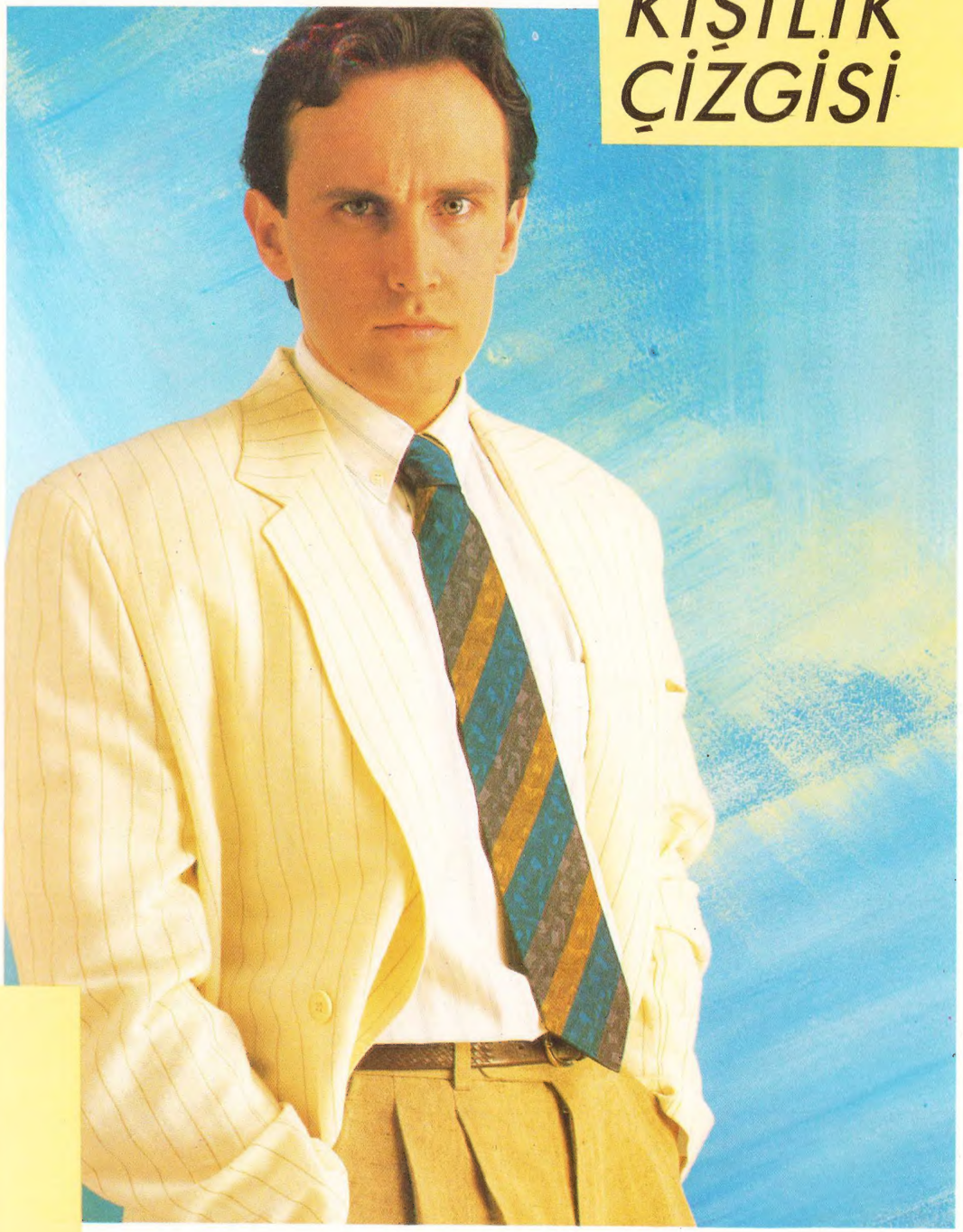

ANTALYA
BAKIRKÖY
DENİZLİ
ISPARTA
İZMİR
ÜSKUDAR

mithat

AİT

İÇİNDEKİLER

TÜRKİYE

Hastaları kobay olarak kullandılar 12
Lavrion'da can pazarı 16
Söyleşi / Hüsamettin Cindoruk 19
Benzine zam yakın 20
Söyleşi / Tuğrul Türkeş 22
İki korucuya bir silah 24
Kitap / Yavuz Donat 25

DÜNYA

Macaristan ve Romanya'da ekonomik kriz 28
Hükümeti sarsan iflas 31
Mozambik'te iç savaş 34
Borsada kokain satışı 37

EKONOMİ

Yatırım fonlarına yüksek rağbet 44

KAPAK

Çocuk fahişeler 50

TOPLUM

Ortaöğretimde reform çalışmaları 58
Abu Dabi'ye hostes ihracı 61
Örsan Öymen'i kaybettik 62

KÜLTÜR SANAT

Söyleşi / Türkân Şoray 64
Videodan seçtiklerimiz 66
Kitap / Karl Marx 70

İZLENİMLER

Kalkan'da tatil 72

SPOR

Mehmet Terzi'nin başarısı 76

DİĞER BÖLÜMLER

İçindekiler 3
Nokta'dan 5
Ne Nerede 8
Panorama / Türkiye 26
Panorama / Dünya 40
Günlerin Getirdiği 48
Bulmaca 80
Test 81
Kutu Kutu 82

Küçük fahişeler

Nokta, Türkiye'deki hayat çocuklarının dünyasına girdi. Beyoğlu'nun arka sokaklarında çocukların yaşadığı, ama hiç de çocukça olmayan ibret verici "âlem"lerini izledi.

(Sayfa 50)

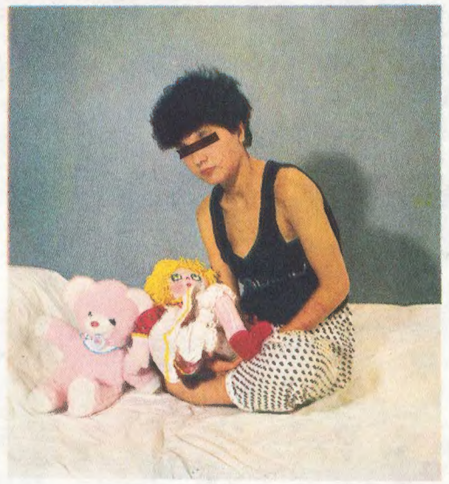

Kapak Fotoğrafı: Muhlis HASA
Oyuncaklar: Dünya Gençlik Merkezi

Astım hastalarını kobay olarak kullanıyorlar

Astım ilacı olarak hastalara verilen ilacın ne ruhsatı var, ne de prospektüsü. Üstelik doktorlara göre bu "sıvı" bir ilaç bile değil.

(Sayfa 12)

Lavrion'da can pazarı

PKK Atina'daki mülteci kampına da saldırdı. Türkiye'den kaçanlar, PKK'ya karşı ölüm kalım mücadelesi veriyor. **Nokta** Lavrion'da olayları yaşayanlarla konuştu.

(Sayfa 16)

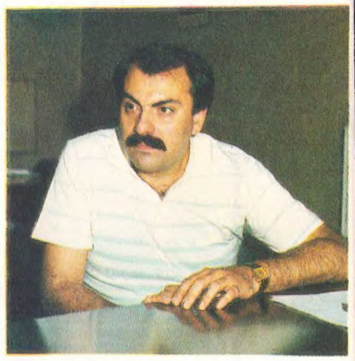

"Artık kadına farklı bakılıyor"

İki yıllık bir aradan sonra sinemaya dönen Türkân Sultan, sinema üzerine **Nokta** ile söyleşti.

(Sayfa 64)

"Bana eskiden solcu derlerdi"

Alparslan Türkeş'in oğlu Tuğrul Türkeş siyasete nasıl girdiğini **Nokta**'ya anlattı.

(Sayfa 22)

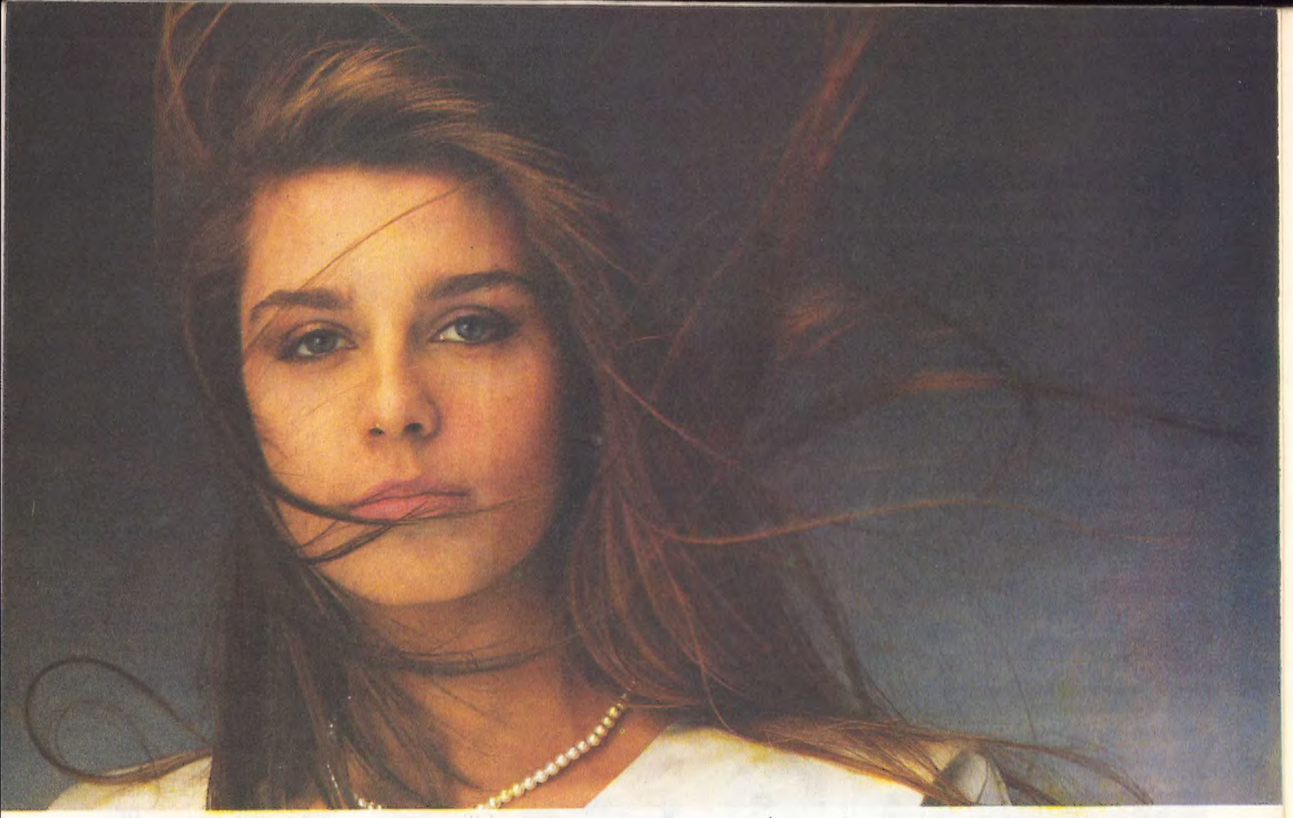

Saçlarınıza Akan Hayat

Boyanmış, krepe, mizampli perma, röfle ve dekolore görmüş saçlar çabuk yıpranırlar; özellikle değişen iklim koşulları rüzgar, kuvvetli güneş ışınları, tuzlu ve klorlu sular saçlarınızın doğal yapısını etkiler.

GRANDE AMORE®

SAÇ BAKIM KREMİ

HAIR CARE CONDITIONER

★ ★ ★ ★ ★ ★

Proteinli

Vitaminli

İşte, saçlarınıza yeniden hayat vermek, onları sürekli sağlıklı ve bakımlı tutmak için HUNCA yeni saç bakım kremi GRANDE AMORE'yi üretti. Protein ve vitamin içeren özel formüllü GRANDE AMORE ile saçlarınız daha sağlıklı, daha doğal, hayat dolu.

hunca
KOZMETİK SANAYİİ
TEL: 162 39 41/42 - 162 47 20/21
TELEX: 27 556 CER TR

Astım Hastanesi yetkilisi, ilgisiz bir sesle, "Haa, evet öyle bir şey duymuştum" diye cevaplamıştı muhabirimizi. Çapa ve Cerrahpaşa hastanelerinin birçok doktoru da haberdardılar olaydan. "Hani şu garip çevrenin adamlarının denediği ilaç değil mi? Biliyoruz" diyorlardı aynı ilgisizlikle.

Peki ne yapmışlardı duyduklarında? Hiç. Anadolu'nun ücra bir kasabasında değil, İstanbul'un göbeğinde, birtakım kişiler ortaya çıkıyor, üstünde tek bir açıklama olmayan ne idüğü belirsiz bir ilacı sebil gibi gelene geçene dağıtıyor ve bunu duyan doktorların birçoğu da omuz silkip geçiyor.

Bu hafta dergimizde okuyacağınız, kobay olarak kullanılan astımlılarla ilgili haberde, olayın vahim yanlarından biri Astımlı Hastalara Yardım Derneği adı altında faaliyet gösteren kişilerin sergiledikleri sorumsuzluksa, bir başka vahim yanı da doktorlarımızın ve bu ilacı kullanan hastaların tutumu.

Doktorun verdiği ilacı bir kenara itip uzatılan meçhul bir "iksiri" kapalı gözle yudumlamak, yoğun çaresizlikten de kaynaklansa akıl almaz bir davranış değil mi?

Biz, benzeri haberlerde hep yapıldığı gibi, bu kez de sağlık kuruluşlarını halk sağlığını ilgilendiren konularda daha sıkı bir denetim kurmaya çağıracağız. Ama, asıl etkili denetimin sağlık bilinci yüksek bir toplum tarafından yapılabileceğini de vurgulayarak...

★ ★ ★

M.D., "Kadın da değiliz, çocuk da değiliz. Bize ne dendiğini bilmiyorum" diyordu. Perşembe sabahı Cancan'dan (Zührevi Hastalıklar Hastanesi'nden) çıkıp doğruca gelmişti. Stüdyoda kapak fotoğrafının çekimi için beklerken meraklı bir çocuk gibi her şeyi dört gözle izliyor, belli ki ışıkları,kamerayı kurcalamak için can atıyordu. Sonra birden gözyaşları gördük gözlerinde. Çekilen resimlerin yarısında tasasız bir çocuk gibi gülüyor, yarısında yıkık bir kadın gibi ağlıyordu. M.D. kapak sayfalarımızda yer alan "hayat çocukları"ndan biriydi.

Muhabirlerimiz, geceler boyunca Beyoğlu'nun arka sokaklarında onun gibi onlarca çocukla konuştular, bu çocuk mezbahasına nereden, nasıl geldiklerini, neler yaşadıklarını araştırdılar. Ve şu sorunun cevabını bulmaya çalıştılar: Şehvetini körpe bedenlerde doyurmaya kalkan bu erkekler hasta mıydı? Doktorlar da, çocuklar da, "Evet, çoğu psikopat" diye cevaplıyorlardı bu soruyu. Genellikle, yetişkin bir kadın karşısında başarısızlıktan korkuyor ya da bir kadından isteyemeyecekleri şeyleri istiyorlardı. Bir tatminsizlik ve arayış içindeydi bu hasta beyinler. Ve belki de bu arayış, Simone de Beauvoir'ın çok eskiden söylediği gibi "yeni bir Havva" arayışıydı: "Artık yetişkin kadın erkekle aynı evreni paylaşıyor. Kadın araba kullanıp borsa spekülatörlüğü yapabiliyor. Ama 'çocuk-kadın', erkeğe giriş hakkı verilmeyen bir evrende yer alıyor. En azından 'femme fatale' ile 'ham meyve' bir araya getirilerek yeni bir "Havva"nın yaratılması umut ediliyor."

Ama bu umutsuz arayışın bedelini ödeyenler, M.D.'ler oluyordu.

Arda Uskan

nokta

SAHİBİ
Gelişim Yayınları A.Ş. ve Süreli yayınlar A.Ş.
Yönetim Kurulu Başkanı
Ercan Arıklı

YAYIN KURULU BAŞKANI Dr. Adil Özkol
YAYIN KURULU Ayşim Alpman, Ayşenur Arslan, Duygu Asena, İpek Çalışlar, Aycan Giritlioğlu, Gülay Göktürk, Deniz İnsel, Güldal Kızıldemir, Dr. Salih Memecan, Mustafa Özyürek, Hıncal Uluç, Arda Uskan, Hilmi Yavuz
SORUMLU YAYIN YÖNETMENİ Arda Uskan
ANKARA TEMSİLCİSİ Aycan Giritlioğlu
YAYIN YÖNETMEN YARDIMCILARI İpek Çalışlar, Gülay Göktürk
GÖRSEL YÖNETMEN Salih Memecan
İSTİHBARAT ŞEFLERİ Korhan Atay (İstanbul), Nurcan Akad (Ankara)
HABER ARAŞTIRMA BÖLÜMÜ Güldal Kızıldemir, Nadire Mater
ÖZEL HABER BİRİMİ Dürin Ababay (Şef), Neyyire Özkan, Hakan Akçaoğlu.
DIŞ HABERLER Ayşim Alpman, Aydın Demirer, Viki İzrail
EKONOMİ Şaziye Karlıklı, Gülçin Tahiroğlu
KÜLTÜR SANAT Sungu Çapan

YAYIN DANIŞMANI Engin Ardıç
ARAŞTIRMA Ergun Hiçyılmaz
TEKNİK SEKRETER Tahsin Armağan
BÜROLAR İstanbul: Haşmet Babaoğlu, Ali Boratav, Ayşe Baştürk, Ruşen Çakır, Ceylan Göllücü, Alper Görmüş, Sinan Hıncal, Eren Külahlı, Leyla Olça, Mahmut Övür, Serhat Öztürk, Seral Özzeybek, Hümeyra Özalp,Can San, Itır Şahingiray, Emin Tanrıyar, Nihan Taştekin, Mehmet Yalçın
Ankara: Hıdır Göktaş, Erdal Kılıçoğlu, Cengiz Kuşçuoğlu, Haluk Müftüoğulları, Sevkuthan Nevsuhan, Hüsevin Sentürk, Nuray Şirin, Nezih Tavlaş Kemal Bağlum
İzmir: Ahmet Kökçü
Yurtdışı: ALMANYA: Yağmur Atsız, İNGİLTERE: Merih Çolakoğlu, İSVEÇ: Abdullah Görgün, YUNANİSTAN: Mihail Vasiliadis, KIBRIS: Serdar Saydam
GÖRSEL BÖLÜM Nihan Bilkay (Görsel Yön. Yrd.), Emre Ulaş (Grafik/İllüstrasyon), Ali Aydın (Prodüksiyon)

FOTOĞRAF Adem Altan, Deniz Doğan, Erzade Ertem, Erik Molberg Hansen, Batuhan Kıran, Ümit Kırdil, Süleyman Tel, Mehmet Tel
TEKNİK ŞEFLER Nermi Erdur (Fotoğraf), Necati Güngör (Düzelti), Yurdakul Işıtman (Renk Ayrımı) Serpil Köse (Dizgi), Fazıl Mecit (Pikaj-Montaj), Yalçın Salur (Kamera)
KATKIDA BULUNANLAR Pertev Atasay, Hakkı Deveci, Hande Ergenç, Ayça Gülsoy, Ayşen Gür, Hızır Tüzel, Ali Rıza Kuranel, Levent Boyacıoğlu, Gül Büyükbeşe , Can Karakaş , Ayşe Sazak ,UBA
ADRES Gelişim Yayınları, Levent - İstanbul Tel: 169 66 80 (20 Hat) TELEX: 26510
REKLAM İÇİN TELEFON 169 66 80
ANKARA BÜROSU Atatürk Bulvarı, 85/12, Kızılay - Ankara Tel: 33 07 40 (3 Hat) TELEX: 42008
İZMİR BÜROSU İzmiroğlu İşhanı Kat: 4 No: 404 Konak - İzmir Tel: 25 85 79
BASILDIĞI YER GE-PA Basım Sanayii ve Ticaret A.Ş.
DAĞITIM Hürriyet Holding A.Ş.

GELİŞİM

BAŞKAN YARDIMCISI / Finansman Ümit Umar, **BAŞKAN YARDIMCISI / İdare-Reklam** Deniz İnsel, **HALKLA İLİŞKİLER VE ARAŞTIRMA MÜDÜRÜ** Fatoş Erbil, **SATIŞ MÜDÜRÜ** Yıldırım Ünverdi, **TEKNİK MÜDÜR** Güman Birincioğlu, **DIŞ İLİŞKİLER MÜDÜRÜ** Ayşe Karabece

KİTAP

KAHRAMANLAR ÖLMELİ, roman, Ahmet Yurdakul, Bilgi Yayınevi, 1987, 268 sayfa.
"Körfez Üstü Yıldız Gezer" adlı öykü kitabından sonra, **Kahramanlar Ölmeli** genç yazarın ilk romanı. Yakın tarihimizin özellikle İstiklal Savaşı yılları sonrası insanlarının yalnız -biraz da acıklı olan- yaşamları anlatılıyor. Dün (savaşta) birer kahraman olan bu insanlar, bugün "yarınsız" yaşamaktadırlar. Ahmet Yurdakul, bu malzemeyle genelde insanı ve onun değer yargılarını işliyor.

KİM KAZANDI KİM KAYBETTİ, inceleme, Osman Ulagay, Bilgi Yayınevi, 1987 İstanbul, 325 sayfa.
Osman Ulagay Cumhuriyet'in ekonomi servisi şefi, yüksek tahsilini ekonomi alanında yapmış, ekonomide olup bitenleri en iyi değerlendirebilecek bir konumda. Ve 24 Ocak 1980'den beri gün geçtikçe içinden çıkılamaz nitelikte görünen ekonomiye ilişkin soruları da cevaplandırmayı düşünmüş. Bütün bu soruları "ekonomimiz iyiye mi gidiyor kötüye mi" genel başlığı altında toparlayıp, cevabını somut verilere dayanarak saptamaya çalışmış kitabında. Böylece, kitap bir yandan Özal dönemi ekonomisinin bir tarihçesini öte yandan da bu ekonomik uygulamaların varabileceği noktayı ve alternatiflerinin bir dökümünü yapıyor. Osman Ulagay'ın bir makale derlemesiyle yetinmeyip özgün bir kitap yazması da çalışmanın değerini artırıyor.

YÖNETME VE YÜKSELME SANATI, inceleme, Thomas J. Peters-Robert H. Waterman, Altın Kitaplar Yayınevi, 1987, İstanbul, 441 sayfa. Yönetmeyi bilmek, yükselmeyi becermek keskin bir kapitalist dönüşüm yaşayan Türkiye'de de artık önemli olmaya başladı. "Yönetme ve Yükselme Sanatı" adlı kitap, 1950'lerin sonlarında ortaya çıkan ve "İnsan İlişkileri Okulu" adıyla da anılan bir yöneticilik anlayışının ürünü. Batı dünyası Japon mucizesinin kökenlerini araştırırken, bunun uygulanan işletme yönetimi ilkelerine dayandığını keşfetmiş ve bu da bu ekolün zaferini beraberinde getirmiş. Bu ekolün manifestosu niteliğindeki bu kitap herhangi bir yönetim hiyerarşisinde yer alan herkesin faydalanarak okuyabileceği nitelikte.

BAY KEUNER'İN ÖYKÜLERİ, Bertolt Brecht, Boyut Yayınları,İstanbul, Haziran 1987, 88 sayfa.
Oyunlarının çoğunu sahnelerimizde izlediğimiz, kabaca tüm yaşamını seyirciyi duygulandırmaya değil de düşündürmeye yönelik epik tiyatro kavramını geliştirmeye adamış "Baba" Brecht'in Almanca toplu eserlerinin 12 cildinden Anna ve Murat Çelikel tarafından çevrilmiş "Yoldaş K.'nın Öyküleri", Behiç Ak'ın çizgileriyle renklendirilerek Boyut Yayınları'ndan çıktı. Hareketli, aşk bakımından zengin, çelişik ve coşkulu bir şair yaşamı süren Ausgburg'lu Bertolt Brecht'in dünya görüşünü, mesajı bilgece "hikmetlerle" verilmiş az ama öz, kısa metinciklerle yansıtan **Bay Keuner'in Öyküleri,** yazarın yıllar önce dilimize çevrilmiş "Me-Ti"sini çağrıştırıyor. Yıldız falından aşırı tüketime, doğal mülkiyet güdüsünden adalet duygusuna ve rüşvete kadar daldan dala atlayan Brecht'in özdeyişimsi öykücüklerini içeren **Bay Keuner'in Öyküleri,** kütüphanenizdeki Brecht "külliyatını" tamamlayacak sevimli bir kitapçık.

1986 İFSAK FOTOĞRAF YILLIĞI, İfsak yayını, İstanbul 1987.
Fotoğraf yayıncılığı ülkemizde yaygınlık ve süreklilik kazanmamış bir alan. Yaşayan en eski fotoğraf derneği İFSAK, bu konuda da öncü bir çalışma yapmayı üstlenmiş. İFSAK üyelerinin fotoğraflarından oluşan bir yıllığı hazırlamış. İFSAK üyelerinin yapıtlarından oluşan bu "ilk geniş çaplı derleme" gelecek yıllarda ülkemizdeki tüm fotoğraf kadrolarının ürünlerini kapsayacak şekilde düzenlenmesi tüm sanatseverlerin ümidi.

İŞKENCE ÖYKÜLERİ, öyküler, Hasan Kıyafet, Habora Yayınları, İstanbul 1987, 128 Sayfa.
Öğretmen yazarlarımızdan Hasan Kıyafet'in yeni yapıtı "İşkence Öyküleri." Daha çok roman çalışmalarıyla tanıdığımız Hasan Kıyafet, bu bir demet öykü için ortak temadan yola çıkmış: İşkence! Özellikle son yıllarda ülkemizin siyasal ve toplumsal gündeminden eksik olmayan bu konu, Kıyafet'in akıcı üslubu içinde, merakla okunan öykülere dönüşüyor. Kendi yaşam serüveninden çizgiler de taşıyan bu ürünler, yakın geçmişimizin siyasal çarkının dişlileri arasından ezilmiş insanlarımızın yüzlerine, duygu evrenine ışık tutmaya çalışıyor.

En çok satan kitaplar

1. **Kadının Adı Yok,** deneme, Duygu Asena, Afa Yayınları (1)
2. **Koku,** roman, Patrick Süskind, Can Yayınları (3)
3. **Önce İnsanım Sonra Gazeteci,** Emin Çölaşan, Tekin Yayınevi (2)
4. **Şafak Türküsü,** şiir, Nevzat Çelik, Alan Yayıncılık (5)
5. **Müebbet Türküsü,** şiir, Nevzat Çelik, Alan Yayıncılık (4)
6. **Biz Devrimi Çok Sevmiştik,** Dany Cohn-Bendit, Afa Yayınları (7)
7. **'68 Fransa,** derleme, Delale-Ragache, Metis Yayınları (9)
8. **Hepinizi Öpüyorum,** Daniel Cohn-Bendit, Metis Yayınları (8)
9. **Havada Kar Sesi Var,** öykü, Erdal Öz, Can Yayınları (6)
10. **Gülün Adı,** roman, Umberto Eco, Can Yayınları (10)
11. **Hoşçakal Umut,** roman, Ayla Kutlu, Bilgi Yayınevi (12)
12. **Ve Yüzlerimiz, Kalbim, Fotoğraflar Kadar Kısa Ömürlü,** John Berger, Adam Yayınları (13)
13. **Yalan Roman,** Emile Ajar, Can Yayınları (14)
14. **Kendine Ait Bir Oda,** Virginia Woolf, Afa Yayınları (15)
15. **THKP-C Doğuşu ve İlk Eylemleri,** Kaynak Yayınları (11)

Bu listenin oluşturulmasında bilgilerine başvurduğumuz kitabevleri: İstanbul'da **Akademi, Acar, Deniz, Gençlik** ve **Nezih,** Ankara'da **Bilgi, Dost, İlhan-İlhan, Dönüşüm** ve **İmge,** İzmir'de **Dost, İleri** ve **Yavuz,** Antalya'da **Akdeniz.** (Parantez içindeki sayılar, kitabın bir hafta öncesinin sıralamasındaki yerini belirtmektedir.)

30 Yılın Gururu...

Yatırımları, istihdamı ve üretimi ile ülkemizde sektörünün en büyüğü, konusunda dünyanın en güçlü üç kuruluşundan biri,

KS Çanakkale Seramik Fabrikaları A.Ş.

30. Kuruluş yıldönümünde
Sayın Ortaklarına,
üretim, yönetim ve pazarlamada emeği geçen
tüm Çalışanlarına ve Bayilerine,
işbirliği içinde olduğu
yerli, yabancı ve resmi kuruluşlara,
sürekli ilgisiyle
bu günlere gelmemizi sağlayan
Sayın Halkımıza
teşekkür eder...

KS 30.YIL 1957-1987

27 Temmuz 1987

BARAANS

FESTİVAL

FESTİVALDE SON HAFTA

15 hazirandan bu yana süregelen 15. Uluslararası İstanbul Festivali'nin son haftasının klasik müzik etkinlikleri, Aya İrini'de çalıp söyleyecek olan **Lucerne Oda Orkestrası** ile **Bükreş Madrigal Korosu**'nun konserleri. Rudolf Baumgartner'in şefliğindeki Lucerne Oda Orkestrası, Haendel, Telemann, Mendelssohn, Mozart, Pachelbel, Stravinski ve Bartok'un eserlerini seslendirecek. Bükreş Madrigal Korosu ise günümüzün en üstün nitelikli korolarının başında yer alıyor. Solist olarak Mehveş Emeç (piyano), Robert Cohen (viyolonsel) ve Tayfun Bozok'un (keman) katılacağı, şef Michel Tabachnik yönetimindeki

Gerard Oury'nin "Kaçış"ında Pierre Richard'la Victor Lanoux seyirciyi gülmekten kırıp geçiriyorlar

Akdeniz Gençler Orkestrası da salı ve çarşamba AKM büyük salonda Bizet, Franck, Saint-Saens, Berlioz ve Ravel gibi Fransız bestecilerinin eserlerini yorumlayacak. Brezilyalı vurmalı çalgılar ustası ve "ritm fabrikası" Airto Moreira'nın son anda İstanbul'a gelemeyişiyle yalnız kalan cağdaş caz-rock'un parlak gitaristlerinden Amerikalı **Al di Meola,** iki arkadaşıyla Spor Sergi'de çarşamba ve perşembe geceleri sahneye çıkıyor. 70'li yılların ortasında Chick Corea'yla birlikte çaldığı "Return to Forever" plağıyla dikkati çeken, John McLaughlin ve Paco de Lucia'yla birlikte verdiği konserlerle üne kavuşan Al di Meola, festivalin son popcaz süperstarı. Cuma gecesi Açıkhava Tiyatrosu'nda festivali kapatacak olan **Bucket Dans Tiyatrosu** ise günümüz Amerikan dans topluluklari arasında tek kelimeyle "olağanüstü" olarak niteleniyor.

Modern dansın en önemli koreografılarından Garth Fagan'ın kurduğu Bucket Dans Tiyatrosu Cuma gecesi festivali noktalıyor

SİNEMA

GÜLDÜRÜ FİLMLERİ. Ankara Kızılırmak Sineması'nda 27 Temmuz-9 Ağustos arasında Michel Lang'ın **Tatlı Hediye** (Le Cadeau, oy. Clio Goldsmith, Claudia Cardinale, Pierre Mondy), Gerard Oury'nin **Kaçış** (La Carapate, oy. Pierre Richard, Victor Lanoux, Raymond Bussiere) ve Edouard Molinaro'nun **Çılgınlar Kulübü** (Le Cage aux Folles, oy. Michel Serrault, Ugo Tognazzi, Marcel Bozuffi) adlı Fransız güldürüleri gösteriliyor.

ÖLDÜRÜLECEK KADIN (The Enforcer.) Bretaigne Windust'ün yönettiği Humphrey Bogart, Everett Sloane, Zero Mostel ve Ted de Corsia'nın oynadığı 1950 yapımı **Öldürülecek Kadın** Moda Sineması'nın sabah seanslarında gösteriliyor. Polisiye türünün en başarılı örnekleri arasında gösterilen bu filmin yanı sıra Moda'da Wolfgang Petersen'in Nastassia Kinski'li "Yalnız Aşkımız İçin"iyle Jean-Marie Pallardy'nin Robert Ginty'li "Beyaz Alev" adlı filmleri var.

SERT VÜCUTLAR (Hard Bodies). Yönetmen Mark Griffiths'in bu gençlik filmi İstanbul'da haftanın biricik "birinci vizyon" filmi.

15. ULUSLARARASI İSTANBUL FESTİVALİ PROGRAMI

	ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ B. Salon	ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ K.Salon	AYA İRİNİ	AÇIKHAVA TİYATROSU	TOPKAPI SARAYI	SPOR SERGİ	TAKSİM SAHNESİ	ST. ANTUAN	YILDIZ SARAYI	AYNALIKAVAK KASRI
26 Temmuz Pazar			Lucerne Oda Ork.18.30				İst. Şehir Tiy. 21.30		Ask. Musiki Cemiyeti 21.30	
27 Temmuz Pazartesi			Lucerne Oda Ork. 18.30				İst. Şehir Tiy. 21.30			
28 Temmuz Salı	Akdeniz G. Ork M.Emeç 18.30						İst. Şehir Tiy. 21.30.			
29 Temmuz Çarşamba	Akdeniz G. Ork. R. Cohen 18.30					Al Di Meola A.Moreira 21.30				
30 Temmuz Perşembe			B. Madrigal Korosu 18.30	Bucket Dans Tiy. 21.30		Al Di Meola A. Moreira 21.30				
31 Temmuz Cuma			B. Madrigal Korosu 18.30	Bucket Dans Tiy. 21.30						

26 TEMMUZ Pazar

TV1

12.01 Haberler
12.15 Voltron
12.45 Pazar Sineması "İyileşmek İstiyorum"
14.15 Sohbet
14.30 Virginia
15.15 Pazar Konseri "Viyana'da Bahar" II. Kısım
16.15 Japonya-3
17.15 TV'de Sinema "Kahraman Şerif"
19.00 Yeni Sesler
19.30 Petro-I
20.30 Haberler
21.15 TV Filmi "Uyku"
22.10 Spor
23.10 Hanlon -3
23.55 Haberler

TV2

19.51 Ticky-Tocky
20.15 Hava Kurdu
21.00 Gençlerle Birlikte
21.30 Haberler
22.00 Mac Gyver'in Maceraları
22.45 Pazar Eğlencesi

27 Pazartesi

TV1

19.01 Haberler
19.15 He-Man
19.40 Yaz Okulu "Coğrafya"
20.00 Turizm Köşesi
20.30 Haberler
21.15 Gogen'in hayatı-3
22.10 Ekonomi Dünyası
23.00 Otel-3
23.50 Haberler

TV2

19.51 Galtar
20.15 Harikalar Koyu
21.00 Karadeniz'den Çeşitlemeler-5
21.30 Haberler
22.00 Berlin Alexandre Meydanı-3
22.45 Türk Sanat Müziği: "İclal Eroğlu"

28 Salı

TV1

19.01 Haberler
19.15 Ünlü ve Şanssız-5
19.40 Yaz Okulu "Yaşayan Bedenimiz"
20.00 Yurttan Sesler
20.30 Haberler
21.15 Kamuoyu
22.15 Dikkat
22.30 TV'de Sinema: "Yeni Yıl Haberi"
23.50 Haberler

TV2

19.51 Gelişen Dünya
20.15 Haftanın Dizisi "Unutulan Söz" - 1
21.00 Hobiler
21.30 Haberler
22.00 Eğlence-2
22.45 Parmak Damgası-5

29 Çarşamba

TV1

19.01 Haberler
19.15 Ayıcıklar
19.40 Yaz Okulu "Fizik"
20.00 Eski Eser Kaçakçılığı-I
20.30 Haberler
21.15 Gogen'in Hayatı-4
22.10 Bir Yaz Gecesi
23.00 Dedektiflik Bürosu
23.50 Haberler

TV 2

19.51 Küçümenler Köyü
20.10 Spor
20.30 Müzik Köşesi
20.45 Yazın Yarışalım
21.30 Haberler

22.00 TV'de Sinema "Yaratık"

30 Perşembe

TV1

19.01 Haberler
19.15 Yıldızlar Hakimi -I
19.40 Yaz Okulu "Computer"
20.00 İnanç Dünyası
20.30 Haberler
21.15 Perihan Abla
22.10 TV'de Sinema "Samanyolu"
23.30 Müzik Dünyasından "Paul Young"
00.15 Haberler

TV2

19.51 Müzik Bahçesi
20.15 Haftanın Dizisi "Unutulan Söz" -2
21.00 Sanat-Festival
21.30 Haberler
22.00 Gündem
22.45 Aşk Gemisi

31 Cuma

TV1

19.01 Haberler
19.15 Polyanna
19.40 Henderson Kardeşler
20.30 Haberler
21.15 Gogen'in Hayatı-5
22.10 Türk Sanat Müziği "Mihriban Sayın"
23.00 Dantel-5
23.50 Haberler

TV2

19.51 TRT Hafif Müzik ve Caz Orkestrası
20.15 Süper Tren-1
21.00 İslam ve Toplum
21.30 Haberler

22.00 TV'de Sinema "Hınzır Kız"

1 AĞUSTOS Cumartesi

TV1

14.01 Küçük Nell
14.30 Vahşi Hayat-4
15.15 Connie
16.00 Bulmaca
16.25 TV'de Sinema "Akıllı Aslan"
18.00 Süpervizyon-3
18.45 Kaptan Cook
19.30 Çevre Harekatı
20.30 Haberler
21.15 Altın Kızlar
21.50 Ayla Gürses
22.50 TV'de Sinema "Satılmış Adam"
00.10 Haberler

TV2

19.51 Komedi Dünyasından
20.00 Sevimli Yaramaz
20.15 Haftanın Dizisi "Unutulan Söz"-3
21.00 Merak Ettikleriniz
21.30 Haberler
22.00 Tiyatro "Loves Labour's Tost"

TELEVİZYON

TV1 İYİLEŞMEK İSTİYORUM (Fighting Choice). Annesiyle babasının anlayış gösterip tedavi yollarını aradıkları saralı bir delikanlının öyküsünü anlatan bu TV filmini Ferdinand Fairfax yönetmiş. İyileşmek isteyen ama, annesi babası buna karşı çıkınca da onları mahkemeye veren saralı delikanlının ameliyatı, bütün aileyi yeniden bir araya getirecektir... Beau Bridges'le Karen Valentine ve P.Dempsy'nin başlıca rolleri üstlendikleri bu aile dramı, Pazar sabahı tüm aileye hitap edecek türden, Amerika sinemasına özgü belli bir profesyonellikle kotarılmış duygusal bir TV filmi olmaktan öteye pek bir **yenilik ve özellik taşımıyor.** ABD yapımı, 90 dakika.

26 Temmuz Pazar

TV1 KAHRAMAN ŞERİF (High Noon). Serüven filmlerinin yeni yönetmenlerinden Jerry Jameson, Fred Zinnemann'ın ünlü başyapıtını devam ettiren bu TV filminde Gary Cooper'ın western klasiğinin mirasını bol keseden yiyor. Geçmiş yıllarda ekrandan "6 Milyonluk Adam" ve "Kung Fu" olarak tanıdığımız Lee Majors ile David

Carradine ailesinin haşarı büyük oğlu David Carradine "Kahraman Şerif"te oynuyor

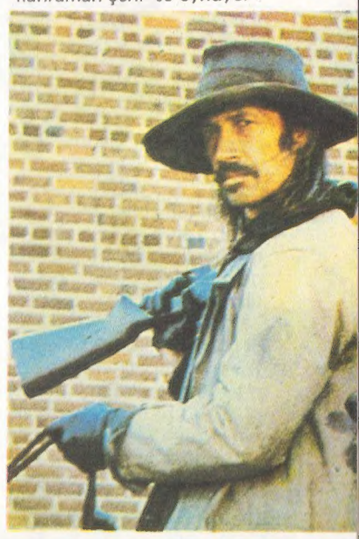

Carradine'ı bir araya getiren filmin diğer oyuncuları kovboy filmlerinin gedikli isimlerinden Pernell Roberts, M. Emmet Walsh, J.A. Preston, Catherine Cannon. Tam adı "High Noon, Part 2: The Return of Will Kane" olan filmde, daha önce uzun yıllar yaşadığı kasabaya geri dönen Will Kane (Lee Majors) ile Şerif'in (David Carradine) birlikte kanun kaçaklarının peşine düşmelerini seyredeceğiz. Ancak oyuncularının yüzü suyu hürmetine izlenebilecek **sıradan bir western.** 1980 ABD yapımı, 100 dakika.

26 Temmuz Pazar

TV1 YENİYIL HABERİ (The Christmas Tree) Michel Bataille'in romanından uyarlanan bu film, 20 yıl öncesinden radyoaktif tehlikeye dikkati çekiyor. Terence Young'ın yönetmenliğini üstlendiği filmde babasıyla birlikte yaz tatilini geçirmek üzere Fransa'ya gelen küçük Pascal'ın gözyaşartıcı öyküsü anlatılıyor. 60'lı yılların en çok mendil ıslatan filmlerinden olan **Yeni Yıl Haberi,** William Holden gibi Amerikalı bir starın lokomotifliğinde gerçekleştirilmiş bir Fransız-İtalyan yapımı. Radyoaktif madde taşıyan bir uçağın düşmesiyle meydana gelen kazadan etkilenen ve altı aylık ömrü kalan Pascal'e babası bu durumu nasıl söyleyeceğini bir türlü bilemez... Virna Lisi, Bourvil ve Brook Fuller'in diğer rolleri paylaştığı, **sulugözlü ve sıradan bir film.** Yine de oyalayıcı olabilir. 1969, 110 dakika.

"Yeni Yıl Haberi"nin güzel İtalyan yıldızı Virna Lisi

28 Temmuz Salı

TV1 PAUL YOUNG Pop dünyasının İngiliz süper starlarından Paul Young'ın konser programını, turşusunu kurar gibi haftalardır elinde tutan TRT, eğer "İcraatın İçinden" bu gecenin yayın saatlerinde bir sarkmaya yol açmazsa yayınlayacak. Banttan verilecek olan 45 dakikaya indirilmiş Paul Young konserini popseverlerin kaçırmayacağı muhakkak

30 Temmuz Perşembe

Paul Young

TV1 SAMANYOLU (The Milky Way) Gözlüklü, hasır şapkalı, temiz kılık kıyafetli, dürüst, iyi niyetli, utangaç bir genç adamı canlandırdığı filmleriyle, akrobatik becerisi ve cesaretiyle 1920'lerden başlayarak geniş seyirci yığınlarının sevgisini kazanan Harold Lloyd, sessiz sinema döneminin en tanınmış sanatçılarından biriydi. Güldürü yeteneğinin yanı sıra dublör kullanmaksızın en tehlikeli sahnelerde korkusuzca oynayan Lloyd, Şarlo, Buster Keaton ve Harry Langdon ile birlikte Amerikan komedisinin ilk dört büyük ustasından biri olmuş, güldürüye getirdiği heyecan ve gerilim öğesiyle sinema tarihine geçmişti. Geçtiğimiz yıllarda çeşitli kısa ve uzun filmleri TRT'de gösterilen hep "güç durumların" komedyeni, Leo McCarey'in yönettiği bu komedide, farkında olmadan ortasiklet bir boks şampiyonunu yendiği için boksör olarak yetiştirilmeye çalışılan, kendi halinde bir sütçüyü oynuyor. Harold Lloyd komedisinin orta karar ürünlerinden sayılan **The Milky Way,** özellikle sinemaseverlerin keyifle tat alacağı türden bir **güldürü klasiği.** 1936 ABD yapımı, 88 dakika.

30 Temmuz Perşembe

Sekizinci yolcunun esrarı

TV2 YARATIK (Alien). Çevrileli 10 yıl bile olmadığı halde şimdiden bilimkurgu sinemasının modern klasikleri arasına giren ve 1986'da devamı çekilen ünlü **Alien** ekrana geliyor. Dan O'Bannon'un yazdığı senaryo, H.R. Giger imzalı dekor ve mekânlar, Jerry Goldsmith'in müziği ve pırıl pırıl kamera çalışması, bir süre önce ilk filmi "Düellocular"ını da TV'de izlediğimiz İngiliz yönetmen Ridley Scott'un bu unutulmaz yapıtının başlıca kozları. Yedi yolcusuyla dünyaya dönmekte olan "Nostromo" adlı ticari uzay gemisine kapağı atarak şekilden şekile girebilen "extra terrestrial" bir yaratığın gemidekileri teker teker yok etmesini anlatan ve doğrusu tüyleri diken diken eden bir gerilimin beceriyle sindirildiği bu "dehşetengiz" bilimkurgu filmi, bütün dünyada olduğu gibi bizde de umulmadık bir ilgi görmüş ve iyi iş yapmıştı. Bilimkurgunun alışılmış öğeleriyle korku ve dehşeti ustaca kaynaştıran **Yaratık,** görsel ve teknik düzeyi, yer yer şoke edici gerilimiyle iki saat boyunca soluk soluğa izleniyor. Bu arada Sigourney Weaver'in soğuk güzelliğini sergileyen bazı sahnelerin TRT'nin hoşgörü sınırlarını ne kadar zorlayacağını bekleyip göreceğiz. Weaver'ın yanı sıra Tom Skerritt, John Hurt, Harry Dean Stanton, Ian Holm, Veronica Cartwright ve Yaphet Kotto'nun da rol aldığı **Yaratık** özellikle görmemiş olanlara **hararetle salık verilir.** Katıksız bir başyapıt olmasa da ustalık ve beceriyle kotarılmış, gemideki "sekizinci yolcu"nun peşinde ürkütücü, heyecanlı dakikalar geçireceğimiz bu film gerçekten "birinci sınıf bir seyirlik." 1979 İngiliz yapımı, 117 dakika.

29 Temmuz Çarşamba

Bilimkurgunun yeni örneklerinden "Alien-Yaratık"ın bir sahnesi

"Yaratık" güzel Sigourney Weaver'ın da adını duyurduğu filmdi

Sessiz sinemanın ünlü komiği Harold Lloyd

TV2 HINZIR KIZ. (Cette Sacrée Gamine). Son günlerde **malını mülkünü** satarak **tüm varlığını hayvanlara adayan,** çeyrek yüzyıla yakın bir dönem boyunca sinemanın cinsellik simgesi olmuş **Brigitte Bardot'**nun ilk filmlerinden **Hınzır Kız,** yirmi yaşlarının tazeliğini süren bu Fransız yıldızını, 32 yıl önceki çiçeği burnunda haliyle karşımıza getiriyor. Ve ilginçliği orada noktalanıyor çünkü yönetmen olarak Michel Boisrond'un imzasını taşıyan bu film, bütünüyle Yeni Dalga marka "dalgalandırma" hareketinin arifesindeki Fransız sinemasının sıradanlığını yansıtan önemsiz bir iş filmi. Rene Clair'in tezgâhından yetişmesine karşın meslek yaşamını baştan sona ticari bir sinemanın çarklarında öğüten ve artık esamesi okunmayan yönetmen Boisrond, kahramanının hınzırlıklarını anlatırken "hınzır kız"ın, "cazibesini gözler önüne hınzırca sermekten de geri durmuyor. Tabii ki altın TRT makasının izin verdiği ölçülerde. Bir dönemin esmerlerinden Françoise Fabian'la Jean Bretonniere'in de oynadığı bu filmi, yılların ardında kalmış bir BB nostaljisi adına izlemek **yine de kimilerine çekici gelebilir.** 1956 Fransız yapımı, 90 dakika.

23 Temmuz Cuma

TV1 AKILLI ASLAN (Fluffy). Bir araştırma enstitüsünde, deneyler yapılan hayvanlar arasında Fluffy adında bir aslan da vardır. Günün birinde çevre çiftliklerden şikâyet gelince polis, aslanı almaya gelir. Ancak aslanı eğiten profesör hayvanı polislerden kaçırıp bir otele götürür. Fluffy otelde birçok olaya neden olacaktır... Hayvan kahramanlı filmler arasında neşe saçan bir örnek oluşturmaktan başka pek bir iddia taşımayan bu filmi Earl Bellamy yönetmiş. Tony Randall, Shirley Jones, Jim Backus'un oynadığı **Akıllı Aslan'**ı eğer bu tür hafif ve sabun köpüğü gibi uçucu filmlerden hâlâ gına getirmediyseniz pekâlâ rahatlıkla seyredebilirsiniz. 1964 ABD yapımı, 92 dakika.

1 Ağustos Cumartesi

TV1 SATILMIŞ ADAM. Sinemamızda her çeşitten, her türden filmlerin yönetmeni olarak 1964'lerden beri adını duyuran Remzi Cöntürk'ün Perihan Savaş ve Cüneyt Arkın'ı yönettiği **Satılmış Adam,** Cumartesi gecelerinin alışılmış Türk filmleri düzeyine uygun bir seçim. Özellikle yerli film tiryakilerinin beğenisine göre. 1978 yapımı, 80 dakika.

1 Ağustos Cumartesi

Çeyrek yüzyıla yakın bir zaman sinemanın değişmez seks simgesi kalan Fransız yıldızı Brigitte Bardot

SAĞLIK / RUHSATSIZ İLAÇLA TEDAVİ

Astım hastalarını kobay olarak kullandılar

Astımlı Hastalara Yardım Derneği adı altında faaliyet gösteren bir çevre, kendi ürettikleri ve Sağlık Bakanlığı'nın ruhsat vermediği bir ilacı habersiz olarak hastalar üzerinde deniyorlar.

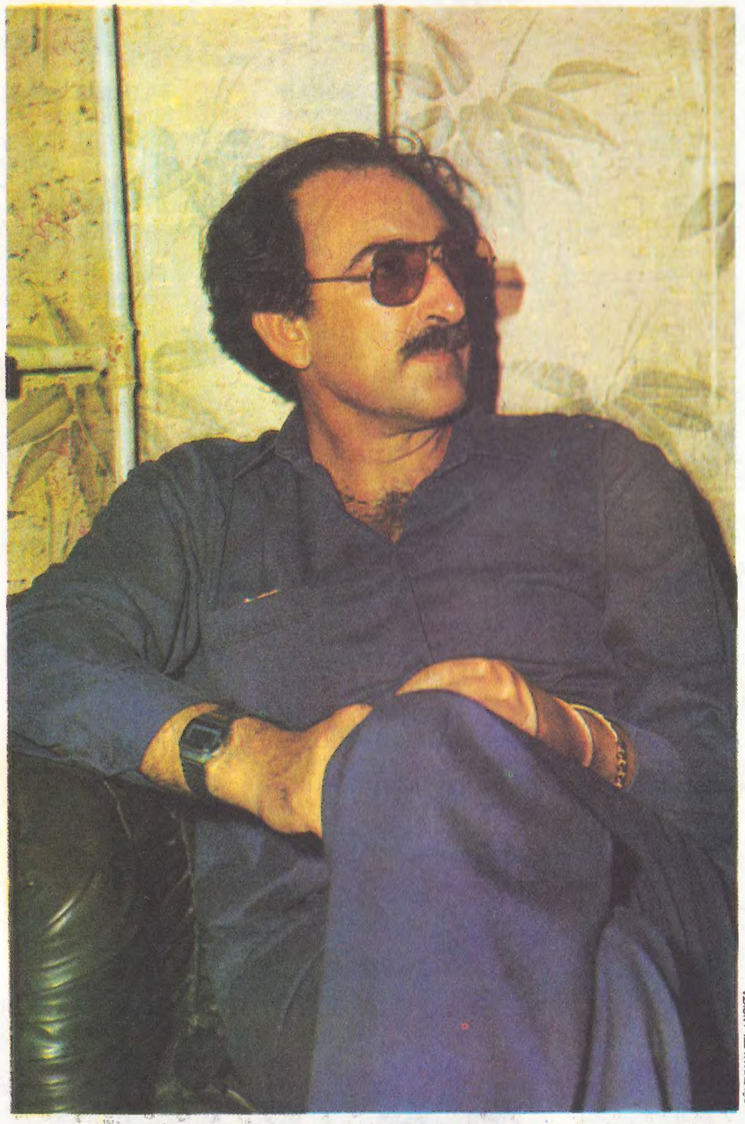

SÜLEYMAN TEL / NOKTA

Mühendis Ekin Özer'in ürettiği ilaca Sağlık Bakanlığı geçen yıl ruhsat vermemişti

Yeni bir HZİ vakfı mı? Levent'te bulunan Astım Hastalarına Yardım Derneği, astımlı hastalara ücretsiz ilaç veriyor. İlaçlar kısa süreli verildikten sonra, hastanın derneğe devamı sağlanıyor ve izlenmesi amaçlanıyor. Bu sırada hastadaki yarım veya boş şişeler geri alınıyor.

"Şimdi soruyoruz: İşlenmekte olan bir suçun kanıtları mı yok edilmek isteniyor? Dernek tarafından elde edilen veriler, yabancı bir ülkede mi değerlendiriliyor? İnsanlarımızın kobay olarak kullanılmasına devam mı ediliyor?"

Olabilir miydi? İnsanları kobay olarak kullanan yeni bir HZİ Vakfı'yla karşı karşıya mıydık gerçekten? Astım, kesin tedavisi olmayan, kurbanlarının iyileşmek için her çareye başvurduğu "belalı" bir hastalıktı. Onun bu özelliği, çok sayıda gönüllü kobayı ortaya çıkartabilir ve bu insanların vücutlarında önceden öngörülemeyecek yan etkiler görülebilirdi. **Nokta** muhabirleri, eczacılık çevrelerinde küçük ama mücadeleci bir dergi olarak tanınan "Havan"da yer alan bu feryadı duyar duymaz harekete geçtiler. İlk durak, faaliyetine 1985 yılında başlayan Astım Hastalarına Yardım Derneği'ydi.

"Dikkat! Bu ilaç kat'iyen ücretsizdir." Derneğe, yanlarında bir doktorla giren **Nokta** muhabirlerinin dikkatini çeken ilk şey, dernek yöneticilerinin hastalara gösterdikleri son derece sıcak ve samimi ilgiydi. Dernekçe bastırılan ve her giren hastaya hemen verilen ilacın "kat'iyen ücretsiz" olduğuna dair el ilanı da gözönüne alındığında, yöneticilerin insancıl tutumu daha da anlamlı oluyordu. Dernek yöneticilerinin ilacın dağıtımını yapmaktan en küçük bir maddi çıkarları bile yoktu. Üstelik bazı yaşlı hastalara "kendilerinin neden buraya kadar gelip yoruldukları" soruluyor, "telefon etseydiler bir araba yollayıp kendilerini aldırabileceklerini ya da ilacı gönderebileceklerini" söylüyorlardı.

ÜMİT KIRDIL/NOKTA

Prof. Dr. Berkarda ilacın "supervisor"u olduğu iddiasını kesinlikle reddediyor

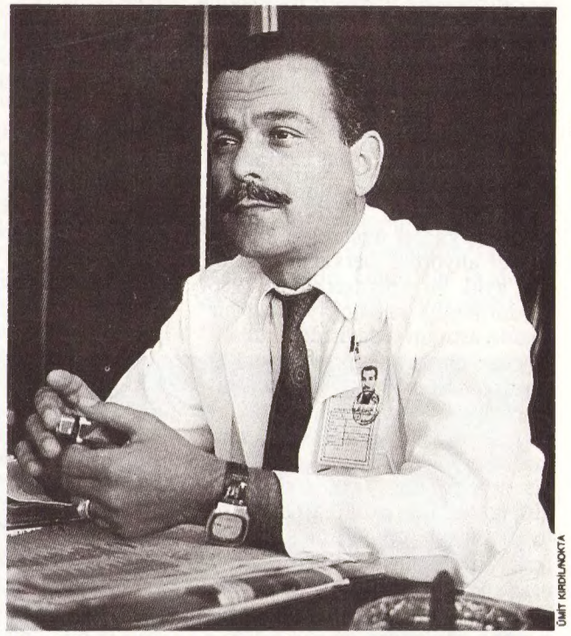

ÜMİT KIRDIL/NOKTA

Astım Hastanesi Başhekimi Dr. Ali Yayla, tedavide bir aldatmaca kuşkusu taşıdığını belirtiyordu

Yöneticiler, hasta rolündeki **Nokta** muhabirlerini de candan bir şekilde karşıladıktan sonra, ilacın mucidi olan Kimya Mühendisi Ekin Özer'i beklemeye başladılar. Az sonra gelen Ekin Özer'in **Nokta** muhabirlerine sorduğu ilk soru, derneğin ve ilacın adını kimden duyduklarıydı. Bu sorunun, Ekin Özer ve dernek için özel bir önemi olduğu, az sonra gelen ısrarlardan belli olacaktı. Özer, karşısındaki "hasta"nın, derneğin ve ilacın adını kimden aldığını gerçekten hatırlayamadığına ikna olduktan sonra ısrarlarından vazgeçip, "astım hastası" **Nokta** muhabirinin ne yapması gerektiğini anlatmaya başladı. Her şeyden önce, şimdiye kadar kullandığı bütün ilaçları bırakacak, aşı oluyorsa kesecekti. Yalnızca, krizden kaçınması için ona yardımcı olacak sprey kullanabilirdi.

Bu kez gazeteci olarak. Nokta muhabirleri, ellerine tutuşturulan ve kullanma talimatında "Beraberinde başka ilaç kullanılmaması daha faydalı" olduğu özellikle belirtilen ilaçla birlikte dernek binasını terk ettikten iki gün sonra, bu kez gazeteci olarak girdiler aynı binaya.

İşte derneğin dağıttığı ilaçlar. Ne etiket, ne prospektüs, ne tarih, ne ruhsat. Hiçbir şey yok. Ve hastalar bu ilaçları umutla kullanıyor

Bir gün ilacını savunmak zorunda kalacağını bilip de gerekli hazırlıklarını yapmış bir insan görünümünü veren Ekin Özer, her şeyden önce bulduğu ilaçla kesin tedavisi imkânsız olan bir hastalığı tedavi ettikleri inancındaydı. İlacın etkisine o kadar inanıyordu ki, buluşunu önce kızının üstünde uygulamış, yıllardır astımlı olan kızını bu yolla kesin bir şekilde tedavi etmişti. İlaç henüz ruhsatsızdı ama, dernek ruhsat için Bakanlığa başvurmuştu ve sonuç bekleniyordu. "Burada astımlı hastalara gerekli yardımı sağlayamazsak, Türkiye'de kapılar kapanırsa, mutlaka dışarda açılacaktır. Gerekirse Almanya'dan patent alabilirdik. Bunu mutlaka sağlayacağız" diyen Özer, ilacın üretimi ve bilimselliği hakkında da şunları söylüyordu: "İlacı kendime ait bir laboratuvarda üretiyorum. Kullanma aşamasında, sprey hariç, her türlü ilacı ve aşıları kesiyoruz. Çalışmalarımızı Bülent Berkarda'nın bilimsel desteği ile yürüttük. Kendisi Cerrahpaşa'nın dekanıydı ve dahiliye profesörüdür. İlacımızın hiçbir yan etkisi yoktur. Tarihi bir görev yapıyorsunuz. Bu konu-

da yapacağınız her şeyle tarihi bir görev yapmış olacaksınız. Bilimsel çalışmalarımızın bilimselliği, yan etkisi olup olmadığı Dirim dergisinde yayınlanmıştır.''

Dirim ve Prof. Berkarda. Astım Derneği yöneticilerinin, çalışmalarını yürütürken bilimsel desteğinden yararlandıklarını söyledikleri Prof. Bülent Berkarda, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Ana Bilim Dalı'nda görev yapıyor, Türkiye'nin en tanınmış kanser uzmanları arasında yer alıyordu. Berkarda, Dirim adlı aylık bir tıp gazetesinde 1986 Kasım-Aralık sayısına yazdığı bir yazıda astımın tedavisinde kullandığı özel bir şuruptan söz ediyor, bu şurupla hastaların yüzde yetmişinde iyileşme sağladığını öne sürüyordu. Prof. Berkarda, kalsiyum, magnezyum, sodyum ve potasyum içeren şurubunu, tıpkı Ekin Özer gibi günde 1-3 çorba kaşığı olarak uyguluyor, şurubun kullanımı süresince hastalarından başka ilaç ve aşı kullanmamalarını istiyordu. Berkarda, dergide çalışmasının sonucunu özetlerken de şöyle diyordu: ''Şurubun etki mekanizması hakkında şimdilik kesin bir bilgiye sahip değiliz. Şekerli bir eriyikle verilen iyonların, bronşiol duvarlarındaki düz kas hücrelerinde iyon dengesini düzenleyerek bunlardaki spazmı çözdükleri düşüncesi ilk akla gelen mekanizma gibi görülmektedir.''

Prof. Berkarda, Astım Hastalarına Yardım Derneği'nce imal edilip, hastalara dağıtılan ilaçtan kendisinin de haberdar olduğu ve kendisinin araştırmaların bilimsel dayanağı ve ''supervisor''u olduğu biçimindeki iddiaları kesinlikle reddediyordu. Astım Derneği'nin bu ilacın dağıtımını yaptığından haberi yoktu ve ellerindeki tek tıbbi kanıt Dirim'deki yazı olduğu için, Prof. Berkarda'nın adını kullanıyorlardı. Berkarda, ilacı kontrolü altında bulundurduğu kendi hastalarına tavsiye ediyordu ve bunun dışında dernek yöneticileriyle hiçbir ilişkisi yoktu.

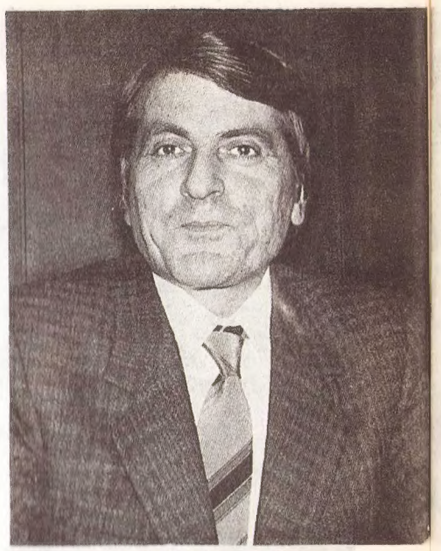

Tabipler Odası Başkanı Doç. Dr. Korkut ''Hiçbir ilaç deneysel süreçlerini tamamlamadan piyasaya sürülemez''

''Şu andan itibaren durduruyoruz.'' Ruhsat için Bakanlığa başvurduklarını söyleyen Ekin Özer, **Nokta**'nın devreye girmesinden sonra, derneğin aldığı kararı şöyle açıklıyordu: ''Ilacı şu andan itibaren dağıtmaktan vazgeçmiş bulunmaktayız. Ruhsatımız çıktıktan sonra vermeye başlayacağız.''

Ekin Özer ve Astımlılara Yardım Derneği, kendilerine ruhsat verilmesini bekleyedursunlar, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı **Nokta**'ya, ''Kimyager Ekin Özer'in 15.7.1986 tarihli müracaatına 14.11.1986'da cevap verildiği ve tedavi edici özellik taşımadığı için ruhsat talebinin reddedildiğini'' açıklıyordu. Ekin Özer ise, Bakanlığın açıklamasını kendisine ileten **Nokta** muhabirine, ''Hayret ettiğini, kendilerine böyle bir cevap gelmediğini, yeniden Bakanlığa başvuracaklarını'' söylüyordu.

Kim, ne diyor? ''Çimento fabrikasında Ekin Özer Bey'le tanıştım. Kendilerine hastalığımın başlangıcını, zaman içindeki seyrini anlattım. Benden samimiyetle önce Allah'a, sonra kendilerine verecekleri ilaca inanmamı istediler. Sonuç olarak hastalığım tedavi oldu, şimdi çok rahatım.''

Ekin Özer'in, yönteminin etkililiğini kanıtlamak için **Nokta** muhabirlerine aktardığı astım hastası Orhan Ayvaz'ın sözlerine benzer sözleri, o gün derneğe ''tedavi olmaya'' gelen başka hastalar da söylemişti. **Nokta** muhabirleri, derneğe gelen hastalardan tesadüfen seçtikleri sekizine tedavinin etkisini sormuşlar beşinden olumlu cevaplar almışlardı. Hastaların biri hiçbir cevap alamadığını söylemiş,

Annesi küçük Hakan'ın artık bütün astım şikâyetlerinden kurtulduğunu söylüyordu

''Bu, kanunlara aykırıdır''

Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Farmakoloji Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Alâeddin Akçasu, astımlıları tedavi ettiği öne sürülen ilacı tahlil ettikten sonra,* Nokta'*nın sorularını yanıtladı.

Nokta: Bu ilacın içinde neler bulunduğunu ve etki gücünü anlatır mısınız?

Akçasu: Bunun içinde yüzde 30 miktarında sakaroz, bir miktar sodyum, potasyum ve kalsiyum iyonları var. Bunlar, astım tedavisi için şimdiye kadar kullanılan maddeler değil. Astımlı hastaları lüzumsuz yere kandırmaktan öteye geçemez. Çünkü şekeri her gün kullanıyorsun. İçtiğin çayın içinde şeker var, potasyum var, yediğin yemekte kalsiyum ve magnezyum var. Bunlar zaten günlük gıdalarla aldığımız iyonlardır. Bu bakımdan bunlar, astımı tedavi edecek şeyler değildir. Ama miktarları uzun süre kullandıktan sonra belli etkisi görülmüş olabilir.

Nokta: Böyle bir ilacı doğrudan doğruya insanların üzerinde kullanmak sakıncalı değil mi?

Akçasu: Böyle bir araştırmayı insanlar üzerinde yapabilmek için Sağlık Bakanlığı'ndan bir ön lisans almak gerekir. Ancak bundan sonra hastalar üzerinde denenir. Hatta hastalar üzerinde denenmeden önce gönüllüler üzerinde deneme yapmak gerekir. Bir yan etki, entolerans görülüyor mu, bunu saptamak lazım. Öyle herkes suyun içine bir şey koyar, kimsenin haberi olmadan hastaya veremez. Zaten bu kanunlara aykırı. Tabii, bahsettiğimiz teşekkül Sağlık Bakanlığı'na başvurup izin almışsa bu sözlerim geçersizdir.

Nokta: Anlaşılan bu ilaç, yan etkileri olmayan, ne öldüren ne onduran cinsten zararsız bir şey. Dağıtanlar da bunu biliyorsa bunu nasıl değerlendirmek gerekir?

Akçasu: İlaç, bir hastalık durumunda verilir. Bir ilaç, zararlı olmasa bile hastalığı tedavi etmiyorsa, hastalığı iyileştirmiyorsa, onun ilerlemesine mâni olamıyorsa, o ilaç yararsızdır. Onun için, faydasız bir maddeyi vermenin anlamı yoktur.

BATUHAN KIRANINOKTA

ikisi ise daha da kötüye gittiğini ifade etmişti. Buna karşılık uzmanlar olumlu ya da olumsuz, tüm cevapları ''psikolojik etkiler''e bağlama eğilimindeydiler. Böyle bir ''su'' hastayı ne öldürür, ne de ondururdu. Astım Hastanesi Başhekimi Ali Yayla, ''ilacın terkibinin efor artırıcı bir muhtevaya sahip olduğunu, günlük beslenme sırasında da aynı maddeleri aldığımızı'' söyledikten sonra, tedaviyle ilgili olarak ''bir aldatmaca olduğu kuşkusunu'' taşıdığını sözlerine ekliyordu.

İlacı, ''ne idüğü belirsiz'' olarak niteleyen Tabipler Odası Başkanı Ferruh Korkut ise, ilacın tedavide kullanılması konusunda şunları söylüyordu: ''Bırakın tedavide kullanmayı, biz bu maddeyi Avrupa'ya göndersek gümrükten bile sokmazlar. Gereken deneysel süreçleri yaşamadan bu ilacın kullanılması söz konusu olamaz.''

...Ve karşınızda Dünya Sevgi Derneği. Astımlılara Yardım Derneği ile ilgili olarak öne sürülen iddialardan biri de, dernek yöneticilerinin Evrensel Bilgi Derneği adlı modern bir tarikatın üyeleri olduklarıydı. Ekin Özer'e göre, kendilerinin ne bu dernekle, ne de onun felsefi çevresi ile bir ilişkisi vardı. Evrensel Bilgi Derneği'nden kendilerine geçen ''birkaç arkadaş vardı ama, onların da bu çalışmalarla hiçbir ilgileri yoktu.''

Astımlılara Yardım Derneği yöneticilerinin üyesi olduğu öne sürülen Evrensel Bilgi Derneği, Dünya Sevgi Birliği adlı bir çevreden 1980 yılından sonra kopmuştu. 1980 yılında Dünya Sevgi Birliği içinde yer alan bir grup, liderlik sorunu ve ''ruhsal varlık'' konusundaki tartışmalar sonucunda ''Birlik''ten ayrılarak Evrensel Bilgi Derneği'ni oluşturmuşlardı. ''Ruhsal Varlık''la temasa geçme'' tekelini elinden kaçıran yeni dernek, çalışmalarını başta astım tedavisi olmak üzere ''kimyasal-tıbbi'' araştırmalar üzerinde yoğunlaştırdı. Dernek hakkında bilgi sahibi olan çevrelere göre, dernek yöneticileri uzun bir süredir kanserle ilgili bir çalışma sürdürüyorlardı ve yakın bir zamanda tıpkı astım gibi, kansere de ilaç bulduklarını iddiasıyla ortaya çıkacaklardı. Bu çevrelere göre, dernek yöneticilerinin amacı, kendilerine bu yolla ''bilimsel'' bir imaj verip şöhrete ulaştıktan sonra kendi ''ruhçu'' amaçlarını topluma yaymaktı.

Peki, bütün bu karmaşık öykünün arkasında gerçekte ne yatıyordu? Astımlılara Yardım Derneği yöneticilerinin iddia ettiği gibi dernek yalnızca ''ulvi insani amaçlar''la mı hareket ediyordu, yoksa bu işin arkasında astımlıları kobay olarak kullanmak, ya da sayıları 1 milyona varan hastaları kendi ''ruhçu'' düşüncelerine kazanma amacı mı yatıyordu? Sonuç ne olursa olsun, gerçek değişmiyordu. On binlerce hasta, daha yıllarca tedavi olmak amacıyla, şu ya da bu kapıya dayanacak, kimi tedavi olduğunu sanırken, kimisi de bir gün iyileşme umuduyla kapıları aşındırmaya devam edecekti

Leyla OLÇA Ayşe BAŞTÜRK

Lavrion'da can pazarı

PKK'nın mülteci kampındaki öteki gruplara saldırarak başlattığı silahlı eylemler, en son 6 kişinin yaralanmasıyla Yunanistan'ı bir kez daha karıştırdı

Herkes kendi katına ve odasına çekilmiş, kaşlar çatılmış, savunma araçları ortaya çıkarılmıştı. Pencere önlerinde durmamaya özen gösteriyor, güvenilen birkaç arkadaşla nöbet tutulmaya çalışılıyordu. Herkes bu filmi daha önceleri de görmüş gibiydi. Taranması olası odaların nöbetçileri huzursuz bir biçimde bekleyen diğerlerine o gecelik yatakta değil de yerde yatmalarını öğütlüyor, bazıları daha güvenli başka odalara geçmek istediklerini açıkça söylüyorlardı. PKK'cıların elinde tabancaların, saldırma bıçaklarının ve dinamit lokumlarının bulunduğunu biliyorlardı. Onlardaysa çakı, sopa ve kemerden başka bir şey yoktu. Bu gerilimli anlar, böylesi korkulu bir bekleyiş Mardin'in Pınarcık köyünde PKK baskını bekleyenlerce değil, Türkiye'den kaçanların yerleştirildiği Atina'nın göbeğindeki Lavrion mülteci kampında yaşanıyordu. Sabah 7'de silahlar patlamaya başladı. Neredeyse bir "ölümkalım" savaşına dönüşecek olaylara gebe bir gün başlamıştı Lavrion'da...

Neden? Çatışmayı başından sonuna dek yaşamış olan K.T., olay gecesini **Nokta** muhabirine böyle özetliyordu. Son 1 aydır Yunanistan'ın başkenti Atina'da bululan ve yüz elli Türkiyeli mültecinin bulunduğu bu kampta yaşanan olayların anlaşılması ve izlenmesi oldukça güç... Atılan silahlar, çekilen bıçaklar ve yaralanan insanlar kampta yaşayanlardan başka çevrede oturan yerli halkı bile yaşamından bezdirmiş durumda. Peki ne oluyor, neden oluyor? Olaydan 1 gün sonra Yunan gazetelerinin dediği gibi "Türk ve Kürt solcuları" arasında bir çatışma mı sözkonusu olan? PKK sözcüsü Hüseyin Yıldırım'ın ifadesiyle "Kemalistlerin uşağı Türk solundan ve küçük burjuva işbirlikçisi Kürtlerden" kampı temizleyip orayı bir "devrim üssü haline getireceğiz" diyenlerin tek yanlı saldırıları mı bu olanlar? Son olarak PKK'nın 16 Temmuz'da Lavrion'daki yemekhanede yemek yiyen Türkiyeli göçmenlere bıçaklarla saldırıp 1'i ağır 6 kişinin yaralanmasıyla tırmanmaya devam eden ve Atina'yı küçük çapta bir Türkiye'ye çeviren bu "Lavrion Meydan Muharebeleri" nasıl başladı?

En "kahraman" PKK. 22 Haziran Pazartesi günü, Lavrion'daki Türkiyeli mülteciler için sıradan bir gün olamadı. O gün neler olabileceğinin işareti 19 Haziran'dan itibaren verilmeye başlanmıştı zaten.

Altı kişiyi bıçakladıktan sonra Atina Savcılığına getirilen PKK'lılar zafer işareti yaparak eylemlerini kabulleniyor

Olaya oldukça geç müdahale eden Yunan polisi, çatışmaya katılanlardan birini gözaltına alıyor

Türkiye'den kaçan 150 mültecinin barındığı ünlü Lavrion Kampı

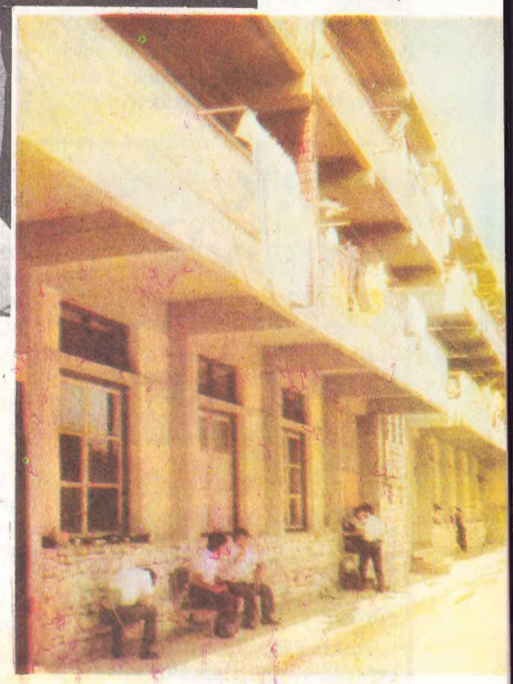

Karşılıklı atılan laflar, ayrı katlarda mevzilenmeler ve dozu gittikçe artan "döneklik, korkaklık, ihanet" suçlamaları çeşitli nedenlerle Türkiye'den kaçarak en yakın komşuya sığınanlarda bir huzursuzluk ve saflaşmaya yol açıyordu. "Kawa" ve "Rızgari" adlı öteki ayrılıkçı örgüt taraftarları PKK'lılarca dövülürken, İsveç'te basılan ve PKK'ya hiç de sempatiyle bakmayan "Kurdistan Press" dergisinin kamp içi dağıtımı engelleniyor, ekonomik mülteciler çeşitli "ikna" yöntemleriyle "en kahraman PKK" saflarına "kazanılıyorlardı..." Partizan (TKP-ML), Halkın Kurtuluşu, Devrimci Yol, Rızgari Kawa ve Tekoşin taraftarları PKK'ya saldırı fırsatı vermemek, saldırdığı takdirde de cevap vermek üzere aralarında anlaşıyorlardı. Ancak PKK yalnız değildi. Kamp içindeki olaylarda gerek "korku belası", gerek görüş yakınlığı gibi nedenlerle "THKPC-Acilciler, Dev Sol ve TKP" eğilimindeki kişilerin saldırılara aktif olarak katılmakla beraber PKK'nın yanında yer aldıkları belirtiliyordu. Örneğin TKP yandaşları, "PKK bize kamptan gidin derse gideriz" açıklamasını yapıp hiçbir olaya karışmıyorlardı. Ve 22 Haziran sabah saat 7'de "kampı Türk ve Kürt küçük burjuva unsurlardan temizleyecek bir devrim üssüne dönüştüreceğiz" diyen PKK'lılar operasyonu başlatılıyor, "yetkileri olmadığını" ileri süren Yunan polisi başlangıçta çatışmaya müdahale etmiyordu. 8 saat süren çatışma sonunda 1 Rızgari yanlısı altı yerinden bıçaklanarak ağır, 3 kişi hafif yaralanıyor, 15 kişi de gözaltına alınıyordu. Yapılan aramalardaysa 4 tabanca, dinamit lokumları ve bıçaklar bulunuyordu.

"Katillerle bir arada yaşamak istemiyoruz." Olay, Yunan basınında ilk günlerde bir "Türk-Kürt çatışması" olarak yorumlandı. PKK'nın Avrupa'daki sözcüsü Av. Hüseyin Yıldırım, çatışmadan sonraki gün Atina'da düzenlediği basın toplantısında, "Türk gizli servisi ve cuntayla işbirliği halindeki Kemalizm kuyrukçusu Türk örgütleri ve Kürt küçük burjuvaları Kürt devrimcilerine saldırdı" diyerek olayı bu şekilde yansıtmak için çaba gösteriyordu. Ancak barolar, üniversite öğrenci dernekleri federasyonu gibi demokratik kuruluşlar PKK'yı kınamaktan kaçınmıyorlardı. 27 Haziran'da gelişen ikinci olay ise polisin evvelce kamp-

tan götürdüğü 20 kadar PKK'lıyı tekrar kampa sokmaya çalışmasıyla patlak veriyordu. "Katillerle bir arada yaşamak istemiyoruz" diye sloganlar atan politik göçmenler 1 saat kadar polise direniyor, ama sonuçta PKK'lılar içeri giriyordu. Bu arada direnenlerden 16 kişi gözaltına alınıyor, mahkeme tarafından 15'er ay hapis cezasına çarptırılıyorlardı. Daha sonra cezaların paraya çevrilmesi sonucu bu 16 kişi serbest bırakılıyordu. 2 Temmuz'da kendilerinin PKK ile aynı kampta yaşamak zorunda bırakılmalarını protesto eden göçmenler, Yunan parlamentosuna 150 metre uzaklıktaki Birleşmiş Milletler basın bürosu önünde açlık grevine başlıyorlar, "Türk-Kürt çatışması yok-PKK saldırıları var", "Katillerle bir arada yaşamaya hayır" pankartları altında eylemlerini 1 hafta sürdürüyorlardı.

İşte bütün bu eylemleri PKK yazının başında değinilen yeni bir saldırı ile yanıtlıyordu. Yemek yiyen bir gruba bıçaklarla saldırıyorlar,

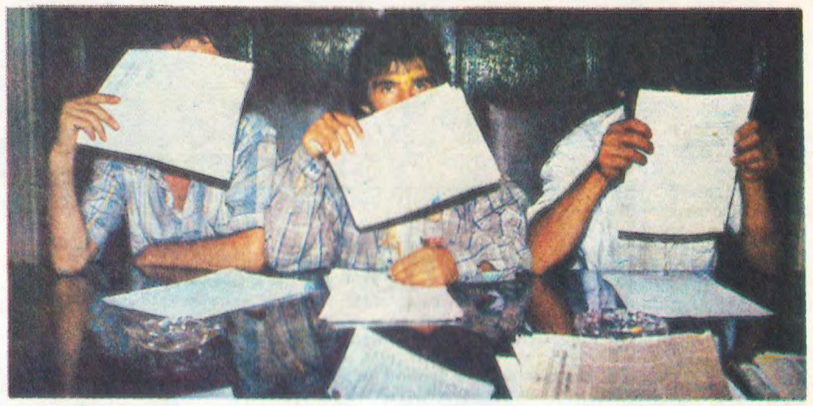

PKK'ya karşı basın toplantısı: "Lavrion'da tehlikedeyiz. Dehşet atmosferi içinde yaşıyoruz. Çatışmalar genişleyecek, belki de kötü olacak"

1'i ağır olmak üzere 6 kişiyi yaralıyorlardı. Yaralıların yattığı hastane gazetecilerin hücumuna uğruyor, basın olayı "PKK'nın diğer grupları katletme girişimi" olarak veriyordu artık... Yemekhanedeki bıçaklı saldırıdan 2 saat sonra kampa bitişik binadaki odasında polis müdürü Stamopulos gazetecilerin sorularını şöyle yanıtlıyordu:

-Çatışma patlak verdiğinde içerde polis var mıydı?

-Tabii. Yemekhanenin kapısında nöbet tutan polisler vardı. Son 25 gündür belirli noktaları gecegündüz gözetim altında tutuyoruz.

-Saldırganlar yakalandı mı?

-19 tutuklunun arasındalar, ama şimdilik kim olduklarını bilemiyoruz. Bıçakları bulamadık. Yabancılar polis müdürü bugün PKK'lıları görüşme için çağırmıştı. Böyle bir durum yarattıklarına göre görüşmek istemiyorlar demektir.

Öte yandan yine gazetecilerin sorunlarını yanıtlayan Kamu Düzeni Bakanlığı Genel Sekreteri Panayiotis Morfopos, PKK karşıtlarının oluşturduğu kamp komitesinin "olaylarda Yunan polisinin taraflı davrandığı" iddialarına ilişkin, "Çok saçma. Bu, son derece temelsiz bir savdır" diyordu.

Lavrion kampı kapatılacak mı? Lavrion'da yaşayan politik göçmenlerin hükümet ve Birleşmiş Milletler yetkilileriyle görüşmeleri halen sürüyor. Taleplerinin en başında ise PKK ile kampların ayrılması ya da kamp uygulamasının tümden feshedilerek kendilerine çalışma izninin yeniden verilmesini sağlamak gerekiyor. Ancak Yunanlı yetkililer Lavrion'un dağıtılması veya çatışan tarafların başka yerlere nakledilmesi konusunda şöyle diyorlar: "Kampı dağıtalım, evet. Ama Atina'da yaşamaya başlayacak olanların yiyecek ve barınma masraflarını kim karşılayacak? Ayrıca bu 30 saldırgan şu anda toplu haldeler ve denetlenebilirler. Serbest kalmaları ve rahatça hareket etmeleri daha vahim olaylara yol açabilir"●

"PKK tümüyle karşı devrimci"

Yunanistan'ın başkenti Atina'da "mülteci" olarak yaşayan "TKP-ML" mensubu A.Z. ve "Devrimci Yol" mensubu G.K. ile **Nokta** *muhabiri, PKK'nın son 2 ayda Lavrion mülteci kampında yaptığı saldırılarla ilgili olarak görüştü:*

Nokta: Olaylar ve PKK hakkındaki görüşleriniz nedir?

A.Z.: PKK, Türkiye'de ve Avrupa'da yaptıklarıyla karşı devrimcilerin ekmeğine yağ sürmektedir. Halkı katlederek, devrimcilere saldırarak bir yere varılamaz. Bu yöntemler, kendi savundukları davanın da saygınlık yitirmesine yol açar.

Nokta: PKK sizlere neden saldırıyor?

A.Z: Onlar kendilerinden başka herkesi düşman görüyorlar. Öte yandan PKK'nın örgütlenme ve mücadele biçiminin, örgüt içi ilişkilerinin, demokrasi anlayışının ve sosyalizme bakışının Marksizmle en ufak bir ilişkisi yok. Tümüyle karşı devrimci bir söylemleri var bu konularda. Yani ideolojileri onları bizlere saldırı noktasına getiriyor.

G.K.: PKK ayakta kalabilmek için sürekli saldırmak, dış dünyaya kapanmak ve fanatikleşmek zorunda. Özellikle bugün Türkiye solunun gündeminde olan sosyalizm, insan, örgüt, demokrasi türünden tartışmalara yanaşması PKK'yı bitirir. PKK'nın bugünkü siyasi karakteri Pol Pot'la İran mollaları karışımı özellikler gösteriyor. Eğer konjonktür muazzam bir şekilde yardım eder de eskaza iktidara geçerlerse Kürdistan'ın dörtte üçünü keserler herhalde...

Nokta: Gelecekteki olası gelişmeleri nasıl görüyorsunuz? Lavrion ve diğer Avrupa kentlerindeki çatışma sürer mi?

A.Z: Evet sürecektir, zira PKK kendini onaylamayan tüm güçlere karşı imha politikası güdüyor. İdeolojik ve siyasi çizgisine güvenmeyenler tartışmaz, saldırır. Tartışmaya girmek PKK'nın da sonu demektir.

"Hayır'cılara mim koyacağız..."

Doğru Yol Partisi Genel Başkanı Hüsamettin Cindoruk **Nokta'***nın sorularını yanıtladı.*

Nokta: Bize bir istihbarat geldi: Parti teşkilatında referanduma ilişkin bir anket uygulamışsınız ve yüzde 32 "hayır" çıkmış?..

Cindoruk: Bizde yüzde yarım bile çıkmaz. Büyük yalan, anket filan yaptırmadık.Ben açıkça söyledim, referandumda hayır kampanyasına katılan partiliyi anında atacağız ve diğer partilerden de kampanyaya katılmış olanları tespit edersek partiye girmek istediğinde almayacağız. Mim koyun dedim. Vatandaşa bir şey demiyoruz. Ama siyasetçi olarak referandumda hayır kampanyası için çalışan bir kimse Doğru Yol Partisi'ne giremez. Herkesi izliyoruz. Yarın bir gün referandumda evet çıktığında girmek isteyen milletvekilleri olacak, eğer onlar hayır için çalışmışlarsa almayacağız.

Nokta: Genel olarak bakıldığında, nabız tutabilecek durumdakiler, referandumun sonuçlarından ümitvar değiller. Süleyman Demirel'in sürekli önde olması, Erbakan-Türkeş olumsuz propagandasını pekiştiriyor, deniyor...

Cindoruk: Biz aksini söylüyoruz. Bu bir seçim değildir, bu, bir hakkı teslim hadisesidir. Seçim hakkı halkın, istemiyorsa oy vermesin. Onların yasaklı olması, o fikirlerin ortadan kalkması anlamına gelmiyor ki. Tabanları varsa başka bir lider çıkarırlar. Gerçekten demokrasiye inanıyorsa bir kişi isimlerle genel kararından vazgeçemez. Erbakan'ı, Türkeş'i yasaklamakla fikirleri yasaklanmıyor ki.

Nokta: Siz kendi düşüncenizi ifade ediyorsunuz, halk bunu ne kadar benimsiyor? ANAP'ın da hayır çalışması var...

Cindoruk: Demokrasi düşmanlığı. İhtilalci, darbeci, yasağı koymuştur, onun devamını isteyen de ihtilalci, darbecidir. Kendi ayıpları. Bu referandumda evet oyu kullanın demeyen hiçbir parti bir daha demokratik anlayış içinde yer bulamaz, mutlaka tasfiye olur. Demokrasinin tabii gereklerini yerine getirmeyeceksiniz, sonra da demokrasi içine parti olarak gireceksiniz. Buna SHP de dahildir, eğer o da hayır propagandası yaparsa, 6 Eylül'den sonra duman olur. Hattabizim referandum için kampanya gereği duymamız bile de-

AYŞEGÜL EVREN / NOKTA

mokrasi adına büyük bir ayıptır. Böyle bir referandumun ayıp olması gibi.

Nokta: Konuşmalarınızda sıkıyönetimin tümüyle kalkmasından sonra, sıkıyönetim mahkemelerinde görülmekte olan davaların Devlet Güvenlik Mahkemeleri'ne nakledilmesi gereğinden söz ettiniz. Yeni bir düzenleme mi öneriyorsunuz?

Cindoruk: Sıkıyönetim mahkemeleri olağanüstü mahkemelerdir. Sıkıyönetimin kalkması, sıkıyönetim yargısının da kalkmasını beraberinde getirir. 1980'den sonra Konsey'ce getirilenbazı hükümlerle sanığın ve savunmanın hakları kısıtlanmıştır. Sıkıyönetim kalktıktan sonra sanıkların olağanüstü düzendeymiş gibi ağırlaştırıcı biçimde yargılanmasına gerek yok. Kaldı ki bir mantık hatası ortaya çıkıyor: Sıkıyönetimin sebeplerini kaldırıyorsunuz, sonuçlarını kaldırmıyorsunuz. Bu hukuka da aykırıdır, kendi gerekçelerine de aykırıdır. Biz kanunun değişmesini istiyoruz. Gerekli yasal düzenlemeleri destekleyeceğiz. Yapmazlarsa biz gerekli düzenlemeleri getireceğiz.

Nokta: Askeri cezaevlerinin de boşaltılıp, tutukluların sivil cezaevine aktarılmasını öneriyorsunuz.

Cindoruk: Evet, tutuklu suçlu değildir. Daha hafif bir muameleye tabi olmalıdır. Askeri cezaevleri, askeriyenin tabiatı gereği katılık içerisindedir. Cezaevi disiplini artı ordu disiplini... Sıkıyönetim bittikten sonra artık ordu disiplinine gerek kalmamıştır.

Nokta: Bu yaklaşım oldukça geniş bir kitleyi, özellikle de sol kesimi ilgilendiriyor. O zaman da referandum için sola sinyal verdiğiniz gibi bir sonuca ulaşılabiliyor...

Cindoruk: Bu, sempati kadar antipati de doğurabilir. İktidar partisi yanlıları "anarşi ve teröre yardım ediyorlar" diyebilir. Ben bunları düşünmedim, DYP iktidara gelirse bunları yapacaktır. Ben bunun altına imzamı atıyorum. Sağcı, solcu düşünmedim. Bunun referandumla ilgisi yok.

Nokta: Aydın çevrelerde ve genel olarak temel bir eleştiri yöneltiliyor AP'nin mirasına sahip çıkanlara: "Sizi seçtik getirdik, sonra asker geldi, hiç direnmeden çekip gittiniz, şimdi de hak diye halka gidiyorsunuz. Niye bırakıp gittiniz o zaman?"

Cindoruk: Bırakıp gidilmemiştir.

Asker alıp götürmüştür.

Nokta: Tarihte örnekleri var, asker geliyor ama alıp götüremiyor...

Cindoruk: Tarihtekini , bugün ben de söylüyorum ama ihtilal yok. Ordu ihtilal yapmaya karar verdiyse ne yapacaksınız? Hangi silahınızla karşı koyacaksınız?

Nokta: Bu cümleler bile, bugün asker yine gelse, yine çekip gideriz anlamına gelmiyor mu?

Cindoruk: Yapılacak şey fikir çapında mücadele, başka hiçbir şey yok. Ben bunu diyenlere soruyorum. Güney Kore'de halkın yaptığını niçin yapmamışlardır. Sabah saat 7'de ordu kapıya dayandığında Ecevit ile Demirel ne yapabilirdi? Aynı şey Güney Kore'de yapılmaya kalkılmıştır, halk sokaklara dökülmüştür.

Nokta: Yani siyasiler, halka demokrasi bilinci verememişler...

Cindoruk: O ayrı bir şey... Vermişlerdir ya da vermemişlerdir ama halk böyle bir demokrasi içerisinde varsa kendisine bir şey verilmesini beklemez. Bence 12 Eylül'ün sorumlusu, siyasiler değil, onu yapan cuntadır, o harekete katılanlardır.

Nokta: Halkın o gün size sahip çıkmadığını söylüyorsunuz...

Cindoruk: Siyasi partilere, demokrasiye sahip çıkmamıştır. Onun da nedeni var, henüz ülke o noktaya gelmemiş, kamuoyu oluşmamıştır.

Nokta: O zaman referandumun sonuçlarından ümitvar olmanız gerekiyor..

Cindoruk: Tersine, ben milletimin sağduyusuna inanıyorum. Yüzde 70 evet bekliyorum. SHP'nin iyi niyetli unsurları, biz, MÇP, DSP ve en önemlisi tarafsızlar... Kesinlikle alacağız, hiçbir endişem yok.

Nokta: İyi ama 12 Eylül'de size sahip çıkmamışsa halk, bugün neden çıksın?

Cindoruk: 35 senedir siyaset yapıyorum, vatandaşımı çok iyi tanıyorum. Vatandaş zaten iki yıldır bir muhakeme içinde. Ben genel başkan olduğum zaman sayın Demirel'e "Bir Bilen" diyordunuz, adını bile yazamıyordunuz, şimdi kürsülerde konuşma yapıyor, adım adım bir program uyguluyoruz. Hak, fiilen söke söke alınmıştır, şimdi hukuki sınırı çözülecek. Halk hakkın tümünü verir, taksit taksit vermez.

Sevkuthan NEVSUHAN

ZAMLAR PETROLLE BAŞLIYOR

Bayramdan sonra geçmiş olsun

DPT, Hazine ve Dış Ticaret yetkilileri, hükümetin Kurban Bayramı'ndan sonra başta petrol olmak üzere birçok ürüne zam yapma hazırlığı içinde olduğunu söylüyor.

Son zamanlarda Başbakanlık, DPT ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı koridorlarında yeni moda bir el hareketi gelişti. Bazı üst düzey yetkilileri elleriyle boğaz kesme ya da boğazlama hareketi yaptıktan sonra, gene elleriyle 15 rakamını ifade ediyorlar. Bu,ne yeni bir PKK katliamının bilançosuydu, ne de 15 kişinin işten atıldığının ya da sürüldüğünün haberi. Sadece Türk milletinin maruz kalacağı yeni felakete ilişkin bir ifadeydi ve kimsenin bunu yüksek sesle söylemeye dili varmıyordu. Evet Kurban Bayramı'ndan sonra petrol ürünlerine yüzde 15 oranında zam geliyordu.

Amaan petrool. Ankara'daki IMF yetkilileri ile yapılan toplantıların kokuları geçtiğimiz hafta yavaş yavaş ortaya yayılmaya başlamıştı. Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın bir yetkilisi "IMF'nin petrol ve petrol ürünlerine zam yapılmasından başka çare bulunmadığını, hükümet bu yolda bir karar aldığı takdirde, yıl sonuna kadarki 5 aylık süre içinde kademeli olarak emisyona gidilmesinin mümkün olabileceğini önerdiğini" söylüyordu. Bu durum karşısında tedavüldeki 2,3 trilyonluk kâğıt para 3 trilyona kadar çıkartılabilecekti.

Petrol zammı haberi DPT üst düzey yetkilisi tarafından da doğrulanıyordu. DPT yetkilisinin görüşleri şöyle özetlenebilirdi: "Petrole uzun süredir zam gelmedi. Bunun nedeni petrol fiyatlarının düşmesiydi. Ancak Türkiye, petrolü dolar karşılığı alıyor. Dolar paritesi Batı Avrupa ve Japon paraları karşısında uzun süredir değer kaybetmesine karşın, Türk parasına göre değer kazandı. Türk parasının kaybettiği bu değer, ithal edilen petrol için ödenen dövize de ister istemez yansıyacak. Yani petrol fiyatları artacak, arkasından da petrolle ilgili tüm mallara zam gelecek. Hükümet ne düşünür bilemem, ama bizim hazırlığımız bu doğrultuda."

Zam hazırlıkları yapılırken, ser verip sır vermeme geleneğine uyan Devlet Bakanı Prof. Ali Bozer de bu durumu "genel yorum" hatları içinde tutmaya gayret ederek şunları söylüyordu: "Türk parası dolar karşısında değer kaybettiği sürece aleyhe değişen kur oranında zorunlu olarak petrol fiyatlarına zam yapılması normaldir."

Adını açıklamayan bir Başbakanlık üst düzey yetkilisi de bu felaket haberini somut rakamlarla doğruluyor ve şöyle diyordu: "Petrol fiyatları 12 dolara kadar düşmüştü. Bu nedenle 1 yıla yakın bir süreden beri petrol ve petrol ürünlerine zam yapılmadı. Şu anda petrolün varili 18 dolar. 1 yıllık süre içinde Türk parasının, dolar karşısında değer kaybı yüzde 15. Bu nedenle hükümetin en geç bayramdan sonra petrole zam yapması beklenmelidir."

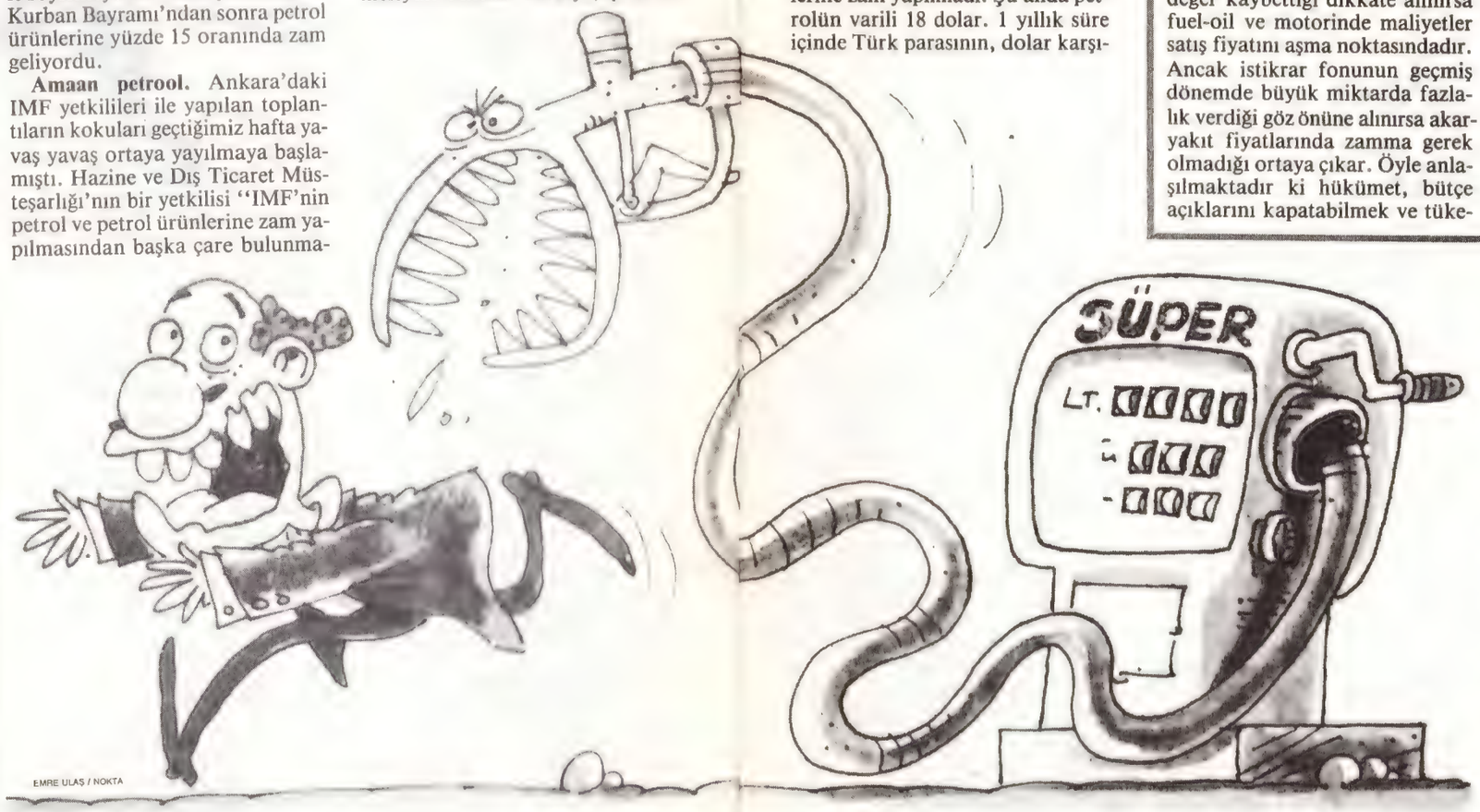

EMRE ULAŞ / NOKTA

Bu zamlardan sonra ne olacağını artık herkes biliyordu. Herkesin bildiği bu acı gerçeği, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın bir yetkilisi şöyle özetliyordu: "Petrol ve petrol ürünlerine zam yapıldığında Petro Kimya ürünleri başta olmak üzere; fuel-oil kullanan demir-çelik, çimento, şeker gibi sanayi kuruluşlarının ürünlerine ve bunlara bağlı olan inşaat, otomotiv gibi öteki sektörlere, araç lastiklerine ve tüm bu girdilerden etkilenecek olan nakliye ücretlerine zam gelecek, sonuçta bu zam çığı iğneden ipliğe her şeye yansıyacaktır." Yani özetle "durum vahim" diyordu bu yetkili ve arkasından ilave ediyordu: "Bayramdan sonra geçmiş olsun."

Kemal BAĞLUM

"Zamlara gerek yok"

Petrol Ofisi eski Genel Müdürü Mustafa Özyürek akaryakıt zamları konusunda görüşlerini* Nokta'*ya açıkladı.

Aralık 1985'ten beri petrol ürünlerinin fiyatları değişmemiştir. Dünya petrol piyasasında fiyatlarda büyük düşmeler olmuştur. Bir varil petrol Aralık 1985'te 26-28 dolar iken 1986 başlarında 10-12 dolara kadar düşmüştür. Dış fiyatlardaki bu ucuzlamaya karşılık içerdeki fiyatlar bir varilin 28 dolar olduğu döneme göre sabit tutulduğu için akaryakıt istikrar fonu 700 milyon dolayında fazla vermiştir. Nitekim 1985 yılında Toplu Konut Fonu'na 153 milyon lira, Fak-Fun-Fon'a da 60 milyon lira buradan aktarılmıştır. Birkaç aydır petrol fiyatları 18 dolar dolayına çıkmıştır. Türk Lirası'nın Aralık 1985'den beri % 52 değer kaybettiği dikkate alınırsa fuel-oil ve motorinde maliyetler satış fiyatını aşma noktasındadır. Ancak istikrar fonunun geçmiş dönemde büyük miktarda fazlalık verdiği göz önüne alınırsa akaryakıt fiyatlarında zamma gerek olmadığı ortaya çıkar. Öyle anlaşılmaktadır ki hükümet, bütçe açıklarını kapatabilmek ve tüketimi kısabilmek için akaryakıta zam düşünmektedir. Yalnız akaryakıt zamları zincirleme etkisi nedeniyle zaten yüksek olan enflasyonu daha da körükleyecektir.

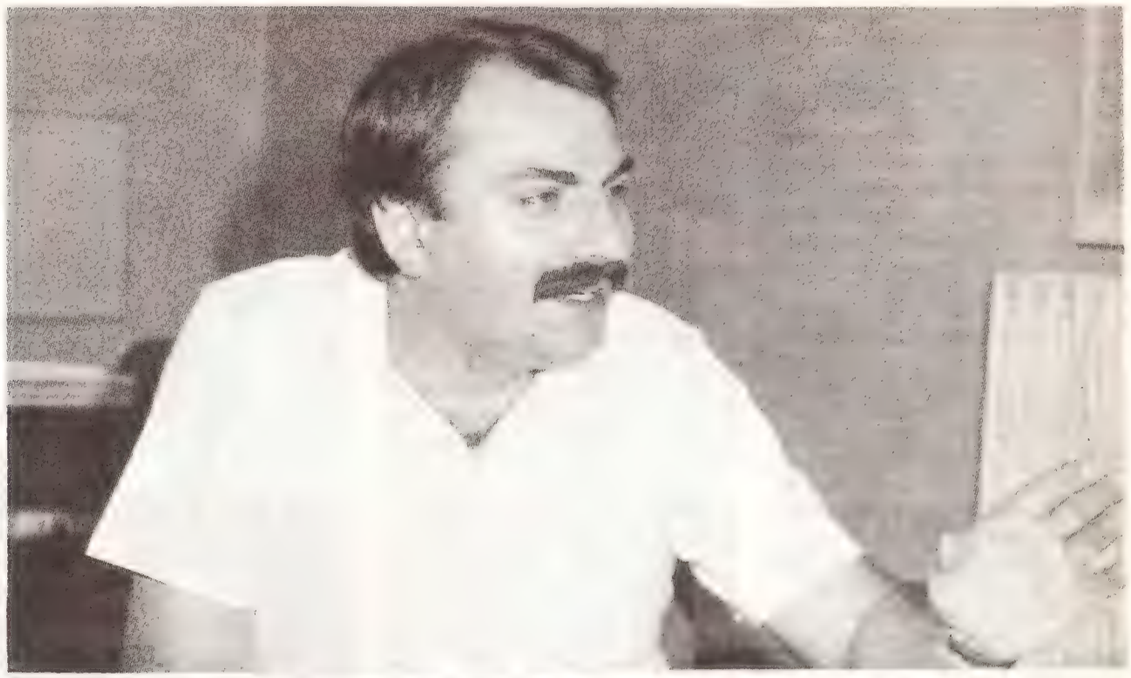

LÜTFÜ ÖZEL / NOKTA

"Türkeş'nin oğlu olmanın avantajı sadece manevidir. Maddi bakımdan dezavantajından başka bir şey görmedim."

SÖYLEŞİ / TUĞRUL TÜRKEŞ

"Bana eskiden solcu derlerdi"

Alparslan Türkeş'in 33 yaşındaki oğlu Tuğrul Türkeş, son yıllarda aktif olarak politikaya girdi. MÇP'nin MKYK'sına girip Genel Başkan Yardımcılığı'na seçildikten sonra da babasıyla birlikte çeşitli gezilerde adından söz edilmeye başlandı. Erkekçe dergisinin Ağustos sayısında çıkacak olan Tuğrul Türkeş'le söyleşinin bazı kısımlarını yayınlıyoruz.

Geçmişte çeşitli vesilelerle politika yapmak istemediğinizi söylüyordunuz. Herkes de sizi siyasetin dışında bir kişi olarak tanıyor. 12 Eylül sonrası adı önce Muhafazakâr Parti olan MÇP, teşkilatlanırken hiç ilgilenmediniz. Şimdi ne değişti?

Politika yapmadığım doğru. Ama ilgilenmediğim söylenemez. Kendimi bildim bileli politikanın içindeyim aslında. 1960 İhtilali olduğu vakit altı yaşındaydım. Sonra babam MBK içindeki bir görüş ayrılığından dolayı tutuklanıp Hindistan'a sürgün edildi. Geldiğimizde bu kez Talat Aydemir olayı çıktı ortaya. Hiç ilgisi olmadığı halde babam bu darbe girişiminin arkasındaki kişi olduğu iddiasıyla tutuklandı ve yargılandı. Beraat ettikten sonra politikaya atıldı. MHP hareketi ortaya çıktı. Yıllarca süren bir çalışmanın neticesi Türkiye'nin dördüncü büyük partisi oldu MHP. Ardından 12 Eylül geldi. Bildiğiniz tutuklama ve yargılama safhası başladı. Bütün bu olayları dışardan takip ettiğim söylenemez. Evimizin içindeydi politika. 12 Eylül'den sonra ister istemez ilgilendim. Daha aktif hareket etmem gerekti. Babamın bir kez daha suçsuz olduğunu kanıtlaması icap ediyordu. Nitekim savcılık başlangıçta silahlı çete kurarak milleti parçalamak ve ahaliyi kıtale teşvik etmek, bu şekilde faşist bir dikta kurmak suçlamasıyla babam hakkında dava açtı. Sonunda bu suçlamanın unsurlarını kendisinin bulamadığını esas hakkındaki mütalaasında itiraf etmek zorunda kaldı. Babam, diğer sanıklar ve avukatlar kadar yakından takip ettim mahkemeyi. Aslında suçun politika yapmaktan ibaret bulunduğuna hükmettim. Bunun karşısına yine politika yapılarak çıkılabilirdi. O bakımdan politikaya atılma kararını vermem kolay oldu.

Yakın dost çevreniz MHP'düşüncesine de mesafeli bir kişi olarak tanıyor sizi...

Haa.. Evet... Benim için, Tuğrul iyi insandır, babasına hiç benzemez, derler... Bu aslında beni metheder gibi görünürse de gerçekte babamı karalamak için çıkartılmış söylentidir. 1974'te Ülkü Ocakları'na girmiştim. Üyelikten öteye gitmedi ilişkim,ama girmiştim... Kapanana kadar orada üye olarak kaldım.

Hatta Hacettepe'den arkadaşlarınız, aslında solda birisidir Tuğrul. Babası onu kontrol etmek için yanında iki ülkücüyle dolaştırır, derler...

Evet biliyorum bu türden laflar olduğunu. Bunun sebebini söyleyeyim. Hacettepe'de müşahade ettim. Soldaki ülkücü imajı şuydu: Tek heceli kelimelerle konuşan, bıyıkları aşağı sarkmış, medeni münasebetleri bakımından sıfır insanlar... Bunu böyle söylüyorlardı. Ama benim durumuma da bir izah getirmeleri gerekiyordu. Arkadaşlarım ne kadar insan canlısı, kendileriyle benzer merakları olan bir kişi olduğumu belirler. "Bu, aslında solcu", deyip çıktılar...

Türkeş'in oğlu olmanın avantajı veya dezavantajları neler oldu sizin hayatınızda?

Açık söyleyeyim avantajı sadece manevidir. Maddi bakımdan dezavantajından başka bir şey görmedim.

Ticaret yapıyordunuz... MC sırasında da...

Evet ama babam engel oldu... Tıbbi malzeme ithali ve satışı işiyle uğraşıyordum kendi çapımda. Bu sırada 2. MC kuruldu ve Sağlık Bakanlığı MHP'li bir bakan tarafından yönetilmeye başlandı. Herkes benim köşeyi dönme eşiğine geldimi düşünüyordu. Oysa babam çağırdı ve Türkeş soyadının bazı şeyleri yapmamamı gerektirdiğini, ticaret yaptığım takdirde de her şey düzgün olsa dahi sorunlar çıkacağını, bunun sıkıntı yaratacağını söyledi ve işi tasfiye etmemi istedi.

Tasfiye ettiniz mi?

Evet ettim... Ticaret Bakanlığı'na bağlı bir kooperatif birliğine 2900 lira maaşla memur olarak girdim. Sonradan otuz bin lira maaş aldığım iddia edilen iştir bu. Ama CHP göreve gelince beni işten çıkarttılar.

"Babam ticaretle uğraşmama karşı çıktı"

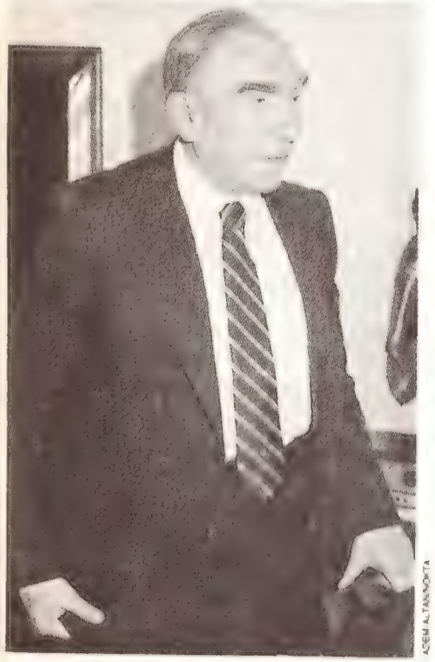

ADEM ALTAN/NOKTA

Babanız ticaret yapmanıza prensip olarak mı karşıydı, yoksa devletle alışveriş halinde ticaret yapmanızı mı istemiyordu?

Babam benim memur olmamı istiyordu. Önceleri asker olmamda ısrarlıydı. Ama şartlar gerektirince serbest çalışmama MHP'nin iktidar ortağı olmadığı dönemlerde rıza gösterdi. MHP ne zaman iktidara gelse ben işimi kapattım. İlk zamanlar kiralık araba işine girmiştim. Dört arabam vardı. Ankara'daki öncü kuruluşlardan biriydi benimki. Ama sonra arabalar eskidi, sermayem yoktu, yenileyemedim.

MÇP'ye girerken babanızla konuştunuz, onayını aldınız mı?

Onay almak şeklinde bir şey söz konusu değil. Ama rızasını aldım tabii. Onun isteği hilafına ticaret yapmadığımı söyledim. İsteği dışında politika yapmam mümkün mü?

Nasıl karşıladı?

Beni yüreklendirdiğini söylememi bekliyorsanız, yanılırsınız. Babam zaten tabiatı icabı bir işin zorluklarını ön plana alır. O yüzden bana da karşılaşacağım sıkıntıları anlattı sadece. Yoksa git, gir, yönetimde görev al, ben de söyleyeyim, falan demedi...

Söylemesine gerek var mı ki?

Heveslendirmedi manasında söylüyorum. Ama şekil olarak dahi bakarsanız MÇP mesela DSP'den daha demokratiktir. Ben yetmiş kurul üyesinden altmış yedisinin oyunu alarak geldim. Tayin yazısıyla değil. Bunun bir manası olmak gerekir.

Babanızın hukuken ve fiilen MÇP'de görünemeyişi olumsuz etki yapmaz mı?

Babam Türk milliyetçilerinin lideridir. Bu sıfatında bir değişme olmadı. Hukuki engeller dolayısıyla siyasi görev üstlenememesi fazla bir şeyi değiştirmez. Ayrıyeten her şeyi babamla kaim ve onunla birlikte görmek MÇP'yi tanımamış olmaktır. Partinin şu andaki yönetim kadrosu siyasi mücadeleyi her şekilde yürütebilecek güçte bana göre. MÇP kısa sürede tüm Türk milliyetçilerinin, solda, sosyal demokrat çizgide görünenler de dahil tüm Türk milliyetçilerinin, çatısı altında toplanabileceği bir parti oldu. Bu kenetlenmeyi pekiştirmek için uğraşıyoruz. ●

KÜÇÜK İLANLAR

Proktologie (Hemoroid, Fistül) VARİSLERİN

İNFRAROT, İĞNE İLE TEDAVİSİ

OPR. DR. HAYATİ F. KOCAL

Rumeli Cad. Ogan Apt. No: 16 Kat: 2
NİŞANTAŞI TEL: 141 35 89

ULTRASONİK HIRSIZ/YANGIN ALARMI

36.000.-TL PEŞİN
21.000.-TL TAKSİTLE (5 ay)

31 Ağustos 1987'ye kadar TAKSİT'le Satış Fırsatı'nı değerlendirin...
REK-KA A.Ş.: Yeni Tarlabaşı Cad. 4/1
TAKSİM 150 64 86 - 155 02 90

Türkiye'de her gün binlerce kadın dayak yiyor

Bu konuda "Dayağa karşı dayanışma kampanyası"na katılmak, sözlü yazılı tanıklık vermek isterseniz bize yazın.

Adres: Dayağa Karşı Dayanışma.
Kadın Çevresi
Klodfarer Cad.
Servet Han 41/36
Cağaloğlu

VEFAT

Okul arkadaşım, Korodaşım

ŞARA BALIKÇIOĞLU

Her şey yakışırdı sana, ölüm dışında...

Ceylan Göllücü

İki korucuya bir silah

İçişleri Bakanlığı'nın bir raporunda Güneydoğu'daki 11 bin köy korucusuna ancak 6 bin silah dağıtılabildiği açıklandı. Önümüzdeki dönem alınacak yeni silah sayısı ise 537.

Bölge valisi Kozakçıoğlu'nun ilk koordinasyon toplantısını gerçekleştirdiği perşembe günü tüm gözler oradan çıkacak kararı ve önlemler paketini beklerken Ankara'da bomba gibi (!) bir haber patladı. Ajans teleksleri Devlet Bakanı Tınaz Titiz'in "Güneydoğu'da terörün önlenmesine katkı amacıyla el halıcılığı projesi geliştirdiğini" geçiyordu. Başbakan Özal da bir genelge yayınlayarak bu projenin desteklenmesini istemişti. Üstelik Tınaz Titiz "Sümerbank'ın yüzde 30 faizle vereceği kredi"den tutun da "kamgarn halı ipliğinden alınacak gümrük vergisi oranının düşürülmesi"ne kadar her şeyi düşünmüş ve gerekli önlemleri almıştı.

Aslında aynı gün **Nokta** muhabiri, İçişleri Bakanlığı'nın bir raporunu da ele geçirmişti ve bu rapordaki gerçekler karşısında teröre karşı el halıcılığı projesi hiçte yabana atılacak bir önlem sayılmazdı.

Kendini koruyamayan korucu. İçişleri Bakanlığı damgalı rapora bakıldığında gerçekten de "peki bu koruculara kim koruyacak" demek mümkün değildi. Çünkü raporda "Korucu kadromuz 11 bin 221, toplam verilen silah sayımız da 6 bin 428 adettir deniliyordu. Bu hesaba göre, her iki korucuya bir silah düşüyordu. Rapora göre bu "silahların 2 bin 749'u MKE'den alınan G-3 lerdi. Geri kalanları ise Jandarma Genel Komutanlığı'ndan ve Emniyet Genel Müdürlüğü'nden sağlamışlardı." Bunların çoğunluğu da G-1 silahlarıydı. Eh, şimdiye kadar silahlı arkadaşının yanında ıslık çalarak gezen bir korucunun, artık el halısı tezgâhının başına geçmesi şüphesiz daha yararlı bir durumdu. Bakarsınız tezgâhın demir tarakları da icabında silah gibi kullanılabilirdi. Ama Bakanlık, şüphesiz el tezgâhlarının kurulmasını beklemeyecek ve 1987 programına yeni silah alımı için ödenek koyacaktı. Raporda "silah ihtiyacı ve 1987 yılı değişiklikleri" başlığı altında şu cümleler yazılıydı: "1987 yılı bütçesine konan 128 milyon 800 bin TL ödenek ile 537 adet G-3 / A-3 otomatik piyade tüfeği alınacaktır. Böylece 1986 ve

Süper valinin "süper" dertleri var

1987 yılı toplamı 6 bin 965 adet olacaktır."

Geriye 4 bin 256 adet silah açığı kalıyordu. Ama bu kadar silahı Bakanlık asla temin edemezdi, çünkü bir adet G-3 silahın maliyeti 255 bin 600 TL'sıydı. Bu da 1 milyar 87 milyon lira para demekti. Ayrıca silah başına 150 mermi tüketimi de hesap edildiğinde durumun vehameti daha da anlaşılıyordu. Rapora ek olarak bazı illerin istek durumları da konmuştu. Örneğin Bingöl 200, Hakkâri 500, Malatya 250 ve Mardin 1000 korucu daha istiyordu. Kozakçıoğlu'nun koordinasyon alanına dahil edilen Elazığ'a henüz bir tek korucu bile atanmamıştı. Durum neresinden baksanız vahimdi vahim. Şimdi bu kadar insan ve para nereden bulunacaktı? İşte bu nedenle Tınaz Titiz'in projesini yabana atmamak gerekirdi. Çözüm oradaydı: Zaten bir kısım köy koruculari işi bırakıyordu. Eh bir kısmı da halı tezgâhlarının başına geçecekti. Onların kazandığı parayla da silah ve mermi alınabilirdi. Üstelik ülke ekonomisi de kalkınırdı. Eh bu kadar yüz güldürücü bir tabloyu da başka nerede bulmak mümkün olabilirdi Allahaşkına.

Cengiz KUŞÇUOĞLU

Tınaz Titiz'in terörü önleme konusunda ilginç önerileri var

SÜLEYMAN TEL / NOKTA

Demirel'den icazet...

12 Eylül'ün başbakanlarından Bülend Ulusu'nun Demirel'den icazet alamadığı için 1983'teki parti kurma girişimlerinden vazgeçtiği söyleniyordu. Yavuz Donat'ın yeni yayınlanan kitabında yer alan Ulusu ile Demirel arasında mektuplaşmalar yakın tarihimizin bu dilimine açıklık getiriyor.

Mesaj, Güniz Sokak'tan alınmış ve Başbakanlık Konutu'na doğru yola çıkmıştı. Akajansın Sahibi Uğur Reyhan da gelişmelerin nereye varacağı konusunda bir kestirmeye sahip değildi, 16 Şubat 1983 günü başladığı aracılığın 11 gün süreceğini tahmin edemiyordu.

Süleyman Demirel ile 12 Eylül'ün Başbakanı Bülend Ulusu arasındaki yazışmanın ilk rahatlığı, 12 Eylül'ün öncelerinden kaynaklanıyordu. Daha 1980'in Ağustosu'nda Bülend Ulusu, Başbakan Süleyman Demirel'e gitmiş, kendisinden sonra gelecek olan Deniz Kuvvetleri Komutanı'nın Nejat Tümer olması hususunu arzetmişti. Kendisi de artık emekli olunca herhalde Roma'ya büyükelçi gidecekti...

Vitrin'den 2! Gazeteci- yazar Yavuz Donat'ın 12 Eylül'e kadar gelip bıraktığı "Yavuz Donat'ın Vitrininden" kitabının ikincisinde, Uğur Reyhan'ın taşıdığı mesaj şöyle dile getiriliyordu: "Bugüne kadar söylediklerimiz devletin arşivlerinde, Milli Güvenlik Kurulu'nun tutanaklarında, Sıkıyönetim kayıtlarında mevcuttur. Bu gerçeklere rağmen benden rahatsız olunmasını esefle karşılarım. Anarşiyi körükleyenlerle aynı muameleye tabi tutuldum. Bundan sevinç duymak mümkün değildir. Türkiye'ye zararlı olacak hiçbir şey benim semtimden geçmez. Hürriyetçiyim, cumhuriyetçiyim, demokratım. Böyle olmaya ve kalmaya kararlıyım."

Süleyman Demirel öncelikle kendisini ifade ettikten sonra asıl meseleye geliyordu: "Anayasa oylamasında elde ettikleri yüzde 92'lik potansiyeli kendi nüfuz sahaları olarak mı görüyorlar? Yok eğer bu potansiyelde bizim nüfuz sahamız bulunduğu kanaatinde iseler, bizden istekleri nedir?" Demirel, hemen ardından da "bir nazarlık zemini aramadığını" hissettiriyordu Ulusu'ya: "12 Eylül'ü yapanlar Anayasa referandumu ile yeterli güvenceye kavuşmuşlardır. Yeni garantilere heveslenmesinler ve siyasi partilerin teşkilatlanmasını serbest bıraksınlar. Aksi halde başarısız olurlar... "

Demirel ile Ulusu arasında daha sonra teati edilen mektuplardan, Ulusu'nun, Süleyman Demirel'i adeta Celâl Bayar gibi bir konumda algıladığı sonucu çıkıyordu. Ulusu'nun ifadeleri oldukça ilginçti: "Sayın Demirel'in görüş ve kanaatleri ile yüzde yüz mutabıkım... Sayın Demirel'in 24 Ocak Kararları'na ve çizmiş olduğu hedefe bağlı kalmak gayretini gösterdim. Bunu dejenere etme gayretlerine mani olmak için elimden geleni yaptım. İyiyi, doğruyu yapmak istiyorum. Sayın Demirel'in dediği gibi ırmağın tersten akacağına inanmıyorum..."

Yavuz Donat'ın yeni kitabı da tartışmalara gebe

Sonuç çıkmadı. Bülend Ulusu, politikaya girmeye iyiden iyiye niyetliydi ancak Demirel'den icazet almak pek kolay iş değildi. Ulusu, "Sağ ve orta kadroyu oluşturma konusunda Sayın Demirel bize yardımcı olsunlar... Eğer benim faaliyetlerim ordu AP iktidar imajı yaratacaksa, ben bu işin içinde yokum. Ben ille de başbakan olayım demiyorum. Ben de bu kadro içinde olayım. Hatta faydalı bulunursa, ben meclis başkanı olurum. Faydalı olacağıma inanıyorum. Sayın Demirel eğer 'yol göstermem' derse, 'konuşmam' derse, bu da benim için bir cevaptır. Ama ondan bunu beklemem. Bütün bunlara rağmen Sayın Demirel 'Bülend Bey bu işe elini sürmesin' derse, bu cevaptan da tatmin olurum."

Süleyman Demirel'den gelen bir cümle, arkasından başka cümleler de gelse, Bülend Ulusu için partili politika hayallerini öldürüvermiş olmalıydı. Çünkü "Yukarsı"nın yaptığı "baskıya rağmen" parti hikâyesini boşladı Ulusu. Demirel, "Sayın Ulusu böyle bir teşebbüste ısrarlı ise bütün sıfatlarından sıyrılarak ortaya çıkmasını tavsiye ederim," diyordu.

Bu görüşmelerden sonra, Bülend Ulusu'nun yerini Turgut Sunalp alacak ve iktidara mahkûm Milliyetçi Demokrasi Partisi kurulacaktı. Gerisi herkesin malumuydu: Partiler kurulacak, bu arada Büyük Türkiye Partisi'ne Celâl Bayar Genel Başkan yapılmaya çalışılacak, sonra BTP kapatılacak, bu arada bir kısım siyasiye "Zincirbozan" yolu görünecekti.

Zincirbozan'a giderken Odalar Birliği Başkanı Mehmet Yazar'ın kaderini de üç aşağı beş yukarı belirlemişti Süleyman Demirel. Ulusu ile arasındaki "aracılardan biri" olan Yavuz Donat'a şöyle diyordu: "Odalar Birliği'ni onun başına yıkarım. Binlerce kilometre uzakta olsam da yıkarım. Çünkü bu bir inanç meselesidir. Kimlerle beraber bu işe soyunacak, niye soyunacak? İşin o bölümlerinde bazı boşluklar görüyorum. Başarılı olması mümkün değildir." Mehmet Yazar gerçekten başarılı olamamıştı... ●

BİR TARTAKLAMA OLAYI

Devletin polisi, milletin vekiline karşı...

LEVENT CAĞLAR / NOKTA

Fikri Sağlar derdini kime anlatsın

Polisin video ve fotoğraf çekim çalışmalarına hız vermesi, işte sonunda görevlilerle milletvekillerini de karşı karşıya getirdi! Dikili Şenliği'nde yapılan konuşmaları video banta kaydeden güvenlik görevlileri, Kars'tan sonra Diyarbakır'ın Silvan ilçesinde ve SHP Genel Başkanı Erdal İnönü'nün konuşması sırasında dinleyicileri fotoğraflamak isteyince, Genel Sekreter Fikri Sağlar olaya müdahale etti. Sağlar, bir sivil görevli tarafından tartaklandı ve tekmelendi, eli armut toplamayan Genel Sekreter de aynı şekilde karşılık verdi.

Komiser Neşet Yiğit olduğu öğrenilen sivil görevlinin bir milletvekili ve parti genel sekreterine bu davranışı büyük tepki yarattı. Sağlar, Silvan Kaymakamı Mevlut Atbaş'tan açıklama ve özür isteyince de saygısız davranışlarla karşılaştı.

SHP Genel Başkanı İnönü ise olayı "görülmemiş bir saygısızlık ve kabul edilmeyecek bir terbiyesizlik" olarak niteledi.

Bazı gözlemciler de, "Milletvekiline böyle davranan polis sıradan vatandaşa neler yapmaz?.." gibi kaygılar dile getirdiler.

BİR PORTRE

Fahrettin Kerim Gökay

Boyu kısa, "titri" ve adı uzundu: İstanbul Valisi ve Belediye Başkanı Ordinaryüs Profesör Doktor Fahrettin Kerim Gökay... Bir zamanlar İstanbul demek, Fahrettin Kerim demekti. "Mini mini valimiz, ne olacak halimiz?" tekerlemesi, o zamanın İstanbullularının, artık tarihe karışan o eski ve hayalet şehrin gerçek sakinlerinin dilinden düşmezdi... Küçük rakı şişelerine Fahrettin Kerim denir, bakkaldan "Ver bir Fahrettin Kerim" diye istenirdi!

1900 doğumluydu, yani tam yüzyılımızın yaşında. Psikiyatri profesörü, nöroloji ordinaryüsüydü. Tek parti döneminin valisi ve belediye başkanı olmuş, 1950 seçimlerinden önce İnönü'ye "İşte Paşam İstanbul" deyip sonra da seçimi kaybetmeleriyle daha da ünlenmişti... DP iktidarının "istimlak" çabalarını eleştirdiği için görevden alınıp Bern Büyükelçiliği'ne atanmış, kendisine "Biraz dinlen" diyen Menderes'e "Sen biraz dinlen" demekten de çekinmemişti... Yassıada'da 6/7 Eylül olaylarının kışkırtıcılarından biri olarak yargılanıp mahkûm olmuş, Yeni Türkiye Partisi'nin kuruculuğu ve milletvekilliğini yapmış, İnönü'nün koalisyon kabinelerinde bakan da olmuştu.

Ölümüyle, yakın tarihimiz biraz daha tarihe karıştı...

HAFTANIN İNCİSİ

"Siyasi yasakları bilmem ama, aşka, meşke, müziğe dair yasaklar için referandum yapılırsa, mutlaka bu yasaklara karşı oy kullanırım."

Zeki Müren

BİR SALGIN

İnönü tifo'ya yakalandı

Son zamanlarda Güneydoğu illerinde birçok vatandaşın ölümüne yol açan dizanteri salgınıyla birlikte yer yer tifo vakalarında da artış gözlendi. Bu arada Güneydoğu illerini gezmekte olan SHP lideri İnönü de gezinin son gününde tifo'ya yakalandı. Şanlıurfa'daki otelinde karantina altına alınan İnönü'nün önümüzdeki haftayı Gülhane Askeri Tıp Akademisi Hastanesi'nde geçirmesi bekleniyor.

"Geçmiş olsun!"

BİR FOTOĞRAF

(GÜNEŞ Tan)

EN GREAT ÖZAL, BAŞKA GREAT YOK!... Başbakan, referandum sonucu eski liderlerin siyasal yasaklarının kaldırılmaması için canını dişine takmış dolaşırken, Malatya'da "Wellcome Great Özal" pankartıyla karşılandı. ANAP'lılar yukarıdaki sloganı kullanmak sağduyusunu ne yazık ki göstereremediler... Başbakan'ın Malatya seferinde, valideleri Hafize Özal da Türk-İslam sentezi giysileri ve kırk yıllık politikacı selamıyla ilgi topladı.

KISA... KISA...

● **Amansız sıcaklar ve çok yüksek** nem oranı yurdun her yerinde bunaltıcı günler yaşatırken, çıldıranlar, boğulanlar, trafik kazasında ölenler de aşırı oranda artıyor... Hac yolunda şehit olan Türk sayısı ise, 12'si sıcaktan, 13'ü kazada olmak üzere şimdilik 25'e ulaştı.

● **Sıcaklarla birlikte PKK baskınları** da artıyor. Aralık 1978'den bu yana sürdürülen sıkıyönetimin 19 Temmuz günü sona ermesinin ve Bölge Valisi Hayri Kozakçıoğlu'nun göreve başlamasının ardından PKK militanları, Şemdinli'de bir köyü basarak biri çocuk dördü kadın beş yurttaşı katlettiler. Ancak bu kez üç bölücü de öldürüldü...

BASINDAN YORUMLAR

Şey yemenin İngilizcesi

Malatya'da Başbakan'ı İngilizce pankartlarla karşılamışlar!..

"Büyük Özal" yerine "Great Özal", "Hoşgeldin" yerine "Wellcome!"

Doğrusu da bu ya.

Madem yalan söylenecek, Türkçe'si yerine bir yabancı dilden karşılığını söylemek evlâdır!..

"Şey yemenin Arapça'sı" diye bir tâbirimiz bile var ya!..

Bedii Faik, 23 Temmuz, Tercüman

EMRE UÇAR / NOKTA

Türk-İslam Cumhuriyeti

Diyelim ki günün birinde devletimiz "Türk-İslam cumhuriyeti" oldu.

Olmaz olmaz demeyin. Dışardan muazzam miktarda para ile desteklenen "İslamiyetçi eylem", dev bir kuvvet olmaya başladı. O kuvvetin yarattığı itilim, ANAP'tan daha dinci bir hükümetle bütünleşirse... Belki diyeceksiniz ki: "Türk askeri kuvvetleri Atatürkçü'dür, laiktir, din devleti kurulmasına izin vermez." Ama, günün birinde, askeri kuvvetlerin başına laikliği beğenmeyen, iç ve dış sebeplerden dolayı İslamiyetçilik ideolojisini benimsemiş olan komutanlar geçebilir.

Dahası var: Milli iradeye dayanan bir demokratik rejim yaratma çabası içindeyiz. Böyle bir rejimde, referandum alışkanlık haline gelirse... Bir gün, "İslam cumhuriyeti olalım mı?" gibilerden bir halkoylaması yapılabilir. Yüzde 99'undan fazlası Müslüman olan ve bu çoğunluğun oldukça büyük bir kesimi dine dört elle sarılan Türk halkı bir çırpıda, "Türk-İslam cumhuriyeti"ni yaratabilir.

Bütün bunlar, fantezi gibi geliyor, değil mi? Bizim yakın tarihimiz öylesine şaşırtıcı olaylarla doludur ki belki de böyle senaryolardaki gerçek payını azımsamamak akıl kârı olur.

Talat Halman, 20 Temmuz, Milliyet

MACARİSTAN VE ROMANYA / SİYASİ—EKONOMİK KRİZ

Moskova'dan ayrılık hüzün getirdi

Daha düne kadar "ekonomik mucize" olarak adlandırılan Macaristan'ın Moskova'dan bağımsız olarak oluşturduğu "liberal-sosyalist" sistemi tehlike sinyalleri verirken, yıllardır Sovyetlerden bağımsız bir politika izlemeye çalışan Romanya, ekonomik ve siyasi açıdan çıkmaza girmiş durumda.

"On tuz yıl önceki Sovyet işgalinden sonra Moskova tarafından işbaşına getirilen ve halkı tarafından hain ilan edilen Janos Kadar'ın ülkesindeki imajı son birkaç yıl içinde tamamen değişti. O kadar ki, eğer yarın Macaristan'da serbest seçimler yapılacak olsa, hiç tartışmasız, 74 yaşındaki genel sekreter oyların büyük çoğunluğunu alarak, yeniden ülkesinin lideri olur."

Amerikalıların ünlü "Time" dergisi, geçtiğimiz yıl Macaristan'a ayırdığı bir sayısında, Janos Kadar'ın "Gulaş Sosyalizmi"ndeki başarısını işte bu satırlarla tanımlıyordu.

Ama, temmuz başında yapılan Macaristan Komünist Partisi Merkez Komitesi toplantısına katılan yöneticiler pembe gözlüklerini çıkarmışlar, yeni istikrar önlemlerini tartışmaya başlamışlardı bile. Bu yılki bütün ekonomik göstergeler Janos Kadar'ın bir yandan kişi haklarını gerçekleştirip, diğer yandan özel sektöre prim vererek oluşturduğu, hem Doğu hem de Batı bloklarınca takdirle karşılanan "Gulaş Sosyalizmi" modelinde tehlike çanlarının çalmakta olduğu yolundaydı. Büyüme hızı, geçen yılkinin neredeyse yarısına düşmüş, yıllardır enflasyon ve işsizliğin ne olduğunu bilmeyen Macar ekonomisi, bugünlerde bu iki tehlikeyle neredeyse akraba olmuştu. Bu gelişmeye paralel olarak, dünyada ilk kez, bir sosyalist ülkede iş ve işçi bulma kurumu hizmete giriyordu. Öte yandan, sürekli artan ithalat, ülkenin dış ticaret açığını altüst etmişti. Kısaca, kapitalizmden yararlanarak yeni bir model oluşturmak isteyen Macaristan, hiç beklemediği bir biçimde bu modelin kronik

Gulaş Sosyalizmi'nin mimarı Kadar, Macaristan'ı Batı standartlarında bir ülke durumuna getirmişti.

Gorbaçov ve Çavuşesku: Zoraki beraberlik ayrılığa dönüşecek mi?

hastalıklarıyla boğuşmak durumunda kalmıştı.

Ekonomik mucizeden, istikrar önlemlerine. Sonuç olarak, son Merkez Komite toplantısında "reform için yeni atılım" adı altında kocaman bir istikrar paketi çıkıyordu. Partinin ileri gelenlerinden birine göre, ekonomik tıkanıklığın esas nedeni, Sovyetler Birliği'nin tavrıydı. "Kremlin seçimini çabuk yapmalı, çünkü bizim dünyaya ekonomik mucize olarak tanıttığımız sistem krize girdi bile" diyen görevli, sözlerini şöyle sürdürüyordu: "Bizim, uluslararası piyasaya girebilmemiz için, Batı ile ticari ilişkilerimizi gerçekleştirmeye gereksinimimiz var. Oysa Comecon programında bizim hedeflerimizin tam tersine, Varşova Paktı üyelerinin özellikle de Sovyetler Birliği'nin ihtiyaçları doğrultusunda bir ekonomik gelişme öngörülüyor." Geçen yıl olup bitenler, parti yetkilisini haklı çıkartacak nitelikteydi: Kadar'ın ABD'ye planladığı geziden, Moskova'nın isteği üzerine vazgeçilmiş, ülkenin Batı'ya olan ihracat grafiği düşmüş, sanayi ürünleri, dünya piyasalarındaki ürünlerle rekabet edememişti.

Ekonomik tıkanıklığa tuz biber ekecek bir gelişme ise Gulaş Sosyalizminin 74 yaşındaki mimarının kendisini her zamankinden daha çok hasta ve yorgun hissetmesiydi. Daha yıllar önce, doktorlar, Kadar'ın solunum zorlukları nedeniyle bir an önce görevi bırakması gerektiğini belirtmişler, ama ünlü liderin yerine geçecek nitelikte kimse bulunamayınca Kadar görevde kalmıştı. Uzmanlar, ülkesinde bir milli kahraman gibi görünen Kadar'ın görevinden ayrılmasının halk arasında büyük bir gerilime neden olacağı konusunda birleşiyorladı.

Yoklar ülkesi Romanya. Budapeşte'de ekonomik tıkanıklığın ilk ciddi sinyalleri alınırken, yıllardan beri Moskova'dan mümkün olduğunca bağımsız bir politika izlemeye gayret eden Romanya, ekonomik ve siyasi açıdan oldukça bunalımlı günler geçiriyordu. Romen lideri Çavuşesku, ülkesinin dışarıya olan ekonomik bağımlılığını azaltmak amacıyla hazırladığı programı yürürlüğe koyarak 5 yıl içinde Romanya'nın borçlarını 12 milyar dolardan 2 milyar dolara indirmeyi başarmıştı, ama bütün yükü de halkın sırtına yıktığı gözardı edilmeyecek bir gerçekti. Romanya son yıllarda tam bir "yoklar ülkesi" haline gelmişti. Günde iki saat elektrik kısıntısı yapılan ülkede her evde sadece 40 watlık tek bir ampulün yanmasına izin veriliyordu. Süt, yumurta gibi en temel gıda maddelerini satın alabilmek için sabahın 2'sinde kuyruğa girmek gerekliydi. Ensülin de dahil olmak üzere bazı yaşamsal öneme sahip ilaçları bulabilmek imkânsızdı. Bütün kış boyunca evlerdeki sıcaklık 4-5 dereceyi geçmemişti. Televizyon günde sadece 2 saat yayın yapabiliyor, sinemalar ve tiyatrolar da dahil olmak üzere bütün eğlence yerleri saat 20.00'de kapılarını kapatıyorlardı. Başta Bükreş olmak üzere, bütün büyük şehirler, akşamları terkedilmiş birer kent görüntüsündeydiler.

Öte yandan, ülkenin hemen hemen bütün kilit mevkilerinde Çavuşesku'nun akrabalarının bulunması ve hayli yaşlanmış bulunan devlet başkanının çekilerek yerine karısı Elena'yı geçirmek istemesi, Çavuşesku'dan bir an önce kurtulmak isteyen Moskova'nın hiç de hoşuna gitmemişti. Gorbaçov, Romanya'ya yaptığı son ziyarette, Nikolay Çavuşesku ile yalnız olarak görüşmek istediğini söylüyor ve Elena'yı kaale almadığını göstermek istiyordu. Moskova'nın hiç hoş karşılamadığı bir durum da, ülkedeki Macar azınlığa yapılan baskılardı. Romanya'da yayınlanan ders kitaplarında Macarlar neredeyse "aşağı ırk" olarak gösteriliyor, Macar yöneticiler birer birer partiden ihraç ediliyorlardı. Sonunda Sovyetler, Romanya'ya yaptığı yardımı Bükreş'in Varşova Paktı ile olan ilişkilerini düzeltme şartına bağlamak durumunda kalmışlardı.

Bu arada, Kremlin'in bununla da yetinmeyerek Çavuşesku'ya karşı çıktığı için küçük bir kente sürgüne gönderilmiş olan Merkez Komite eski sekreteri Jan İliescu'yu Moskova'ya kaçırdığı ve Çavuşesku'dan sonra işbaşına getirmek için sakladığı ülkede dolaşan dedikodular arasındaydı. İliescu'nun Moskova üniversitesindeki öğrencilik yıllarından beri Gorbaçov'un yakın arkadaşı olduğuna dikkat çeken bir uluslararası politika uzmanına göre, bu hiç de yabana atılmaması gereken bir olasılıktı ●

TEŞEKKÜR

inşaata başlama törenini onurlandıran:

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın **Mükerrem Taşçıoğlu**'na
İstanbul Milletvekili Sayın **İmren Aykut**'a
Manisa Milletvekili Sayın **Abdullah Çakırefe**'ye
İstanbul Milletvekili Sayın **Mehmet Kafkaslıgil**'e
İstanbul Valisi Sayın **Nevzat Ayaz**'a
Büyük Şehir Belediye Başkanı Sayın **Bedrettin Dalan**'a
Bakırköy Belediye Başkanı Sayın **Dr. Naci Ekşi**'ye
Büyük Şehir Belediyesi Genel Sekreteri Sayın **Atanur Oğuz**'a
Çatalca Kaymakamı Sayın **Tahsin Çiftçioğlu**'na
Kent-Koop Genel Başkanı Sayın **Murat Karayalçın**'a
Emniyet Sosyal İşler Şube Müdürü Sayın **Hüseyin Doğdu**'ya
Türkiye'nin en kıdemli kooperatifçisi Sayın **Nusret Uzgören**'e
İstanbul Valiliği ve Emniyet Müdürlüğü'nün Sayın Temsilci ve Görevlilerine
İstanbul Büyük Şehir ve Bakırköy Belediyelerinin Sayın Temsilci ve Görevlilerine
Resmi Kuruluşların Sayın Temsilcilerine
TRT ve Basınımızın Seçkin Temsilcilerine
Çeşitli Sendika, Kuruluş, Kurum, Banka ve Şirketlerin Sayın Temsilcilerine
Sayın Konuklarımıza, değerli Ortaklarımıza, aile fertlerine ve yakınlarına
Törenimize kutlama mesajı ve çiçek gönderen Sayın Bakanlarımız ile Sayın Milletvekillerimiz,
Siyasi Partilerin Sayın Yöneticileri ile tüm kuruluş ve kişilere

TEŞEKKÜR EDER, DERİN SAYGILARIMIZI SUNARIZ.

Sınırlı Sorumlu
BÜYÜKŞEHİR
KONUT YAPI KOOPERATİFİ
YÖNETİM KURULU

uransan
Dış Ticaret, Taahhüt ve Yatırım A.Ş.

Jacques ve Piere Chaumet kardeşler, oğullarına 200 yıldır süren hanedanlığın lekesiz adını bırakamadılar.

FRANSA / KUYUMCUNUN ÇÖKÜŞÜ

Kirli elmaslar hükümeti sarsıyor

200 yılı aşkın bir süredir faaliyet gösteren dünyanın en saygın kuyumcularından Chaumet, yanlış politikalar ve yasadışı işler sonucunda battı. Batarken de başta Adalet Bakanı olmak üzere kendisiyle ilişkili birçok ünlü kişinin başını yaktı. Fransız kamuoyu şu anda hapiste olan Chaumet kardeşlerin, mahkemede konuşması halinde gümbürtüye gidecek "seçkin" isimleri merakla bekliyor. Olayın boyutları hükümeti sarsacak nitelikte.

Ilık bir mayıs sabahı, Fransa'nın yüksek tirajlı mizah gazetesi Le Canard Enchainé'ye adını vermek istemeyen bir kişi telefon ediyor ve bir takım elmaslarla ve iki milyar frankla ilgili esrarengiz bir hikâye anlatıyordu. Başlangıçta bu hikâye gazetecilere inanılmaz gibi gelmişti, ama yine de "ya çıkarsa" misali ilgilenmeye karar vermişlerdi. Birkaç gün sonra, olay gazetenin manşetindeydi.

Hikâye oldukça karışık ve çok değişkenliydi. Finans çevrelerinden, siyaset sahnesine büyük işadamlarından aristokratlara kadar önde gelen birçok ünlü kişiyi içine alıyor ve bunlar için tehlike işareti veriyordu. Örneğin, Orta Afrika Cumhuriyeti'nin eski yamyam diktatörü Bokassa'nın Cumhurbaşkanlığı sırasında Giscard d'Estaing'e çok değerli elmaslar hediye ettiği ve d'Estaing'in bu armağanı hiç de nazlanmadan kabul ettiği ortaya çıkıyordu. Üstelik bu elmasları bir daha gören olmamıştı. Ama bu, hikâyenin küçük bir parçasıydı ve iş bu kadarla kalsa olaylar kapanıp giderdi. Esas mesele yeni başlıyordu ve hikâyenin sonu, uzun zamandır zor durumda olan, dünyanın sayılı mücevhercilerinden Chaumet'yi kesin çöküşe götürecekti. Chaumet kardeşler haziran ayında hapse girecekler ve dosyaları aralandıkça birçok ünlü kişi de gümbürtüye gidecekti.

Chaumet'nin düşüşü. Olayın kahramanları olan Chaumet kardeşler, Jacques ve Pierre Chaumet, 1780 yılında, XVI. Louis devrinde kurulmuş, Fransa'nın en saygın kuyumcusunun varisleriydiler. Gelenek, ahlak ve gizlilik kurallarının geçerli olduğu Chaumet firması, ikiyüz yılı aşkın bir süredir parlak bir şekilde yönetilmiş ve dünyanın en seçkin mücevhercilerinden biri haline gelmişti.

Ancak son yıllarda işler eskisi gibi iyi gitmiyordu. Elmas kurları sürekli düşüş gösteriyordu. Petrol fiyatlarının düşmesi ise doların da değer kaybetmesiyle birlikte, bir çok gözde müşterinin, özellikle Ortadoğulu ların mücevherata olan ilgisinin azalmasına yol açmıştı. Aslında bu durum, dünya mücevher krallığının merkezi sayılan Paris'-

Şükran Belgesi

Sn. Hasan BORA,
Sn. Orhan GENCEBAY,
Sn. Hakkı KOŞAR,
Sn. Tülay ÖZER,
Sn. Pendik Soroptomistler Derneği,
Sn. Ferdi TAYFUR ve
Sn. Necdet ULUCAN'a

Kadirli Merkez Ortaokulu,
Rüştü Akın Tekstil Kız Meslek Lisesi,
Beykoz Pratik Kız Sanat Okulu,
Beşiktaş Büyük Esma İlkokulu,
Harmandere Erol Türker İlkokulu,
Adana Kenan Evren İlkokulu ve
Elazığ Dumlupınar İlkokulu

Kitaplıklarına bulundukları Katkılardan dolayı saygılarımızla teşekkür ederiz.

GELİŞİM ANSA A.Ş.

Kültür Hizmetleri Bölümü:
Adres: Valikonağı Cad. Demirhan
No: 30/B K.1 Nişantaşı /İST.
Tel: 148 61 82

Tanınmış bir basın kuruluşu için

ELEMANLAR ARANIYOR

MÜESSESE / ÜRETİM MÜDÜR YARDIMCISİ

- Tercihan işletme mezunu
- Askerliğini yapmış
- 35 yaşını aşmamış
- İyi derecede İngilizce bilen
- Şirket idaresi ve satın alma konularında en az 1-2 yıl deneyimli
- Üretim koordinasyonunda sorumluluk alabilecek

MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ

- Reklam bölümünde çalışacak
- Tercihan pazarlama eğitimi görmüş ya da benzeri yüksekokul mezunu
- Konusunda en az 1-2 yıl deneyimli
- İnsan ve müşteri ilişkilerinde başarılı
- Sosyal, yeniliklere açık ve prezantabl

GENEL MÜDÜR SEKRETERİ

- Tercihan kolej ya da yüksekokul mezunu
- İyi derecede İngilizce bilen
- Basın sektörüyle ilgili
- Daktilo bilen
- Üst düzeydeki kişilerle muhatap olabilecek ve prezantabl

İDARE ELEMANI

- Tercihan ticaret lisesi mezunu
- Genç ve dinamik

GRAFİKER

- Yaratıcı
- Reklâm şirketi deneyimi olan
- Askerliğini yapmış

KURYE VE ŞOFÖR

- Genç
- Dinamik ve çalışkan

İlgilenenlerin 169 66 80 (20 hat) no.lu telefondan şahsen randevu almaları rica olunur.

teki Vendome meydanında faaliyet gösteren diğer ünlü kuyumcular için de geçerliydi. Ancak Chaumet bu krizi atlatabilecek şekilde yönetilmiyordu ve değişen durumlara kendini uydurmayı beceremiyordu. Oysa Cartier gibi ünlü isimler, stratejilerini değiştirerek küçük mücevherata yönelmişti. Chaumet ise büyük parçalarda ısrar ediyor ve faaliyetlerini İsviçre'ye yöneltiyordu. Üstelik kendisine, tabii ki deklare edilmemiş nakit para ve kıymetli taşlar getiren seçkin müşterilerine piyasadaki en yüksek faizi vererek düşüşünü daha da hızlandırıyordu.

Artık Chaumet geri dönülmez bir kısır döngünün içine girmişti. İsviçre'deki faaliyetlerini yasadışı yollardan, paravan şirketler aracılığıyla sürdürüyor ve bu arada birçok "seçkin" kişinin kara parasını da elmas satışları yoluyla ülke dışına transfer ediyor. Bu arada İsviçre'de firmaya güvenen birçok banka, paravan şirketlerin adına düzenlenen faturaları ödüyordu. Bu ancak çok büyük bir güven temelinde gerçekleşebilirdi ve kimsenin aklına uzun süre Chaumet'den şüphelenmek gelmemişti. Bunlar ünlü kuyumcuya hâlâ krediler yağdırıyorlardı. Chaumet'nin bankalara ve müşterilerine borçları habire yığılıyordu.

Örtülen soruşturma. Bu arada Chaumet'yi rahatlatacak bir olay meydana gelecekti. Fransız gümrüğünün iki yıl önce bir takım şüpheler üzerine açtığı soruşturma geçtiğimiz ocak ayında politik bir kararla rafa kaldırılıyordu. Bu Chaumet kardeşler için büyük bir zaferdi. Fakat olayların su yüzüne çıktığı bu günlerde herkes bu soruşturmanın kimin tarafından durdurulduğunu merak ediyordu. Meseleye Maliye Bakanı Alain Juppé el koymuştu ve bir söylentiye göre Bakan kısa sürede esrarengiz bir şekilde zengin olmuştu. Diğer bir rivayet ise, soruşturmanın birçok "büyük adam"ın kirli çamaşırlarının ortaya dökülmesini önlemek için durdurulduğu idi.

Chaumet'nin vitrininde daima çok değerli nadide mücevherler sergilenirdi

Chaumet kardeşler, kazandıkları bu zaferin rahatlığı içinde işi daha da ileri götüreceklerdi. Müşterilerine vaat ettikleri faizleri ödeyebilmek için giderek daha fazla paraya ihtiyaç duyuyorlardı. Bankalardan kredi ve avans sağlayabilmek için hayali satışlar yapmaya, sahte faturalar düzenlemeye koyulacaklardı. Fakat bankalar yavaş yavaş uykularından uyanıp, garip bir şeyler döndüğünü anlamaya başlayacak ve alacaklarını tahsil etmek için harekete geçeceklerdi.

Olaylar büyük bir gizlilik içinde gelişiyordu. Hükümet Fransa'nın uluslararası plandaki vitrini olan bu sektöre gölge düşürmemek için gayret sarfediyordu. Hatta Chaumet'lerin yakın arkadaşı olan Başbakan Chirac bile durumu kurtarabilecek birini aramaya koyulmuştu. Son olarak yüksek düzeyde bir yetkili şirketi kurtarmak üzere görevlendirilmişti. Bu yetkili, bankaları ikna ederek ünlü kuyumcuya yüklü son bir kredi sağlamayı başarmıştı. Chaumet kardeşler bu kez de teminat olarak, müşterilerine ve paravan şirketlere ait elmasları kendi malları imiş gibi göstermek hatasına düşeceklerdi.

Adalet Bakanı Chalandon, Chaumet'nin batışı ile ilk başı yananlardan

Şifreli isimler. Bazı resmi alacaklıların mahkemeye başvurmasıyla birlikte Chaumet'nin defterleri incelemeye alınacak ve gizli bir muhasebe ile uzun bir gayri resmi alacaklılar listesi ortaya çıkarılacaktı. Chaumet kardeşler hapsi boyluyorlardı, ama listedeki "seçkin" kişileri de bir telaş alıyordu. Bu kişiler arasında Adalet Bakanı Albin Chalandon da vardı. Chaumet'nin aldığı son krediye karşılık olarak bloke edilen değerli taşların arasında Adalet Bakanı'nın elması da yer alıyordu. Chalandon bu yatırımına karşılık her ay 500 bin frank almıştı. Bunu tamamiyle yasal bir şekilde yaptığını açıklıyordu, ama resmi muhasebe defterlerinde bu alışverişin hiçbir izine rastlanmıyordu. Daha birçok "özel" müşterinin adları çözülmesi çok zor bir şifreyle kodlanmıştı. Chaumet kardeşlerin bu şifrenin anahtarını vermesi durumunda 2 milyar franklık bir açığın kahramanları olan daha birçok kişinin başı ağrıyacaktı. Dahası ve en önemlisi bu kez de sağ hükümeti kurtaracak bir adamın bulunması gerekecekti●

Gözyaşı ne zaman duracak?

"Dünyanın en kanlı iç savaşlarından birinin sürdüğü Mozambik'te dün 380 kişi gerillalar tarafından öldürüldü." Geçtiğimiz hafta içinde uluslararası haber ajansları bu tüyler ürpertici haberi duyurduğunda, dünya kamuoyunun dikkati Kara Afrika'nın bu ülkesine çevriliyordu.

Eski bir Portekiz sömürgesi olan Mozambik'te, Sovyet yanlısı "sosyalist" hükümet ile sağcı gerilla örgütü Mozambik Ulusal Direnişi (RENAMO) arasında 20 yıldan beri sürüp giden iç savaşın bilançosu, Lübnan ya da Nikaragua'dakinden daha ağırdı. Başta hastaneler ve kamu binaları olmak üzere, ülkenin altyapısı tamamen tahrip olmuş, gerilla baskısı nedeniyle yaklaşık 2 milyon köylü arkalarında verimli tarım arazilerini bırakarak kente göçünce ülkede açlık başlamıştı.

Halk iki ateş arasındaydı: Irkçı Güney Afrika rejimince desteklenen gerillaların baskısından kaçmaya çalışırken, aylardır maaşlarını alamayan ve yağmayla geçinmeye çalışan hükümet kuvvetlerinin terörüne hedef oluyordu.

Ama ülkede yaşam sürüp gidiyordu. UNICEF'in yardım paketinden bir parça kopartabilen çocuklar mutlulukla gülümsüyorlar, hükümet tarafından boş tren vagonlarına ve derme çatma evlere yerleştirilen göçmenler her şeye karşın kendilerini şanslı görüyorlardı.

Çocuk, Mozambik'te de çocuk

Savaş, açlık, yoksulluk... Ama Mozambikli çocuk da, bütün dünyadaki akranları gibi gülümsemeye çalışıyor. Yüzündeki belli belirsiz hüzün de, belki biraz sonra gelecek olan UNICEF yardımından sonra tamamen yok olacak.

İnsan gücü hâlâ etkin

Mozambik'te Portekizlilerden kalma karayolu var ama araba hemen hemen yok. İnsan gücü, teknolojinin pek uğramadığı bu ülkede hâlâ en etkili taşıma aracı.

Sefaletle iç içe

Kulübeden bozma evler, hiçbir altyapısı olmayan sokaklar, bakımsızlık.... Mozambik'te tipik bir kent yaşamının vazgeçilmez unsurları.

En pahalı eşya: Giyecek

Mozambik'in tek önemli tekstil fabrikası hammadde temin edilemediği için oldukça düşük kapasiteyle çalışıyor. Bu yüzden giyecek sahibi olabilmek oldukça güç. Ayakkabı almak ise hemen hemen imkânsız. Bir aylık öğretmen maaşıyla ancak bir bebek tulumunun alınabildiği ülkede, yerli kadınlar bir elbiseyi yıllarca giymek zorunda kalıyorlar.

Köylerde ikili baskı

Ülkenin köylerinde yaşayanların sayısı her geçen gün biraz daha azalıyor. Bir taraftan gerillalar, diğer taraftan başı boş hükümet askerleri köylülere çifte baskı uyguluyor. Sonuç, köylülerin evlerini bırakıp kente göç etmeleri, tarım arazilerinin sahipsiz kalması ve açlık.

Baskından arda kalan

Bir gerilla baskınından sonra Mozambik köyü. Kulübelerin bir kısmı yıkılıp yakılmış, insanlardan ise eser yok. Ortada sadece gerillaları izlemeye çalışan hükümet askerleri görülüyor.

Fotoğraflar:
Günay ULUTUNÇOK

ABD / NEW YORK BORSASINDA KOKAİN SATIŞI

Borsa stresine kesin çözüm (!) Kokain

Geçtiğimiz ay içersinde New York borsasının önünde kokain alışverişi yaparken yakalanan 15 kişinin çoğunluğunun genç, zengin ve parlak işadamları olması ABD'de şaşkınlık yarattı. Yakalananlar, bu tehlikeli uyuşturucuyu borsa stresine karşı en etkin ilaç olarak gördüklerini söylüyorlar.

Telefonun birini kapatıp diğerine koşturan borsa görevlisi, kaşla göz arasında bankolardan birinin önündeki oldukça şık genç adamın kulağına "dışarıda kar yağıyor" diye fısıldamayı ihmal etmemişti. Güneşli bir haziran günüydü. New York borsası hareketli günlerinden birini yaşıyor, ışıklı tablolarda değerleri inip çıkan hisse senetleri, kesintisiz çalan telefonlar, görkemli borsa salonunun içinde sürekli koşuşturup duran görevliler, içerideki heyecanı sürekli dorukta tutuyordu. Bütün bu koşuşturmanın arasında, "dışarıda kar yağıyor" tüyosu, kutsal bir sözmüşçesine kulaktan kulağa yayılmış, stresten ve heyecandan bunalan insanlar kendilerini bir an önce dışarı atmak için sabırsızlanmaya başlamışlardı.

Ertesi günkü sabah gazetelerinin manşetleri hemen hemen aynıydı. Borsa müşterilerinden ve görevlilerden oluşan 15 kişilik bir topluluk, kuruluşun çevresinde kokain alışverişi yaparken suçüstü yakalanmıştı.

Villa, Limousine ve kokain. Doğrusu Amerikan polisinin bu olayı ortaya çıkarması güç olmamıştı. Borsanın önünde "beyaz" satıldığı dedikodusu zaten uzunca bir süreden beri New York'ta dolaşıyordu. Esas sürpriz, kokain alırken suçüstü yakalananların toplumsal statüleriyle ilgiliydi. Müşterilerin çoğu, New York sosyetesinde adlarını duyurmuş, özel kulüplere üye kartları, kent dışında villaları ve Limousine'leri olan genç ve parlak işadamlarıydı.

Sorgulamalar derinleştikçe ifadelerden ortaya çıkan sonuçlar da çarpıcı oluyordu.Yakalanan "yuppi"ler, kokaini, kendilerini iş yaşamının stres dolu havasından kurtaran bir çeşit sakinleştirici olarak kabul ediyorlardı. Özellikle borsa oyunları kokainsiz gitmiyor, değerleri artıp eksilen hisse senetleri, her şeyden daha çok "beyaz"a gereksinme duyuruyordu. New York borsasının genç ve başarılı müdavimleri, salona adımlarını attıklarında ceketlerinin ceplerinde küçük bir plaket ve minyatür bir boru ta-

Wall Street, para piyasasındaki ününü kokain piyasasına da taşıdı

Borsa önünde tipik bir alışveriş: Zenci satıcı ve işadamı alıcı

New Yorklu borsa müdavimi kadınlar da kokainin sürekli müşterilerinden

şımayı ihmal etmiyorlar, sıkıştıklarında merdiven aralarında ya da tuvaletlerde burunlarına küçük bir fırt çekerek rahatlıyorlardı.

Yuppilerin birinin iddiasına göre, kokain, New York iş çevrelerinde sanıldığından çok daha yaygındı ve karar vericiliğin gerekli olduğu kritik anlarda zihni açmak için birebirdi. Borsa görevlilerinden biri ise, aktivitelerini 24 saat boyunca sürdüren New York, Tokyo ve Londra borsalarında stres atmak için en iyi yöntem olduğunu söylemekten geri kalmıyordu. Fransızların ünlü Paris Match dergisinin giriştiği araştırmanın sonuçları ise çok daha vahimdi. New York para piyasasının kalbinin attığı Wall Street'te faaliyet gösteren 25 ile 30 yaş arasındaki 4 genç işadamından biri ciddi bir uyuşturucu müptelasıydı ●

AKDENİZ'DE LÜKS HAYAT, TATİL İÇİN UYGUN FİYAT

M/V ORİENT EXPRESS'DEN

Lüks Yolcu Feribotu Orient,
İstanbul - Venedik hattında, tarifeli tek denizyolu hattında, hayatınızın tatilini yaşatmaya hazır. Fırsatı değerlendirin!

Türkiye Genel Acentesi:
RİNALDO LEVANTE
- İstanbul: 151 47 35
- İzmir: 21 76 52
- Kuşadası: 3196

HAYATINIZDA KÜÇÜK BİR SIR OLMALI...

FIRST CLASS
EAU DE TOILETTE 85°
For men

AROVEL
KOZMETİK ÜRÜNLERİ PAZARLAMA A.Ş.

Kuveyt tankerlerini koruyan Amerikan savaş gemilerinden biri de Constellation adlı uçak gemisi

BASRA KÖRFEZİ

Korkulu bekleyiş

"Saldırır mı saldırmaz mı?" derken, Amerikan bayrağı çekmiş Kuveyt petrol tankerleri, ABD savaş gemilerinin koruması altında Basra Körfezi'ne girdi. Tüm dünyanın korkulu bekleyişi içinde yavaş yavaş ilerleyen Bridgetown ve Gas Prince adlı tankerler demir almadan önce, İran Devlet Başkanı Ali Hamaney sürpriz bir açıklama yaptı. Bu sularda tüm gemilerin emniyette olması gerektiğini söyleyen Hamaney, ancak kendi gemilerine saldırıldığı takdirde karşılık vereceklerini belirtti. Bu beklenmedik yumuşama, kuşkuları tam gidermemekle birlikte, bütün dünyanın yüreğine su serpti. Açıklama siyasi gözlemciler tarafından İran'ın bir geri adımı olarak nitelendirildi. Dergimizin yayına girdiği sırada Kuveyt tankerlerinden bir mayına çarpıyor ama yoluna devam ediyordu.

İNGİLTERE

"Seni seviyorum Gorbaçov"

İngiltere'de yayınlanan Marxism Today adlı Sovyet yanlısı bir dergi, Sovyetler Birliği'ndeki ekonomik reform hareketlerinden ve küçük çapta özel işletmeciliğe izin verilmesinden esinlenerek ticaret hayatına atıldı. Üzerlerinde "Seni seviyorum Gorbaçov" yazan ve Sovyet liderinin resimlerinin basılı olduğu tişörtleri piyasaya süren dergi, binlerce satarak "sosyalist" ticarette başarılı olduğunu kanıtladı.

Tişörtlerin yaptırılması sırasında dergi yöneticileri en çok renk üzerinde tartışmışlar. Bir kısım yazarlar tişörtlerin kırmızı ve siyah renklerde olmasını önerirken, ılımlı bir grup ise pembe ve gri tonlarda olmasında ısrar etmiş.

ABD

Thatcher TV dizisi oldu

Ünlü televizyon dizisi Hanedan'ın yapımcısı şimdi de nu edildiği beş bölümlük bir dizinin çekim hazırlıkları içinde. Demir Leydi'yi canlandıracak olan Amerikalı film yıldızı Lee Remick ise rolünü iyi oynayabilmek için Thatcher'ın iktidara gelmesinden bu yana meydana gelen siyasi gelişmele-Margaret Thatcher'ın hayatının ko-

Lee Remick Thatcher'ı canlandıracak

PORTRE

CAVACO SİLVA

Sağcı bir "sosyal demokrat"

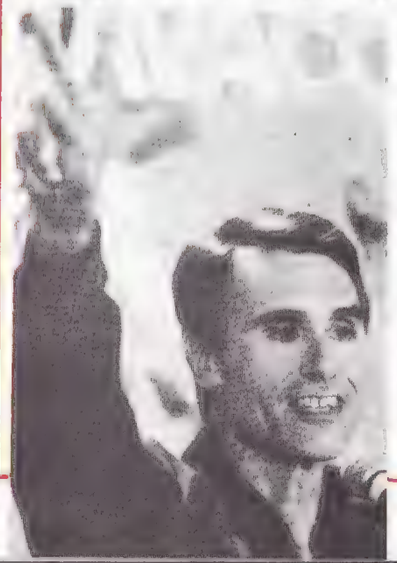

Soğuk görünümü ve hitabet sanatındaki yeteneksizliğiyle karizmatik bir lidergörünümünden çok uzaktı. Ama 1974 "Karanfil Devrimi"nden sonra hep azınlık ve koalisyon hükümetleriyle yönetilen Portekiz'de, ilk kez bir partinin tek başına iktidar olacak kadar oy toplamasıyla, Cavaco Silva'nın adı bir zaferin simgesi haline geldi.

48 yaşındaki Silva'yı bundan birkaç yıl öncesine kadar pek tanıyan yoktu. İngiltere'de ekonomi eğitimi gördükten sonra ülkesine dönen Silva, lideri Carneiro'ya olan sevgisinden dolayı Sosyal Demokrat Partiye girdi. Başlangıçta siyaset onu pek fazla ilgilendirmiyordu. Fakat Carneiro'nun ölümünden sonra kendine lider arayan merkez sağ eğilimli Sosyal Demokrat Parti kongresi sürpriz bir şekilde Silva'yı başkan yaptı. O günden sonra partinin tek hakimi haline gelen Silva'nın, ilk işi sosyalistlerle hükümet ortaklığını bozmak oldu. 1985 seçimlerinden sonra, sosyalistlerden ayrılan bir grupla birlikte yine bir koalisyon hükümetinin başbakanlığını yaptı. Bu kez daha güçlüydü ve ekonomik reformlarını hayata geçirmeye çalıştı. Ancak sol partilerin, desteklerini çekmesiyle hükümetin düşmesi üzerine yapılan erken seçimlerde Silva, bu kez tek başına iktidar oldu. Portekiz halkı onu tek başına başbakan yaparak başta özelleştirmeler olmak üzere bir çok "reform"a yeşil ışık yaktı.

Maryam d'Abo'nun yıldızı 26 yaşında birden bire parladı. Uzun süredir James Bond'a yeni bir sevgili bulmak için yoğun çaba sarfeden 007 filmlerinin yapımcıları nihayet muratlarına erdiler. "15. Dişi Bond" unvanına erişen Maryam, Sean Connery ve Roger Moore'dan sonra James Bond'luğu üstlenen Timothy Dalton ile birlikte oynayacağı filmde bir çek violonselciyi canlandıracak. Maryam film çalışmalarına hazırlık olarak bütün 007 filmlerini izlemiş. Sonra da Çaykovski ve Mozart'tan violonsel parçalarının çalınışı sırasında yapılacak hareketleri bir güzel ezberlemiş. Ancak bunu yaparken, violonselin tellerine sabun sürüp ses çıkmamasını sağlamayı da ihmal etmemiş.

rin tarihini ezberlemekle meşgul. Dizinin senaryosu yapımcı şirket tarafından büyük bir titizlikle gizleniyor. Olayla ilgili en ilginç nokta ise, Remick'in bu rol için, İngiltere Başbakanı'nın yıllık gelirinin en az üç katı kadar fazla para alması.

Bolşoy Balesi'nin sanatçıları bir gösteri sırasında

SSCB

Bolşoy'da darbe

Dünyanın en ünlü bale topluluğu Bolşoy'da son günlerde büyük bir gerginlik yaşanıyor. Devlet yetkilileri, ülke çapındaki yenilik hareketlerine rağmen, eskiden kalma bir alışkanlıkla olsa gerek, grubun elemanlarına bir soru kâğıdı gönderdi. En küçük sanatçıya kadar herkesin cevaplaması istenen kâğıtta, Bolşoy'un şefi ile ilgili sorular yer alıyor ve hakkında bir puanlama yapılması rica ediliyor. Grubun yöneticileri bu uygulamayı protesto ederken, Bolşoy'un şefi ve koreografı Yuri Gregoroviç, bu tür yöntemlerin ancak metalurji fabrikalarında geçerli olabileceğini, kültürel bir kurumda bunun yakışık almadığını yetkililere iletti.

KISA... KISA...

● **Suudi Arabistan Kralı Fahd,** ülkede gelişen radikal İslamcı akımlara karşı önlem alınmasını istedi. Fahd, özellikle büyük şehirlerde faaliyet gösteren İslamcıların devlet dairelerindeki etkinliklerinin de denetlenmesi emrini verdi.

● **İngiltere'de bir üniversite araştırma grubu,** Sovyet askeri uydularından gelen mesajları dinleyebilecek bir cihaz geliştirdi. 1991'de kullanılmaya başlanacak olan bu yeni aletle, denge oluşturmak açısından, Amerikan uydularının sinyallerinin de dinlenmesine karar verildi.

● **Lübnan'da yaşayan, Rum Ortodoks Kilisesi'ne** bağlı bir papaz, dini kıyafetinin içine yerleştirdiği birkaç kilo eroinle Roma'da yakalandı. İtalyan polis yetkilileri, papazın büyük bir eroin şebekesinin elemanlarından olabileceğini açıkladı.

THE TIME MACHINE*

Uçak yolculuklarına yeni bir atmosfer, benzersiz bir çekicilik getirmek için... Bizden önceki havayollarının servislerinin çok ötesinde hizmetler sunmak için... Özellikle uzun yolculuklarda, geçmek bilmeyen

DEZAVANTAJ

zamanı unutturmak için... Geceyle gündüz arasındaki ilginç sınırı tat alarak yaşatmak için yeni kurulmuş dinamik bir havayoluyuz.

A 310 ve 300 tipi Airbus uçaklarımızla, gökyüzündeyken, nereden

ZAMAN

geçildiğini bildiren bilgisayarlı iletişim sistemimiz var. Video sistemimizden birinci vizyon filmler, en son model stereo müzik sistemimizden dünyanın dinlediği melodiler yayınlanır.

Lüks fakat sade, rahatlatıcı bir

OLUR

atmosferde yolculuğunuz sürerken; nefis, klasik bir mutfak, dünyanın her yerinden istediğiniz içkiler emrinizdedir. Ve "First Class" ile "Business Class" koltuklarımızın sahiplerini, yolculuğun başlangıcında

OLMAZ

ve bitiminde, sürücülü otomobiller bekler.

1 Ağustos 1987 tarihinden itibaren: Dubai, İstanbul, Frankfurt arasında haftada iki sefer yapmaya başlıyoruz.

Emirates

TÜRKİYE GENEL SATIŞ ACENTESİ:
Çelebi Turizm, Cumhuriyet Caddesi
141 / 1, Elmadağ - İSTANBUL
Telefon: 130 09 00 (4 hat)
Teleks: 27 081 cltr tr.

BANKALAR / MENKUL KIYMET FONLARI

Alan memnun, satan memnun...

Vadeli mevduat faizi brüt yüzde 50 civarındayken, net olarak yüzde 60'lara varan yıllık gelir getireceği tahmin edilen "menkul kıymet belgeleri" tasarrufçudan yoğun ilgi gördü. İş Bankası fonu belgelerinin bir haftada tükenmesinin ardından, 7 banka da fon kurma hazırlıklarını hızlandırdı

"Bizde tasarrufçu zaman zaman parayı avucunda hissetmek ister."

İktisat Bankası'nın Menkul Kıymet Yatırım Fonu" sorumlusu ve Genel Müdür Yardımcısı İsmail Emen, Türk tasarruf sahibinin "hissiyatını" bu cümleyle özetliyordu. Geceleri sık sık heyecanla uyanıp, yastığının altından çıkardığı banknot tomarlarını saydıktan sonra gönül rahatlığı içinde uykusuna devam eden "yaşlı istifçi" tipi tarihe karışmış, ama Türk tasarruf sahibi yine de "paranın sıcaklığını" bizzat hissetmek arzusundan da kurtulamamıştı. Ayrıca Türkiye bir "fırsatlar ülkesi"ydi ve aniden ortaya çıkan kârlı yatırım alanlarına iş işten geçmeden para yatırabilmek için, insanın tasarrufu elinin altında olmalıydı. İşte "anında paraya çevrilebilir bir tasarruf aracı" olan "menkul kıymet katılma belgesi" bu ihtiyaçlardan doğdu.

İsmail Emen: "Risk çok dağıtıldığı için tasarrufçuya çok az yansıyacak

"Vergisiz faiz." Bankaların yıllık mevduat faiz oranları brüt yüzde 50 civarında iken, menkul kıymetler yatırım belgesinin yüzde 50-60 arası bir yıllık gelir sağlayacağı belirtiliyor. Menkul kıymet yatırım belgesinin vergiden muaf olması da cabası... Banka faizlerinden yüzde 10 vergi kesilerek tasarrufçunun net faiz geliri yüzde 44-45'lere inerken, vergisiz menkul kıymet yatırım belgesi, yüzde 10-15'lik bir fark atarak vadeli mevduat hesabını solluyor... Menkul kıymet yatırım belgesini alanların bir diğer avantajı da, belgeyi istedikleri an o andaki değeri üzerinden bankaya geri satabilmeleri. Vadeli mevduat sahipleri, acele bir ihtiyaç ya da yatırım için parasını vadeden önce çektiğinde faiz hakkından yoksun kalırken, elinde belge bulunduranlar böyle bir kayba uğramıyorlar.

Fonun işleyişi ise şöyle: Fon kuran banka, fon miktarını belli paylara bölerek tasarrufçuya satıyor. Topladığı paranın yüzde 40'ıyla devlet tahvil ve bonosu ile gelir ortaklığı senedi alıyor. Yüzde 20'siyle kendi iştiraki olan firmaların hisse senedi ve tahvili, diğer yüzde 40'yla da özel sektör tahvil ve hisse senedi alıyor. Banka, bu "menkul değer"leri çalıştırarak tasarrufçunun parasını "işletmiş" oluyor. Böylece, örneğin 1 milyarlık fon yılda 1 milyar 600 milyon lira gelir getirmişse, bin liralık katılma belgesi de, bin 600 liradan işlem görüyor.

Ne kadar risk, o kadar gelir. Menkul kıymet katılım belgesini vadeli tasarruf hesabından ayıran en önemli özellik, tasarrufçunun kâra olduğu kadar, riske de ortak olması. Banka mevduatları hazine güvencesinde iken, menkul kıymet yatırım fonunda böyle bir güvence yok. Ama bu, tasarrufçunun kumar oynadığı anlamına da gelmiyor. Nitekim İsmail Emen, "Risk belli bir menkul kıymete yatırılmıyor. Birçok menkul kıymet arasında paylaştırılıyor. Bu nedenle örneğin portföyün yüzde 2'sini hisseleriyle oluşturan bir şirket batsa bile, bunun tasarrufçuya yansıması çok düşük oranda olacak" diyor. İş Bankası yetkilisi Necati Fırat da, "Şirketleri kendi istihbarat elemanlarımız ile yakından takip ediyoruz" diyerek, bankanın bu konudaki yanılma payının çok düşük olduğuna dikkati çekiyorlar.

Bankerler de pusuda. Uluslararası Endüstri ve Ticaret Bankası Genel Müdür Yardımcısı ve Menkul Kıymet Yatırım Fonu sorumlusu Osman Bengitürk'ün, "Kafa karıştıran, karmaşık finans dünyasında tek başına şirketleri, borsa dalgalanmalarını izleme imkânı ve zamanı olmayan kısa vadeli tasarrufçu için ideal" olarak nitelediği fon için Ziraat ve Yapı Kredi Bankaları 10'ar milyarlık, Uluslararası, İktisat ve Garanti Bankaları ile Adabank ve Esbank da 5'er milyarlık yatırım yapıyor. Uluslararası yetkilileri yüzde 55, İktisat yetkilileri ise yüzde 48-65'lik bir yıllık gelir tahmininde bulunuyorlar. Fon uygulamasını ilk başlatan İş Bankası'nın katılma belgelerinin çıkarıldığı gün 10 bin 800 lira iken ertesi günü 10 bin 914 liraya çıkması da bu tah-

Muharrem Karslı: "Bu fon sayesinde sermaye piyasasında büyük bir canlanma bekliyoruz"

1979 YILI İCRA PL. 467 TEDBİR UYARINCA SİGARA SAĞLIĞA ZARARLIDIR.

"En istikrarlı tasarruf aracı"

Türkiye İş Bankası tarafından oluşturulan "İş-Yatırım Fonu" sorumlusu Necati Fırat, **Nokta**'*nın sorularını yanıtladı.*

BATUHAN KIRAN / NOKTA

Nokta: İş Yatırım Fonu'na halkın ilgisi ne oldu?

Fırat: İlgi umulanın üstündeydi. 10 milyar 800 milyonluk katılma belgeleri 1 hafta içinde tükendi. İlginin bir nedeni banka faizinden yüksek gelir getirişi. Diğer nedeni ise, halk, sermaye piyasasına yakınlık duyuyor ancak, nasıl gireceğini bilmiyordu. Tasarruf sahibi bu fon aracılığıyla sermaye piyasasının da eteğinden tutmuş oldu.

Nokta: Gördüğünüz bu ilgi karşısında yeni bir fon oluşturmayı düşünüyor musunuz?

Fırat: Teknik hazırlıkları tamamladıktan sonra ikinci İş-Yatırım fonunu kuracağız. Ancak Aralık'tan sonra gerçekleşebilecek.

Nokta: Banka faizinin üzerinde gelir getiriyor dediniz. Nitekim siz bir yanda vadeli mevduata yüzde 48 brüt faiz veriyor, diğer yandan fonla bunun üstünde gelir sağlıyorsunuz. Bu durumda banka kendi kendiyle rekabet etmiş olmuyor mu?

Fırat: Evet, bu bir paradoks olarak gözüküyor. Ancak Türk bankacılığı klasik bankacılıktan sıyrılmak, sermaye piyasasına girmek zorundadır. Biz bankalar, böylece menkul kıymet alanında kârlılıklarımızı artırırken, sermaye piyasasını da canlandırıyor ve şirketlere "taze ve ucuz para istiyorsanız halka açılın" diyoruz.

Nokta: Menkul kıymet yatırım fonunun risk oranı nedir?

Fırat: Hisse senetlerinin riski çok yüksek. Tahvil orta risk grubunda. Fonda ise risk oranı değişik tüm değerler mevcut; ayrıca olaydan sorumlu bir banka var. Risk dağılmış durumda. Şu anda fona katılma belgeleri en istikrarlı tasarruf aracı durumundadır.

Nokta: Yatırım fonu kurmak için pek çok banka müracaat etti. Diğer bankalar eylül ve ekim aylarını beklediklerini ifade ettiler. Sizin hisse senetleri fiyatları çok yüksekken devreye girdiğiniz ve bunun yanlış olduğunu söylüyorlar.

Fırat: Aynı kanıda değilim. Biz fonu 15 Ağustos'ta oluşturduk. Önümüzdeki günlerde hisse senedi piyasasında arzın ve talebin ne yönde olacağını iyi hesaplamıştık. Riskin nerede olduğunu biliyoruz. Örneğin geçtiğimiz hafta hisse senetleri fiyatları düşerken fon değer kazanmaya devam etti. Hisse senedindeki fiyat yavaşlamasının geçici olduğunu biliyorduk ve fiyatlar yeniden tırmandı. Aksine şu anda bugünkü fiyatlarla hisse senedi alıp fona koymak risklidir. Ayrıca, şirketleri kendi istihbarat elemanlarımız ile yakından takip ediyoruz. Ve hisse senetlerini ne zaman elden çıkaracağımızı da gayet iyi biliyoruz.

minleri güçlendiriyor. Bu arada "koku"yu alan bankerler de halkın fona ilgisini kendilerine yöneltmeye çalışıyorlar. Derborsa Yönetim Kurulu Başkanı Derviş Temel, "Bana hisse senedi ve tahvil alım satımı yapmam için 10 milyon lira getirene, asgari yıllık yüzde 65'lik gelir sağlamayı taahhüt ediyorum" sözleriyle halka çağrı yapıyor.

İsminin "şimdilik" açıklanmasını istemeyen bir başka banker de, tasarrufçuya güven vermek için "şahsi çek" vereceğini belirtiyor ve "Yüzde 60 net gelir. Zarara katılma yok. Ben kâr da ederim, zarar da. Siz orasına karışmayın, sadece yıl sonunda gelip 10 milyon liranıza karşılık 6 milyon liranızı alın" diyor.

Bir taşla, birkaç kuş... Menkul kıymetler yatırım fonu bir cümleyle tanımlanacak olursa, "Alan memnun, satan memnun..." Gerçekten de fon yüksek gelir sayesinde tasarrufçunun yüzünü güldüreceği gibi, işletici bankalara kâr, devlet ve özel sektöre de senet ve tahvilleri için pazar sağlayacak. Fona en çok sevinenlerden biri de, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Başkanı Muharrem Karslı. Karslı, fon sayesinde sermaye piyasasında büyük bir canlanma bekliyor ve "Fon, amatör tasarrufçular açısından önemli bir alternatif" diyor ●

Kıyafet konusunda zevkler ortak anlaşılan ama fark etmiyor | Ar da Avşar'da modadan sınıfta kaldı

BİR KEFE AR BİR KEFE AVŞAR

Bir yanda **Hülya Avşar**, bir yanda **Müjde Ar**... Biri terazinin bir kefesinde, öteki diğerinde... Erkekçe dergisi ağustos sayısında bu iki sinema oyuncusunu kıyasıya karşılaştırdı. Beyin güçleri, moda ve giyimleri, çekicilikleri, aşk hayatları, sanat güçleri ve başkaca yönlerini bir güzel tarttı. Puanlarını da belirledi... Sonuçta Müjde Ar'ın kefesi ağır bastı. Ar özellikle beyin gücü, çekicilik, kültür ve sanat gücü kategorilerinde farklı bir üstünlük sağladı. 10 puan üzerinden sırasıyla 9, 10, 6 ve 9 aldı. Avşar'a gelince... Beyin gücü: 5, Çekiciliği: 7, Kültürü: 3, Sanat gücü: 6

Hülya Avşar geçtiğimiz ay Kadınca dergisindeki söyleşisinde bazı iddialarda bulunmuştu: "Müjde Ar'ın oyunculuğu o kadar da aman aman değil" gibilerinden. Bu sonuçların ardından konuyu bir kez daha düşünmesi gerekecek anlaşılan! Fakat hüsrana gerek yok! Bir konu var ki, ikisi de fena halde sınıfta kalıyorlar. Müjde 3'te takılırken, Hülya ancak 4'ü tutturabiliyor: Moda ve giyim!

MÜEYYİDE: PİŞMANİYE

Yaz aylarında bir "kültür"dür gidiyor... Binlerce "Kültür ve Sanat" festivalini anladık, adları üstünde... Fakat Kocaeli Sanayi Fuarı'na ne buyrulur? Geçen hafta içinde açılan fuar, etkinliklerine imza günlerini ve kitap pavyonlarını da kattı. Ama ne gam! Kocaeli halkı kitap pavyonlarını es geçip birahaneleri ve lunaparkı doldurdu. İmza vermek için ayaklarına gelen edebiyatçılarımızın semtine bile uğramadı.

Kocaeli halkına küs bir Arnavut Prensi: Muzaffer Buyrukçu

Her fırsatta bir Arnavut Prensi olduğunu yineleyen "aristokrat" hikâyecilerimizden **Muzaffer Buyrukçu**'ysa "değer bilmez" Kocaeli halkına çok içerledi. Kocaelililer için de "mütekabil bir müeyyide" de karar kıldı: Kocaeli'den geçerken bir daha asla pişmaniye almayacaktı!

İmza günleri sona erdi. Kocaeli gazetesi yazarlarından **Ruşen Hakkı** da köşe yazısında Buyrukçu'ya ithafen dedi ki: "Prens üzgün ve kırgın ayrıldı."

BİR TAŞLA ÜÇ MAAŞ

Bir bürokrat... Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın İstanbul Kültür ve Turizm İl Müdürü... Bu müdür yanında memure olan dul bir kadını birdenbire müdür yardımcılığına getiriyor... Fakat kadıncağız müdürünün her emrini yerine getirmediğinden yine bizzat müdürünün "Komünist" suçlamaları sonucu soluğu Edirnekapı Kütüphanesi'nde alıyor. Fakat kadın bakanlığa başvuruyor, bakanlık da geçtiğimiz yıl bürokrat için soruşturma açıyor. Ne mi oluyor? Hiiççç! Müdür göreve ber-devam.

Söz konusu bürokratın adı **Cengiz Taner. Başbakan Özal**'ın danışmanı **Güneş Taner**'in babası. Gerçekte Cengiz Taner'in görev yaptığı makamda da bulunmaması gerekiyor. Neden mi? Cengiz Taner 1974'te tuğgenerallikten emekliye ayrılmış. 1980'den sonraysa Turizm ve Tanıtma Bakanlığı İstanbul Bölge Müdürlüğü'ne getirilmiş. 1984'te sivil yönetime geçildiğinde devlet kuruluşlarında görevli tüm emekli askerlerin görevine son verilirken baba Taner'e hiçbir şeyçik olmamış.

Her şeye karşın görevde kaldığı yetmemiş gibi Cengiz Taner şu sıralar altı ay süreyle, geçici görevle Londra'ya gönderiliyor. Böylece de her ay üç maaşa hak kazanıyor: Emekli tuğgeneral maaşı, İstanbul Kültür ve Türizm İl Müdürü maaşı ve de altı ay boyunca Londra'da döviz olarak alacağı maaş! Ne demeli?

KARMİ OLDU KARAMAN

Amerikalı, İngiliz, İrlandalı, Alman, Fransız ve Belçikalıların sayısı otuz altı. İki Türk de eklenince Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Karmi Köyü nüfusu 38'e çıkıyor. Dünyanın belki de en sakin ama aynı zamanda en kozmopolit köyü Karmi'ninse egemenleri işte bu iki Türk. İkisi de köşe başlarını tutmuşlar. Birinin Grocery Shop'u yani bakkalı, ötekinin de bir cafesi var. Otuz sekiz nüfuslu bir köyde ne tüketim ola ki? Olsun! İki Türk de hayatlarından gayetle de memnunlar. Mücadeleler sonucu köyün ortasına ankesörlü bir telefon koydurmuşlar. Bakkal Hasan iki yüz seksen lira karşılığında jeton satıyor. Gurbetçi müşterileri de habire jeton tüketiyorlar. Uzun telefon konuşmaları sonucu hasreti kabaran soluğu cafede alıyor. Sohbete ve içkiye vuruyor kendini. Yalnız bakkal Hasan'ın tek bir şikâyeti var. Köyün adının Karaman'a değiştirilmesi sonucu o da Grocery Shop'unun adını "Karaman"laştırmak zorunda kalmış. Karaman adınınsa köyün kozmopolit ruhuna hiç mi hiç uymadığını düşünüyor.

Gitti Karmi, geldi Karaman ama "shop" aynı "shop"

GÜNDELİKÇİ BİR GİNA

Bu Gina başka Gina... Temizliğe gidiyor... Başörtüsünün kenarlarını bir güzel kıvırıp bağlamasını da biliyor. İşi bittiğinde ev hanımına bir daha gelemeyeceğini söylüyor çünkü Gina'nın kocası bırakmıyor...

Gina Moxley, İrlandalı bir sinema oyuncusu. Şu sıralar **Oğuz Yalçın** yönetmenliğinde İstanbul'da bir film çeviriyor. Ve Kadıköy'de bir evin üçüncü katında temizlikçi Gina ter dökü yor. Kendine bu denli yabancı bir kültürde, hiç tanıklık etmediği bir yaşam biçimini nasıl yansıtabiliyor ki? "Rol gereği ezik, itaatkâr bir kişiliği canlandırmam gerekiyor. Öğrendiğim her şeyi unutmam gerek. Self esteemi, kendime güvenimi... Tanıklığa gelince... Dünyanın her yerinde, her toplumda ezilmiş kadın var. İrlanda'da da olduğu gibi. Baksanıza sizde kürtaj yasal, bizdeyse hâlâ yasak!"

Gina her sahnenin İngilizce anlamını öğreniyor öncelikle. Sonra da Türkçesini ezberlemeye çalışıyor. Çekim sırasındaysa bir suflör yardımıyla bülbül gibi Türkçe konuşabiliyor. Ama en çok "Kocam"la problemi var. Filmdeki baskıcı kocasına çok kızıyor. Çünkü kendisi kadın hakları savunucusu, evliliğinse kurum olarak eleştirilecek birçok yönü olduğuna inanıyor.

Setteyse tam bir şenlik... Gina ile İngilizce konuşabilecek bir tek kişi var. Gerisi Tarzanca... "Hadi Gina, ready", "Come in Gina", "Look look bana Gina..." Bu arada da

BATUHAN BIRANNOKTA

Biri İrlanda'daki Gina, diğeri Türkçe cümleler ezberlemeye çalışan gündelikçi Gina

Gina'ya ilişkin bir sürü yorum... "Evli mi?" "Niye değil?" "Bir Türk'le evlendirelim onu", "Urfalı beğenir mi?" Gina'ysa öğrenebildiği kadar Türkçe'yle yanıtlıyor: "Allah Allah!"

Mesela!

Geçtiğimiz hafta içinde Başbakan Turgut Özal Malatya'da İngilizce pankartlarla karşılandı ya! DYP Genel Başkanı Hüsamettin Cindoruk durur mu? 22 Temmuz'da düzenlediği basın toplantısında dedi ki:

Başbakan Özal yakında Türkiye'nin her yerinde 'Go Home' (Evine dön) pankartları ile karşılaşabilir... Vatandaş İngilizce pankartla 'Türkçe söylüyoruz anlamıyorsun. İngilizce söyleyelim beki anlarsın' demek istiyor.

FUHUŞ PİYASASININ YENİ KURBANLARI

HAYAT ÇOCUKLARI

Dünyanın dört bir yanında, her geçen gün çok sayıda çocuk,fuhuş denilen canavarın ağına düşüyor. Türkiye'de de bu piyasanın yeni kurbanları çocuk yaştaki kızlar. Nokta,yaşları 12-15 arasındaki, kolları "façalı", beyinleri "haplanmış", bulanık bakışlı küçük fahişelerle konuştu. Onların, Beyoğlu'nun arka sokaklarındaki karanlık dünyalarına girdi.

"Bu iş örgüt işi filan değil, abla. Kızlar cahil oluyor. Sonları belli. Bak şimdi şu kızı görüyorsun, dans edeni..." Gömlek düğmeleri göbeğine dek çözük orta yaşlı adam, adı gece kulübü olan bir mahzenin müdürüydü. Parmağıyla işaret ettiği yerde, **Nokta** muhabiri sarışın bir kızın tuhaf hareketlerle ayakta sallandığını görmüştü. İçerdeki ter, salya, meni ve rutubet kokusuna, yanıp sönen kırmızı ışığa ve kesif sigara dumanına karşın kızın bedenindeki çocuk saflığını fark etmemek mümkün değildi. Bıyıklı, iki günlük sakallı, beyaz gömlek ve pantolonları kirden griye dönmüş garson ve müşteri kalabalığı arasında ne yapıyordu? Orada ne işi vardı? Ellerinde viski bardağı, alınlarından boncuk boncuk ter damlaları inen orta yaşlı, göbekli adamların, onun bir kova dolusu makyajla bile yüzünden silinememiş çocukluğundan istedikleri neydi?

Kulübün müdürü anlatmayı sürdürüyordu:"Bu kız kendi kafasına göre takılmak istedi. Oysa ne b.. yiyecek! Bu âlem yanlış götürmez... Yirmi gün önce herifin biri geldi. Masa yaptı. Yüz bin kâğıt bayıldı. Bunlar öyledir, cüzdanın içini gösterir kıza ki, peşine taksın. Kız da herifin numarasını yedi. Biz çaktık tabii. Ama kimse karışmasın, ders olsun orospuya dedim. Birlikte çıktılar. Oteli arattım, oraya gitmemiş. Meğer herif önceden planlıymış. Sen tut bir taksi, kızı götür ormana. Beş kişi balık istifi. Şoför hesapta yok, sonradan soruyor; abi ben de takılayım mı diye. Hepsi geçmiş kızın üstünden. İki gün sonra perişan halde döndü. Bize yalvardı. Ben de biz keyfimiz için mi koltuk çıkalım dedik, kızım bu âlemde yanlış yapanı götürürler diye anlattım. Şimdi kuzu oldu, kuzu. Bak bakalım kımıldıyor mu?" İşte o sırada **Nokta** muhabirleri kulübün karanlığı içinde yaşları 12-15 arasında birçok kızın varlığını fark ediyorlardı. Beyne bir çekiçle vurulurcasına yüksek sesle çalınan disko müziğinden,"SeniSevmeyenÖlsün"e geçiliyordu. Neyin ne olduğunu bilmekten uzak bir yaşta, ama "çok yaşayıp çok şey görmüş" bu çocuklar, bu hayat çocukları dans olduğunu düşündükleri uyumsuz el kol sallamaları bırakıp birden efkârlanmaya başlamışlardı. Beyoğlu'nun arka sokaklarında böyle nice diskotek,gece kulübü vardı. Nice çocuk buralarda aklı sıra allanıp pullanıp erkeklere pazarlanıyordu.

Açık bir yara. Çocuklar... her toplumda üzerine titrenilen, belalardan sakınılan, her kültürde saflığın simgesi küçük varlıklar... Kötü, çirkin, ayıp ne varsa uzak tutulmaya çalışılan, kol kanat gerilen çocuklar... Ama yetişkinlerin dünyası tarihin hiçbir döneminde onları rahat bırakmamıştı. Çocuklar

ÜMİT KIRDILNOKTA

"Neyiz biz" diyordu M. D., "Kadın da değiliz, çocuk da. Bize ne dendiğini bilmiyorum"

nasıl olur da, paranın, alıp satmanın her yerde boy gösterdiği bir dünyanın dışında kalabilirlerdi? Şimdi de, o canavar, sürekli yeni kanla beslenip canlanan fuhuş canavarı çocuklara el atmıştı. Gün geçmiyordu ki, dünya basınında çocuk pornosu ve fuhşuyla ilgili bir skandal haber patlak vermesin?

Kendi çocuklarını toplumsal kurumların güvencesine teslim etmenin rahatlığını yaşayan Batılılar, Bangkok, Singapur batakhanelerinde küçük fahişelerle bir saat geçirmek için özel turlar düzenleyip, onca yol katediyorlardı. "Çocuğuma kem gözle bakanı mahvederim," diye düşünen bir işadamı, mahallenin kendi halindeki bakkalı, geceleri Beyoğlu'nda çocuk fahişe avına çıkıyorlardı. Kız kardeşine aydınlık bir gelecek düşleyen bıçkın delikanlı, pis bir lokalde rastladığı küçücük bir kızın geleceğini bir çırpıda karartıveriyordu... Neresinden bakılsa ortada bir aksaklık, bir yanlışlık olduğu görülüyordu. Daha bebekleriyle oynama çağındaki bu yavrucakların çirkin et pazarlarında ne işleri vardı? Onlar toplumun cinselliğinde açık bir yaraydı. **Nokta** bu yarayı deşti.

"Bir erkeğin altına yattığım zaman kendimden iğreniyorum. İlk defa 13 yaşında seviştim. Eroinci Tayfun bozdu beni. Ama seksten hiç zevk almadım." Bunları söyleyen M.T. şimdi 17 yaşında olduğunu iddia ediyor ama taş çatlasa 15 gösteriyordu. Veremli, ürkütücü sıskalıktaki bedenini yıllardır erkeklerin "hizmeti"ne sunmuştu. İşin kötüsü, artık hastalıklı bedenine müşteri de bulamadığını söylüyordu. Oysa iğrense de, korksa da o piyasanın alıcılarına muhtaçtı yaşamak için. Bu yaşta posası çıkmış halde bir kulüpten ötekine dolaşan M.T.'nin "suçu" neydi? "İçimde kötülük vardı benim, öpüşmeye, dans etmeye çok hevesim vardı..." Aynı hevesleri olup da o batakhanelere düşmeyenlerin şanslarının ne olduğunu bilmiyordu elbette. Varsa yoksa o "kötülük..." Ö.Z. içinde aynı şey geçerliydi: "Ben zaten kötüydüm... Erkek arkadaşlarım bana kardeş gözüyle bakardı. Ben onları sevgili gibi görüyordum." Sevgiliden ne anladığına gelince, "Gezsek tozsak derdim, öyle sevişme filan bilmiyordum," diyordu. "Ne bileyim televizyonlarda, gazetelerde gördüğüm gibi." Cinselliğin adlı adıncasıyla öyle bir yaşta, öyle bir tarzda karşılaşmışlardı ki, bir yerde bir kötülüğün olmaması garip kaçardı. Kaynağını kendilerinde buldukları bir kötü güç vardı ve yaşıtları okulda okur, oyuncaklarıyla oynarken onları her gece çekilmez erkeklerin "altına yatmaya" itiyordu. Oysa onların istedikleri sadece eğlenmekti. **Nokta** muhabirleri hayat çocuklarının gecenin bir saatinden sonra, erkeklerle "iş bitirip" paralarını cebe indirince toplu halde bir diskoya gidip dans ettiklerine tanık oluyordu. Bu kadarcık bir eğlence için katlandıkları cinsel faaliyetten söz etmekten ise küfretmek hariç pek hoşlanmıyorlardı. Aynı piyasadan ekmek yiyen ablalarından en önemli farkları bedenleri yokmuş gibi davranmalarıydı. Bu konuda rahat konuşan tek kız, 14 yaşındaki H.L. "Bu âleme geldiğimde daha regl olmamıştım. Uzun süre ters ilişkide bulundum. Sonra kızlığımı bozdular, ondan sonra da regl olmaya başladım," diye anlatmıştı öyküsünü. Bu kadar küçükken böylesine hırpalanan bir bedeni yok saymak, belki de daha akıllıcaydı...

"En iyisi ihtiyarlar." "Biz yaşlı erkekleri tercih ederiz, işe çıkıyorsak. Birincisi gençler kadar hızlı olmuyorlar, bir de ne bileyim, tokat atacaksak daha rahat atarız," diyordu K.S..Tokat atmak onların dilinde, müşteriyle sevişmeden parasını almaktı. "Aslında gençlerde pek iş yok yani, yaşlılarda gene iyi iş var," diyen M.D. şunları da söylüyordu: "Bir kez bir gençle gittim, tamam mı? Kulüpte tam 1 milyon lira hesap verdi, otelde bana geldi hiç para vermedi." M.D.'nin müşterileri çoğunlukla 60 yaşlarındaydı. "Gençler arasıra geliyordu". Kızların zaten seks umurlarında olmadığından yaşlılar tercih ediliyordu. K.S. "İhtiyar her bakımdan iyidir" diyordu. M.D.'nin bu müşteriler için özel "tokat" yöntemleri vardı: "Adamı banyoya sokuyorum, parayı peşin alıyorum, sonra otelin arka kapısından tüyüyorum, yatmadan." Yaşlılar bazen de kız-

ÜMİT KIRDILNOKTA

K. S.:Bütün umudu "Evinin kadını" olmakta. O da böylesi çirkin bir "âlem"de bile gönlünün sultanını arıyor

takılırlar, hem de eski mahalleden buldukları kızları alıştırırlar. Kız ilk birkaç gün bakar para vermez, ama bir kaç gün sonra bunun para işine girmesi lazım. İşte o zaman konsimasyona çıkar, müşteri ile anlaşırsa kulüp sahibi karışmaz buna. Ama kulüptekilerden biri kesinkes bunun sahibidir, o ayarlar işi.

Bana kız takılınca ben işi baştan konuşurum, harbiden. Sonradan yanlış çıkmasın diye. Benim kız ne yaparsa başından söyleyecek ki arka çıkayım. Bu âlemde öyle tele kız filan olmaz. Onlar kendileri çalışır, zengin heriflere gider. Burada disko kızı gelir, o çalışır. Şu gördüğün buralara takılalı yirmi gün oldu. Bunu önce bir taksi şoförü alıştırdı. Sonra şoför bunu bıraktı. O da önce konsimasyona çıktı ama sonra işe de çıktı, artık bunun sonu belli. Bu toplasan toplasan ondört... Ama sorsan yirmidört der. Çünkü bunlar kimlikleri atarlar, kaybederler. Kimlik çok önemli burada. Kız üstünde hiç taşımaz. Yaşı çıkar ortaya. Bazen burda yetmi beş bin liraya kimlik de yaptırırsın.

Kızlar üç beşi bir arada otelde kalırlar. Otel belli. Kız kaldığı otele müşteri götürmez. Kesinkes götürmez.

Bu âleme kızlar kendileri takılırlar. Biz kızlara otobüs deriz, kızı çalıştırana da otobüs sahibi denir. Kız fotoroman okur, birkaç kere takılır gece, sonra alışır buralara. Kendi gelir, buraya gelen kız, kızoğlankız olmaz. Mutlaka biri geçer üstünden. Böyle delikanlı biri geçer veya kulüplerin adamı vardır mahallelerde, onlar kızı kafaya alırlar, kızlar zaten hevesli olur. Gece hayatına alışınca kendi takılır, zorlama olmaz. Kız bu âlemin başından isteklisidir zaten, dans eder, kafa bulur, haplanır, haplanmaya alışır. Zaten bunların çoğu psikopat. Temiz aile kızı düşmez buraya. Hepsi tıraş atarlar.

Yok üvey baba filan ayaklarına yatarlar. Hepsi tıraş bunların, kız kendi ister. Elimde bir kız var mesela, bugünlerde bana takılıyor. Beni çalıştır diyor, kızoğlankız, bozdurmadım diyor. Düşünüyorum, kızoğlankız olmasa kolay, ama böyle olunca başına bela oluyor sonra, onun için düşünüyorum, bizim müşteri kızoğlankız istemez, korkar.Ama çoğu da atar, değerim artsın diye tıraş yapar. Kız bana takılınca ben onu kulüpte bekletirim, veya otelde bekler, kuaförde bekler. Bilirim nerde bekleyeceğini. Kız tokat atacaksa bana önceden söyler, ben de uyanık yatarım. Tokat atmayacaksa buna göre iş bağlarım. Tokat atınca gidilecek otel başkadır, tokat atmayınca başkadır. Tokat atılan otel memuru bilir işi, ona göre avantasını alır. Tokatlı işte otuz verirsin, tokat yoksa yirmi verirsin. Onu kız verir, ben karışmam. Ben bazen sonradan alırım parayı bazen başından alıp, kıza payını veririm. Ama kızın parası kalmaz. Gecede ikiyüz bin bile kazansa hiç kalmaz, eğlencesine gider, berbere gider, dostuna gider, hapına gider, polise para verir. Bazı kız akıllı olur, müşteriyi soyar, yüzüğünü alır, parasını alır. Ama cüzdanın hepsini almaz. İçinden bir kaç papel çeker.

Kız ben artık sana çalışmıyorum derse bırakırsın. Öyle dövme sövme yok. Bazen de şey çıkar, başka biri der ben sana iyi bakacağım, kız ona gider, ama tıraş tabii. Bir de tersi olur kız der ki ben sana iyi bakacağım, gider ona takılır. Kimse de tek laf etmez.

"Âlemde gezmek için birinin otobüsü olacaksın"

Küçük kız satıcılarından D.E. **Nokta***'ya bu "âlem"i anlattı.*

Biz bir şey yapmayız. Müşteri döver, söver, jilet atar, üstünden on kişi geçirir. O zaman kızı kim koruyacak? Bizle çalışınca havadan para yedirmiyor, kızın başına ne gelirse biz el koyarız. Buralarda kız tek başına hiçbir işi bitiremez. Başı kesin derde girer, ahlakla girer, psikopat müşteriyle girer. Zaten bu âlemde müşterinin de çoğu psikopat, kızın da çoğu psikopat. Hepsi haplanır, faça çeker.

Âlemde gezmesi için birinin otobüsü (çocuk fahişe) olacak, çaresi yok. Aile kızı bu âlemi çekmez. Kızların çoğu hem kendileri

lara kol kanat germeyi, onları disko ortamından çıkartmayı teklif ediyorlardı. 15 yaşındaki sevgilisini o ortamdan çıkaran 56 yaşında evli, çocukları 30'unu geçmiş A.N. böyle bir deneyimden "kırgınlıkla çıkmıştı". Kız "nankör"dü. Ne yaptıysa onu "kötü huylarından vazgeçirememişti." "O alışmış bir kere içki içiyor, Onunla bununla sokaklarda gezmeyi seviyor, silkeledim gitti," diyordu. Bazı yaşlılar da iyi para karşılığı küçük kızların çıplak bedenlerini seyretmekle yetiniyorlardı. "O koca göbekli adamlarla, otel odasında koşuşturmaca oynarız, çok eğleniyorum" diyenler vardı.

"Kafadan hasta erkekler." "Müşteri döver, söver, jilet atar, üstünden on kişi geçirir. Bu âlemde müşterinin çoğu psikopat." Küçük kız satıcısı D.E. kızların "koruma" altına alınmasının nedenini böyle açıklıyordu. "Bazan müşteri karşımıza çıkar, keserim biçerim, arkadan yapacağım der. Hiçbir garantimiz yok. Ya kaçarız ya da otel görevlisini çağırırız" diyordu M.T. Körpe bedenlerde şehvetini doyurmaya kalkanlar, kendilerini süsleyip püsleyip kadın görüntüsü verdiğini sananlarda bile nasıl güçsüz, savunmasız bir çocukluğun yattığını iyi biliyorlardı. Bir fahişeyle yattığında istemeye cesaret edemeyecekleri şeyleri bu çocuklardan zorla alıyordu erkekler. M. T. "Müşteri ikimizi birden almıştı. Arkadaşımın saçından tuttu. Belli ki kötü bir şey yapacak. Bak bu insan diye beni gösterdi, arkadaşıma sen de hayvansın, benim gibi hayvansın, bu insan olduğundan bir şey yapmayacağım dedi. Sırtında yarası var, psikopat bir adam. Ben öbür odada otururken arkadaşımın çığlıklarını duyunca hemen dışarı fırladım. Koşup haber verdim. Arkadaşımı dövüyor dedim. Arkasından yapmak istiyor dedim. Yukarı çıkıp bizim otelde böyle şey olmaz dediler, arkadaşım kaçtı" diye anlatıyordu başlarına gelen ve artık hayatlarında sıradanlaşmış olaylardan birini. Bazı kızlar da "iş tuttukları" adamların şiddet kullanmasını hiç de zevk tercihiyle ilgisi olmayan bir nedenle istiyordu. K.S. bunlardan biriydi: "Ben kendim bu durumu yaratıyorum yatmadan tüyebilmek için. Adama sen böyle yapıyorsun, ben de seninle yatmam ama paranı da alırım diyorum. Geçen gün bu yüzden adamın biri boğazıma öyle sarıldı ki, hâlâ çürük izleri var, ölüyorum sandım. Adam beni yakalattı ama para her şeyi hallediyor." Bu çocukları sabah akşam çirkin amaçları için kullananlar yalnızca müşteriler değildi. Gecelerini geçirdikleri diskolarda garsonundan bulaşıkçısına herkes cinsel bakımdan "kullanıyordu" onları.

"Hâlâ yaşayan çocukluk." "Alışverişe çıktığında ne alırsın?" sorusuna "Ben çok oyuncak alırım, bebekler, köpekler, ayılar," diyordu. Onca yaşadıklarına karşın hâlâ büyümemiş bakışlarıyla, biraz da utanarak "Lunaparka giderim," diye ekliyordu. Aslında hemen hepsi için önemli olan şey paraydı. Her şeye para için katlanıyorlardı. O paraların harcanmasına gelince akıllarına oyuncaktan, lunaparktan, eğlence fuarlarından ve cola içmekten başka bir şey gelmiyordu. İyi giyinmek istiyorlar ama nasıl giyineceklerini bilmiyorlardı. Üstlerinde başlarındakiler yetişkin bir kadınla erkek çocuğu karışımı bir görüntü veriyordu onlara. Ailesiyle birlikte yaşayan K.S. "Evden daha huzurlusu yok," diyor. Gündüzlerini de 5 yaşındaki yeğeninin peşinde sokaklarda koşturmakla geçiriyordu. Fatsalı Ö.Z.'nin başına da ne geldiyse, ona sorarsanız gezmek merakından gelmişti: "Bizim olduğumuz yer köy gibiydi. Anneme şehirde oturalım, Samsun'a fuara gidelim diyordum. Sonra 13 yaşındayken Ordu'ya yanımda 3 bin lira parayla gezmeye gittim. Üç erkek orada kızlığımı bozdular," diye anlatıyordu. Geceleri birlikte olmak isteyen erkeklerin açtırdığı viskilerden tadan, "kocam" dedikleri genç sevgililerinin elinden uyuşturucu haplara alışan bu kızlar için gündüzün bir çay bahçesinde içilen colanın, meyveli gazozun tadı hiçbir şeye değişilmezdi.

Otobüsün var mı? Çocuk fahişelerin "âlem" dedikleri "iş dünyalarındaki" kendi adları "otobüs"dü. Piyasaya giren bitirim gençler birer "otobüs"leri oldu mu, yan gelip yatıyorlardı. Gecede aldıkları 10-15 bin arası paranın yarıdan fazlasını otele, kulübe kaptıran kızlar kalanın büyük kısmını da bu gençlere yediriyorlardı. Onlar gençleri sevgilileri, kocaları olarak gö-

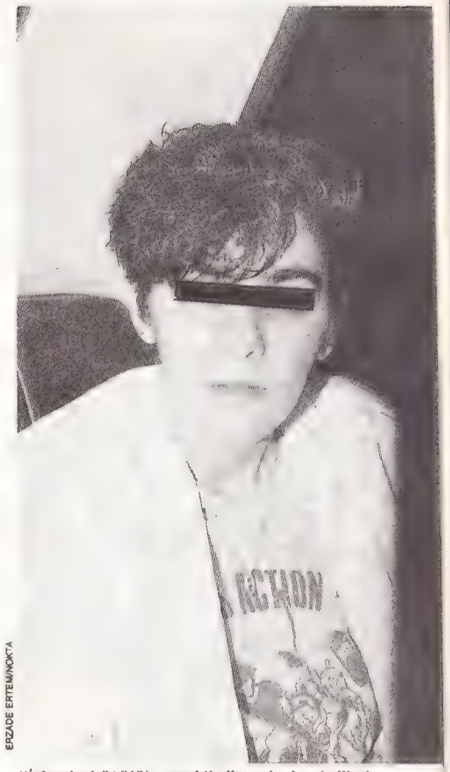
ERZADE ERTEMİNOKTA

"İçimde kötülük vardı" diyordu bu talihsiz çocuk. Kötülük dediği neydi M. T.'nin? Gezmek, tozmak isteği

"Bu, aileden, erkeklerden bir öç"

Hacettepe Üniversitesi Çocuk Psikiyatrisi Bölüm Başkanı Prof. Atalay Yörükoğlu **Nokta'***nın sorularını yanıtladı.*

Nokta: Çocukları fahişeliğe iten nedenler arasında çok sık olarak aileden kimselerin, yakınların cinsel kötüye kullanımları dikkati çekiyor. Bu olay ne kadar yaygın? Toplumsal-cinsel panoramadaki yeri nedir?

Yörükoğlu: Çocukluk çağında cinsel bakımdan aktif duruma geçiş doğal değildir. Çocukluk cinsel dürtülerin var olduğu ama olgunlaşmadığı ve baskı altında tutulduğu bir dönemdir. Cinsel dürtülerin ortaya çıkması ancak uyarılmalarla olur. Normalde, ergenlik çağına kadar cinsel dürtüler uykuda kabul edilir. Kızlarda daha erken bir uyanış söz konusudur. Ama dediğim gibi, uyarılmayla çocuğun dikkati çok erken yaşta bu konulara yoğunlaşabilir. Bir büyüğün okşaması, şefkatten de öteye giden cinsel uyarısı çocuğu bocalatır, sarsar. Eğer işin içine cinsel uyarımla birlikte fiziksel şiddet de karışmışsa, çok daha büyük bir ruhsal örselenme söz konusu olur. Genellikle çocukluk döneminde bedenini satarak cinsel yaşamını sürdüren çocuklarda görülen ortak özellik, bu çocukların ileri derecede örselenmiş olmalarıdır. Fakat elbetteki cinsel saldırıya uğrayan her çocuğun fahişelik gibi çok ağır bir duruma gelmesi söz konusu değildir. Bu ama kesin bir sayı vermek mümkün değil. Çocuklara yönelik cinsel saldırı sanıldığından daha sıktır. Fakat bunların pek çoğu, adalete yansımadığı için gizli kalır, ortaya çıkmaz. Çocuk fahişeliğini yaratan yetişkinlerdir. Çocuğun normal gelişmesini saptıran, çocuğu erkenden uyarıp bunu bir kazanç durumuna getiren yetişkinlerdir.

Nokta: Gözlemlerimiz bu çocukların cinselliği iyice arka plana atıp, parayı öne çıkarttıklarını ortaya koyuyor. Bu yaştaki çocuklar için para nasıl bir tatmin aracıdır?

Yörükoğlu: Çocuk yaşta fahişeliğe yönelen çocuklar, aile düzensizliği yaşayan ve sevgisiz çocuklardır. Ezilmişlerdir, dışlanmışlardır, sömürülmüşlerdir. Çocuk bilinçdışı olarak sömürüldüğünü hissetmektedir. Gerçekten sevilmediğini, ama cinselliği için kabul gördüğünü... O zaman da çocuk, cinselliğini bir öç alma aracı olarak kullanmaya başlar. Yani kendisine verilmeyen sevgiyi bedenini satarak sağlamaya çalışır. Ona verilen hediyeler, ödenen paralar o sevginin bir simgesi olur çocuk için. Doyurulmamış bir sevilme ve benimsenme ihtiyacının peşinde koşar. Başka yol bilmediği için de ancak bedenini isteyenlerle bu duyguyu doyurur. Simge sevginin yerini tutuyor. Sevgi doyurulmadığı için bu işin ardı arkası gelmiyor. Bu,bir öç... Aileden, erkeklerden öç... Dolayısıyla ortada cinsel bir haz söz konusu değil artık.

Nokta: Çocuk fahişeler kişilik yapıları bakımından nasıl bir gelecek bekliyor?

Yörükoğlu: Kötü bir gelecek bekliyor. Bunların ne yazık ki pek azı kurtarılabilir. O da bir yere kadar. Çocuğun örselendiği noktada kurtarılması çok zor. İmkânsız değil, ama çok güç olduğunu kabul etmek lazım. Yani bunların aile düzenlerini yeniden sağlamak, çocuğun benimsenmesini, kabul görmesini sağlamak... Bu da ancak koruyucu bir aile içinde olabilir. Eğer kendi ailesi içinde bunları sağlamak olanaksızsa koruyucu aile... Veya çocuğun daha fazla örselenmesini engellemek için, çocukların kurumlarda barındırılmaları söz konusu olabilir. Ama önemli olan çocuğun bu noktaya gelmeden kurtarılmasıdır.

Nokta: Cinsel bakımdan küçük kızları tercih etmenin psikolojisi nedir?

Yörükoğlu: Pek çok iktidarsız erkek; kendi yaşıtı, olgun kadınlara sokulamayan, sıkılgan, güvensiz, sorunlu pek çok erkek çocuklara yönelir. Fakat bu işin başka bir yönü de var: Yapılan bir araştırma var. Çocuklara yönelen bu erkeklerin ve yetişkinlerin de kendi çocukluklarında cinsel saldırıya uğradıkları görülmüştür. Yani ortada bir kısırdöngü oluşmakta. Kendisi sömürülmüş, yeterli sevgi almamış kişi, cinsel saldırganlığını daha küçüklere, başkasına yöneltiyor ve bu sürüp gidiyor. Çocuklara ve büyüklere yönelik cinsel saldırılar. Bu saldırıları yapanların çocukları incelendiğinde, benzer ruhsal travmalardan geçtikleri saptanıyor.

Nokta: Toplumsal kurumlar ne yapıyorlar, sizce ne yapmalı?

Yörükoğlu: Bu çocuklar içerisinde zekâ bakımından parlak olmayan, kandırılmaya müsait çocuklar da var. Bunun yanı sıra sayısı az olsa bile, doğrudan veya dolaylı olarak çocuğunu fahişeliğe teşvik eden aileler de var. Şöyle bir şeyi düşünün: Ana-babanın sürekli sadakatsiz olduğu, eve giren çıkanın belli olmadığı bir ortamda yetişen bir kız çocuk doğal olarak aynı yolda yürüyecektir. Yani doğrudan doğruya çocuğunu satan da var. Oranı az olsa bile. Ne yapıldığı meselesine gelince. Bildiğim kadarıyla yapılan tek şey, çocuk, ailesine iade ediliyor. Ana-baba da uyarılıyor. Halbuki bunların çok sıkı denetlenmesi gerekiyor. Bu ailelerin çocuk büroları aracılığıyla sürekli denetlenmesi lazım. Çocuk bürolarının aktif hale getirilmesi lazım. Çocuk mahkemeleri kadar önemlidir, çocuk büroları. Yani çocuk bürolarında çalışan eğitilmiş sosyal hizmet uzmanları, rehberlik servisleri, böyle çocukları aile yanına yerleştirmek, kendi ailesinin yanına yerleştiriliyorsa aileleri denetlemek durumundadır. Ailenin sorunları ile ilgilenilmeli hatta yoksul bir aileyse parasal yardım yapılmalı. Düzensiz bir ailede başka önlemler de alınabilir. Yani ailenin toptan ele alınması, korunması ve desteklenmesi lazım.

Ö. Z. bu "âlem"e bir defa girildi mi, kolayca çıkılamayacağını düşünüyor. Canı çok yanmış, çok çekmiş ama "âlem"in "eğlencesi"ni de bırakamıyor

rüyor ama onları kadın yerine koymadıklarından olsa gerek bu Beyoğlu bıçkınlarından tam da otobüs muamelesi görüyorlardı. Kızları "kurtaran", yaşama direnci veren, hatta o "âlem"den hoşlanmaya iten yan kendi aralarındaki güçlü dayanışmaydı. Gerekirse bir suç işlendiğinde büyük olan, sözgelimi 15 yaşındaki, küçük olan, yani 12 yaşındakinin yerine suçu kabul edip içeri atılmayı göze alabiliyordu. Dayanışma en çok bekâreti koruma konusundaydı. Bakire bir kızın bu durumu olabildiğince uzun süre koruması için sanki gizli bir anlaşma yapılmıştı. Kıza bekâretini koruyarak "erkekleri nasıl memnun edeceğini" anlatıp öğretmekten, onun yerine kendini sunmaya kadar uzanıyordu bu dayanışma. "Bir minibüse bindik, bizi Beyoğlu'na götür dedik. Orta yaşlı bir adamdı. Bizi ormana götürdü. F.'ye tecavüz etti, bana dokunmadı. F. benim için 'o kız dokunma, yoksa başın yanar' dedi. Ormandan yürüyüp yola çıktık. Bir taksi aldı bizi. O da bizi başka yere götürdü," diye anlatıyordu M.T. "O sefer F.'ye yanında kalayım dedim, olur dedi. Yine ormana girdik. Ben bekledim. Onların işi bitince adam bizi kulübe bıraktı." Arkadaşı tarafından bir süre kızlığı kurtarılan M.T. yine de aralarında problemler olduğunu saklamıyordu. En önemlisi yeni kızların gelmesiydi. "Kızlar yeni birisi geldi mi, hele iyice küçükse mutlaka döverler. Saçını başını yolarlar. Çünkü kendi müşterisi kırılır diye istemezler. Ama gelir, her zaman durmadan yenisi gelir" diyordu M.T. Bir başka dayanışma ise hap konusundaydı. M.D. de diğerleri gibi bir kız arkadaşı tarafından hapa alıştırılmıştı. "Deli hapı" diyordu, "Bunu içersen kendini iyi hissedersin. Ben artık hayaller görüyorum."

"Hangi gelecek?" "Evlenmek evimin kadını olmak istiyorum ama evlilik için yaşımız çok erken. Benim için şimdi önemli olan para kazanmak. Günü hiç para kazanmadan geçirmek istemiyorum. Adam kaç para teklif ederse gidiyorum. Önce bir evim, dükkânım olmalı." Bunlar K.S'nin düşünceleriydi. Sorulan çoğu soruyu bilmiyorum diye geçiştiren küçük fahişeler para konusunda epeyce kararlıydılar. Ne yapıp edip iyi para kazanacak ve bu hayattan "yırtacaklardı". Ama asıl özlemleri M.D.'nin deyişiyle "onları evinin kadını yapacak iyi bir erkek"ti. Erkeklere hâlâ güveniniz var mı sorusunu "İyisi de var, kötüsü de. Biz hangi erkeğin ne mal olduğunu hemen anlarız" diye yanıtlıyorlardı. Peki yine gezip tozmak istemeyecekler miydi? K.S. "Alırım kocamı yanıma o zaman Sheraton'muş, Hilton'muş gezerim. Ama bir daha Beyoğlu'na girmem" diyordu. Ne var ki, hemen hepsi kolay kolay bu "âlemin" bitmeyeceğini hissediyor, yaşları büyüdüğünde geneleve satılmaktan korkuyordu.

M.D. "Kadın da değiliz, çocuk da değiliz. Bize ne dendiğini bilmiyorum" diyordu. Onlara koyulan ya da koyulacak bir ad çok da önemli değildi aslında. Açık olan karanlık bir piyasanın, insanın beş kuruşluk değerinin bulunmadığı ama çıplak etin epeyce para ettiği karanlık bir dünyanın kurbanları olduklarıydı. Yüzlerini ne yana dönseler masum kalmakta direnen gözlerine yansıyan çaresizlikti. Oysa onlar da bizim çocuklarımızdı, hani şu yarınlarımız... Bizden ilgi bekliyorlardı. ●

DÜNYADA ÇOCUK FUHUŞU VE PORNOGRAFİSİ

Canavar çocukları ağına düşürüyor

ABD ve Avrupa'da fuhuş ve porno endüstrisinin çocuklara el atması olaya giderek bir facia boyutu veriyor. Kimsesiz çocuklar fuhuşun köleleri haline geliyor.

"Çocukların ve çocuk haklarının korunması" konulu uluslararası bir sözleşmenin hazırlığını yapıyordu UNICEF (Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu). Sözleşme metni bir tasarı halinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun eylülde başlayacak yeni toplantı döneminde sunulacaktı. İşte tam bu sırada büyük rezalet patlak verdi.

İşte porno şebekesinin eline düşmüş küçük bir kurban

Brüksel UNICEF binasının bodrum katı bir "çocuk pornografisi" merkeziydi. İnanılması güç ama doğruydu. Bodrumdaki yıllardır çalışan stüdyoda yaşları 8 ile 14 arasındaki çocukların çırılçıplak fotoğraflarını çekip çoğaltıyorlardı. Şebekenin merkezi Hollanda'daydı, 5 ile daha büyük yaşlardaki çocukların fotoğraf ve video kasetlerini ABD'ye pazarlıyordu. Çocuklar Avrupa ve Üçüncü Dünya ülkelerinden kaçırılmışlardı. UNICEF'in Belçika Komitesi Başkanı Jozef Varbeek de tutuklananlar arasındaydı. Üstelik polisin topladığı delillere bakılırsa, şebeke UNICEF'in bilgisayarlarını kullanarak, fuhuş için pazarlanan çocukların müşteri katoloğlarını hazırlamıştı. Olay Avrupa kamuoyunda şok yaratmıştı. Bir avuç sapığın marifeti, 40 yıldır dünya çocuklarına hizmet götüren UNICEF'in itibarını ağır biçimde zedeliyordu.

Aslında çocuk pornografisi birkaç yıldır ABD'de kamuoyunun vicdanında derin bir yara açmıştı. Yaygın bir çocuk pornografisi ağı oluşmuştu ve özellikle dağılmış ailelerin çocukları, kimsesiz çocuklar bu ağa yakalanıyordu. Giderek palazlanan porno endüstrisinin bu yeni kolu son olarak da Güney Amerika'daki doğal afetler sonucu kimsesiz kalan çocuklara göz dikmişti. Bu çocuklar daha iyi yaşarlar umuduyla ABD'ye evlatlık olarak çeşitli sosyal yardım kurumları tarafından gönderiliyorlardı. Talihsiz çocukların sonunda kendilerini buldukları yer, Los Angeles'teki pis stüdyolardı. Hiç kimsenin sahip çıkmadığı, bu "Tanrının Unuttuğu Çocuklar" randevuevleri ve porno stüdyolarında bir köle muamelesi görüyorlardı. Geçen yıl Norveç'in başkenti Oslo'da düzenlenen "Çocuk Fuhuşu ve Pornografisi" seminerinde bu sorunun hiçbir zaman bugünkü kadar ciddi boyutlara ulaşmamış olduğu vurgulamıştı. Nasıl olmuştu da, küçücük çocuklar pornografi endüstrisine sermaye olmuştu? Her şey Batı'daki uzun metrajlı seks filmleri gösteren sinemalarda seyirci sayısının düşmesiyle başladı. Porno yapımcıları bir dizi sapıklığı ilgi çekmek için kullanma yolunu seçtiler. Sonunda insan dışkılarını bile kullandılar. Geriye çocukların kullanılması kalmıştı. Üstelik her türlü şeyin serbest olduğu ülkelerde bile çocuk pornosu yasaktı. Böylece merakları gıdıklayabilir miyiz, diye düşünmüştü yapımcılar. 250 milyon nüfuslu ABD'de her şeyin bir alıcısı vardı.

Brooke Shields (sağda) küçük fahişeleri konu eden Pretty Baby filmini çevirdiğinde 12 yaşındaydı. Makyajla yaşı biraz büyütülmeye çalışıldı

Uzakdoğu'da yoksulluk pazarı. Çocuk fuhuşuna öteden beri aşina olan yerlerin başında ise Uzakdoğu geliyordu. Singapur, Hong Kong ve Tayland'da fahişelerin yaşı 15'i geçmiyordu. 11 yaşındaki küçük kadınlar bugün uluslararası fuhuş turizminin gözdeleri olup çıkmışlardı. Avrupalılar sömürgecilikle soyup soğana çevirdikleri bu ülkelerin yoksulluğunu şimdi onları fuhuş turizmine yönelterek sömürüyordu. Bangkok'da Arapların açtığı, kapısında "yemeklerimiz helal etle pişirilmiştir" yazılı lokantalarda küçük kadınlar piyasanın yeni ama yağlı müşterileri Arap zenginlerine peşkeş çekiliyordu. Yirminci yüzyıl biterken dünyanın dört bir yanında seks cehennemi yaşanıyordu. Bu cehennemden Avrupa'nın gelişmiş ülkelerinde yaşayanlar da paylarını alıyordu. Kadın bedenini seyretmeyi öteden beri bir estetik çerçevede ele alan Avrupalılar şimdi çocuk striptizciler ve onların ağızları salyalı izleyicileri karşısında ne yapacaklarını şaşırmışlardı. 13 yaşındaki Alman striptizci Barbara şöyle diyordu: "Herifler aşağıda oturuyor ve aç aç bakıyorlar. Sen yukarıdasın ve soyunuyorsun. Bir an için üstünlük duyarsın, çünkü erişilmezsin o anlarda. Ama gün geldi sahnede heriflerin gözlerine bakamaz oldum. İğreniyordum, nefret ediyordum onlardan." ●

Okuldan çıkan çocuklar nereye gidecek? Kendi yolunu seçecek bağımsız bireyler olmaya mı, yoksa tek yönlü "uzmanlık" ların ufka kapalı dar labirentlerine mi?

EĞİTİM / REFORM TASARISI TARTIŞILIYOR

Uzmanlaşsak mı?

Ortaöğretim kurumlarında ciddi bir reform hazırlığı var. Pek çok ders zorunlu olmaktan çıkarıldı. Seçmeli dersler ağırlık kazandı ve haftalık ders saatleri düşürüldü. "Ortaöğrenimden başlayarak uzmanlaşma" ilgililer tarafından tartışılıyor

"Türkiye'de yapılmak istenen, sadece hemcinsleriyle kıyasıya rekabeti bilen, kişilikleri sözde uzmanlığa indirgenmiş bireyler yaratmaktır. Bu eğitim tasarısıyla sosyoloji bilmeyen mimar, matematikten anlamayan mantıkçı, mantıktan anlamayan matematikçi, Türkçe yazamayan çevirmen ve nihayet Başbakanımız gibi iktisattan anlamayan mühendisler yetişecektir... Pek yakında bir yarı cahiller topluluğu haline geleceğimiz kuşkusuzdur." Ekin Bilar yöneticilerinden Prof. Dr. Haluk Gerger, yeni eğitim reformu tasarısını bu sözcüklerle değerlendirirken hiç de yalnız değildi. Prof. Dr. Türkân Akyol, o kararın alındığı günün Türkiye tarihinin karanlık ve talihsiz günlerinden biri, 15 yıl sonrasının da tam bir kâbus olacağını söyleyecek, eski eğitimcilerden Prof. Dr. Cahit Tanyol ise bu değişikliklerin bir eğitim rezaleti, hatta skandalı olduğunu belirtecekti.

Meseleye daha serinkanlı bakılması gerektiğine inandığını söyleyen Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nden Doç. Dr. Ali Baykal'a gelince, tüm bu tür eleştirilerin ortak bir paydası vardı: "Eski hikâye, kördü badem gözlü oldu. Öğrenciler sanki eskiden allame-i cihan çıkıyorlardı da, şimdi cahil kalacaklar" diyordu Baykal.

Evet bir "ortaöğrenim tartışması" başlamıştı. Hem de bu tartışma, hiç de bir bardak suda koparılmış bir fırtına değildi. Türkiye nüfusunun önemlice bir kesimini, 7 milyon öğrenciyi ilgilendiren bir tasarı tartışılıyordu.

Daha az ders. Ortaöğrenimde geçtiğimiz hafta açıklanan reform tasarısı, haftalık ders saatlerinin ortalama 7 saat azaltılmasını, ders türlerinden de yine ortalama 4 tanesinin programdan çıkarılmasını öngörüyordu. Buna ek olarak pek çok ders seçimlik hale getiriliyor, şimdiye dek uygulanmamış "bilgisayar" ve "takviyeli yabancı dil" dersleri seçimlik dersler olarak programa sokuluyordu. Ders saatlerinin azalmasıyla karşılaşılacak sıkışıklığın ise, öğretim takviminin 185-195 güne çıkarılmasıyla atlatılacağı düşünülüyordu. Milli Eğitim Bakanı Metin Emiroğlu, bu düzenlemenin en önemli amacının, "çocuğun derslerin arasında boğulup kalmadan, çevresiyle ilgilenen, kitap okuyan, basın-yayım araçlarını takip ederek dünyayı tanıyan bireyler haline gelmesi" olduğunu söylüyordu.

İşte tüm bu tartışma da bu noktada başlamıştı. Tamam, çocuklar çatık kaşlı öğretmenlerinden kurtuluyorlardı, kendi istedikleri konulara eğilip, istedikleri ağırlıkla ders programlarını kendilerine göre ayarlayabiliyor, şimdiye kadar çoğu zaman bir angarya ya da 'zulüm' olarak gördükleri zorunlu derslerden kurtulabiliyorlardı. Öğrenip öğrenmeme sorumluluğu tamamen çocuğa devrediliyordu. Öte yandan, artık öğretmenlerin gençleri bir sığır sürüsü olarak gördüklerinden de dem vurulamayacaktı. Gençler kendi eğilimleri doğrultusunda, kendi seçimlerini yapacak birer birey olmaya itileceklerdi. Ama yine de, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de bu sistemin, "tek yönlü" uzmanlar yetiştirmeye yönelik olduğundan, "tıpkı mevcut hükümet gibi", "hesap adamı" ağırlıklı bir uzmanlar toplumu yaratma tehlikesi olduğundan söz edenler de vardı. Bu eğitimcilerin gösterdikleri başlıca kanıt uluslararası uygulamalar olmuştu. Uzun bir süredir seçmeli derslere ve erken uzmanlaşmaya önem veren ABD, İngiltere gibi ülkelerde korkunç tablolarla karşılaşılmaya başlanmıştı. Lise mezunları arasında "okuma-yazma" bilmeyenlerin oranı hiç de küçümsenecek ölçülerde değildi. Bu vartayı atlatanların çoğu ise 5 heceden fazla kelimelerin nasıl yazılacağını bilmiyorlardı. Tüm bunların nedeni ise öğrencinin kendi eğitiminin sorumluluğunu tamamen üstlenmesini öngören Amerikanvari sistemin Avusturya eğitim sistemiyle denk düştüğünü söyleyemiyoruz. Biz öğrencilerin güçlü bir genel kültürle liseyi bitirmelerini isteriz, uzmanlaşmayı yüksek okul ve sonrasına bırakma eğilimindeyizdir. Ama bizim açımızdan çok büyük bir fark olmayacak, zira öğrencileri üniversite sınavına hazırlamak gibi bir görevi hiçbir zaman kabul etmiyoruz, öğretim düzeyini düşürmemek asıl hedefimiz.

"Bizce olumlu"

Avusturya Lisesi Müdürü* Franz Kangler *yeni değişiklikler hakkındaki düşüncelerini* Nokta' *ya açıkladı.

Öğrenciler aşırı ders saatiyle zorlanıyordu, yeni düzenleme bizce olumludur. Avusturya'da da zaman zaman böyle şeyler planlanır, ama en az bir yıl önceden tartışmaya açılır. Bakanlığa bir tasarı yolladık, kabul edeceklerini ümit ediyoruz. Buna göre biz kendi düzenimizi Bakanlıkça öngörülen yeniliklere uyarlamak için zaman kazanabiliriz.

Diğer taraftan yeni getirilen

BATUHAN KIRAN / NOKTA

Ortaöğrenimde değişim başlıyor

Talim Terbiye Kurulu Başkanı Gürkan Tekin tarafından açıklanan ve gelecek yıldan itibaren uygulamaya konacak değişikliklerin başlıcaları şunlar:

- Büyük tartışmalara yol açan eski yazı dersi iptal edilerek yerine matematik dersi konuldu.
- Ortaokullarda haftalık ders saati programına göre, Türkçe 1, matematik 2, fen 3, vatandaşlık bilgisi 1 ve seçmeli dersler 12 saat azaltıldı.
- Ortaokullarda haftada 4-8 ders saati azaltma yapıldı.
- Liselerde ders çeşidi 19'dan 18'e, haftalık ders saatleri ise 39'dan 32'ye indirildi.
- Seçmeli ders sayısı lise II'de haftada 2 saatten 4'e, lise sonda ise 1'den 4'e çıkarıldı.
- Türk dili ve edebiyatı lise I ve II fen kolunda birer saat artırılırken, psikoloji dersi lise II fen kolundan kaldırılarak seçmeli hale getirildi.
- Sosyoloji, felsefe ve mantık dersleri lise son matematik ve fen kollarından kaldırılarak, felsefe ve sosyolojiden biri zorunlu seçmeli haline getirildi.
- Coğrafya dersi lise II fen ve lise son matematik-fen sınıflarında zorunlu olmaktan çıkarıldı. Lise son edebiyat kolunda ise 1 saat artırıldı.
- Matematik dersi lise son edebiyat kolunda zorunlu olmaktan çıkarıldı.
- Biyoloji lise II fen-edebiyat kollarında zorunlu olmaktan çıktı. Lise I'de 3 saat, lise son fen kolunda ise 4 saat olarak düzenlendi.
- Fizik ve kimya lise II ve lise son edebiyat kollarında seçmeli ders olurken, son sınıf matematik bölümünde de 1 saat azaltıldı.
- Yabancı dil ise lise I ve son sınıf edebiyat bölümünde birer saat azaltıldı. Ama tüm sınıflar için seçmeli olarak takviyeli yabancı dil ve ikinci yabancı dil dersleri kondu.

rikan sistemi olarak görülüyordu. Bu eleştiriler karşısında diğer eğitim uzmanlarının verdiği ilk örnek ise, "eblehler" yetiştirdiği iddia edilen bu sistem bilgisayarları, uzay yolculuklarını, robotları da üretmiyor mu?" olmuştu.

Koka Kola-Çiklet sentezi. Prof. Dr. Altan Günalp'in "Bütün dünyada eğilim, öğrencilerin istek ve yetenekleri doğrultusunda bir programı, kendi iradeleri ve tercihleri ile oluşturmalarını sağlamaktır" şeklindeki sözlerine, SHP Eğitim Komisyonu Başkanı Cahit Külebi'nin yanıtı açıktı: "Liseleri kolaylaştırmak çözüm olmaz. Yıllardır üniversite adaylarının genel seviye düşüklüğünden söz ediyoruz. Şimdi de kalkıp çözüm olarak ortaöğrenim kurumlarını daha da zayıflatacağız" diyordu Külebi.

DTCF'den Doç. Dr. Şahin Yenişehirlioğlu da erken yaşlarda bazı dallarda uzmanlaşmanın zararlı sonuçları olabileceğini belirtenlerdendi: "Lisede sadece felsefe okuyup, sosyoloji ve psikoloji okumayacak bir öğrencinin, felsefenin 'F'sini anlaması mümkün değildir. Bu uygulama kopuk bilgi sahipleri yaratmaya yöneliktir. Bir yanda din dersleri zorunlu kalmış, diğer yanda matematik seçmeli. Bir yanda Türk-İslam sentezi var, diğer yanda Koka kola-Çiklet sentezi! Böyle karmaşa olmaz. Bu karmaşa içinde gençler de eğitilemez" diyordu Yenişehirlioğlu.

"Seçim görgü ister"

Gazeteci-yazar Çetin Altan, ortaöğrenim reformunu şu sözlerle değerlendirdi:

Türkiye'nin makus talihi: Meseleler illa ki birbirine karıştırılacak. Seçmeli derslerin ve ortaöğrenimden başlayarak uzmanlaşmanın artırılması tartışmasına girildiğinde, "eğitim" ve "öğrenim" birbirine karıştırılmaya başlanmıştır. Eğitim görgülenmedir, öğrenim bilgilenme. Bilgilenerek para kazanılır, görgülenerek paranın nasıl harcanacağı öğrenilir. Bilgilenme okulda olur, görgüyü ise çocuğa ailesi ve çevresi verir. Zayıf bilgilenmiş aile ve çevre çocuğa görgü veremez. Ve çocuğun bir seçmeli ders hakkında karar verebilmesi için, başka bir deyişle neyi seçip, neyi seçmeyeceğini kestirebilmesi için görgülü olması gerekir. Sadece müfredat değiştirilerek hiçbir şey yapılamaz, çocuğun değişen müfredatı nasıl kullanacağını kestirebilmesi gerekir, bu da görgü ister. Evet bu bir kısır döngüdür. Ama bu kısaçaktan kurtulmanın ilk adımı onun farkına varmaktır.

Yeni uygulamaya hazırlanan ortaöğrenim kurumlarında ise daha olumlu bir hava esiyor. Örneğin Üsküdar Amerikan Kız Koleji Müdür Vekili Nükhet Şarıl, bu düzenlemenin bir tür uzmanlaşmaya gideceğini, bunun da müspetliğin ötesinde 'Şart' olduğunu söylüyor ve yıllardır bu sorunun üzerinde durduklarını belirtiyordu. Yine Robert Kolej yetkilileri, seçmeli derslerin öğrencilerin kişisel eğilimleri doğrultusunda düzenlenmesinin olumlu sonuçlar vereceğini öne sürüyorlardı.

Pratik nedenler. Yeterli genel kültür hangi sistem içinde elde edilir? Doç. Dr. Ali Baykal, bu sorunun uzmanlaşmaya yönelik bir sistem içinde de çözülebileceği kanısındaydı. "Matematik ve fen derslerinden edinilmiş analitik düşünce yeteneği, Türkçe dersleri, yani ana dilini kullanabilme yeteneği, estetik değerlendirme kabiliyeti ve sosyal ilişki kurma rahatlığı. İşte bunlar lise çıkışında aranacak unsurlardır, ve bunları her türde uzmanlık eğitimden de sağlayabilirsiniz" diyordu Baykal. Asıl sorun Baykal'a göre şuydu: "Lise müfredatını belirleyen gerçek etken ÖSYM'dir. ÖSYM'nin son sınav değişiklikleri, öğrencileri zaten belli dallarda 'yoğunlaşmaya' zorluyordu. Örneğin, fen ve mühendislik dallarını seçecek öğrenciler ÖSYM'de sosyal bilim ve yabancı dil sorularını yanıtlamaya zorunlu değiller, hatta bu yönde telkin yapılıyor. Tersi de aynı şekilde. Dolayısıyla, programdaki değişikliklerle lise son sınıflar, üniversiteye hazırlık sınıflarına dönüşüyor. Ona göre de alt sınıflar düzenleniyor. Aslında oldukça pratik ve kaçınılmaz bir program değişikliği bu"●

"Bir eğitim rezaleti"

Prof. Dr. Cahit Tanyol, pek çok zorunlu dersin programdan çıkarılmasını şöyle değerlendiriyordu:

Okullarda felsefe, mantık ve sosyolojinin kaldırılması ya da seçmeli hale getirilmesi, bu derslerin dinsel düşünce ile çatışması yüzündendir. Din gerçekte inanç alanıdır, kendi sınırları içinde kaldığı sürece zararlı değildir. Fakat aklın uğraşı alanına karıştığı zaman düşünce özgürlüğüne pranga vurur. Programdan çıkarılan derslerin bir ortak "kusuru ve ayıbı" var. Gerek toplumsal olaylara, gerekse bilginin kaynağına materyalist kültürle bakması ve onların dayandığı temel kavramları öğretmesi. Bu bilgiyle donatılan öğrenciler, sağ iktidarların dayandığı temel yalanları anında göreceklerdir. İşte bu özellikleri yüzünden, bu dersler programdan çıkarılıyorsa, bir eğitim rezaletiyle karşı karşıyayız demektir.

Şeyhin gözdeleri: (Soldan sağa) Nilgün Polat, Sevil Karakan, Ayşe Özalp, Şeyma Tutucu, Fatma Öktener, Zuhal Atmacagil, Eser Arıcı, Oya Kokucu, Figen Günas

ARAP EMİRLİKLERİ / THY'DEN HOSTES TRANSFERİ

Bir şeyh varmış, Türkleri çok severmiş

Abu Dabi Şeyhi Zayed bin Sultan Al Nahayyan'ın özel uçaklarında uçmak için 100'ün üzerinde hostes başvurdu

Bir varmış, bir yokmuş... Uzak bir ülkede çok zengin bir şeyh yaşarmış. Bu şeyhin dolar fışkıran petrol kuyuları, altın kaplı arabaları, dizi dizi uçakları varmış. Uçaklarında her milletten pilotlar, birbirinden güzel hostesler çalışırmış. Günlerden bir gün şeyh, bir de bakmış ki, hem dost hem de Müslüman olan bir ülkeden, o çok sevdiği Türkiye'den hiç kimse yok maiyetinde... Şeyh bu, bir dediği iki olur mu? Haberler salınmış Türk Hava Yolları'na, "talibiz" denmiş, "dört güzel kızınıza..."

Çağdaş peri masalı. Geçtiğimiz aylarda Türk Hava Yolları yetkilileri, hosteslerine yaptığı duyuruda "Birleşik Arap Emirlikleri'nde çalışmak isteyenlerin kendilerine başvurabileceklerini" açıkladığında her şey bir peri masalı gibiydi. Birleşik Arap Emirlikleri Başkanı ve Abu Dabi Şeyhi Zayed bin Sultan Al Nahayyan, yalnızca kendi özel uçaklarında çalıştırılmak üzere dört Türk hostesi istiyordu. Duyurudan hemen sonra 100'ün üzerinde hostes başvuruyor ve aralarından Abu Dabi'deki elemelere gönderilmek üzere on kişi seçiliyordu.

Sibel Özan, Nilgün Polat, Sevil Karakan, Ayşe Özalp, Şeyma Tutucu, Fatma Öktener, Zuhal Atmacagil, Eser Arıcı, Oya Kokucu ve Figen Günas'dan oluşan on kişilik ekip 23 Haziran günü yüreklerinde biraz merak,biraz heyecan Abu Dabi'ye uçuyorlardı. 1960'lı yılların petrol patlaması sırasında kurulan Birleşik Arap Emirlikleri'nin başkenti Abu Dabi, dünyanın en zengin merkezlerinden biriydi ve Arap ülkelerinde görülen "yasaklı yaşam" burada geçerli değildi. İçki içenin kafası kesilmiyor, kadınlar peçelerin ardına gizlenmiyor, başlarını örtmek bir yana; otomobil kullanıyor, denize giriyor, sörf yapıyordu. Basra Körfezi kıyısında kurulu bu renkli şehir bir cennet gibiydi adeta, ama bir de o kadar sıcak olmasaydı.

Şeyh Zayed bin Sultan Al Nahayyan

Abu Dabi Sheraton Oteli'nde konuk edilen kızlarımız, büyükelçiliğimizde onurlarına verilen davete katılıyorlar, gerginlik biraz azalınca da arka arkaya sıralanan sözlü görüşmelere çağrılıyorlardı. İngiliz başpilot ile İngiliz başhostesin de yer aldığı seçici kurulun "kaç yıldır uçtuğu, hangi tip uçaklarda deneyimli olduğu, kıdemi, maaşı" gibi mesleki sorularına cevap verdikten sonra Şeyh Zayed bin Sultan Al Nahayyan adına karar verecek olan bir kişinin huzuruna çıkarılıyorlar ve kendilerini tanıtıyorlardı. Bu "sınav-yolculuk" yaklaşık on gün sürüyor ve hostesler temmuz başında Türkiye'ye dönüyorlardı. Sonuçlar daha sonra Dışişleri Bakanlığı aracılığı ile Türk Hava Yolları'na resmen bildirilecek, seçilen dört kişi 6 ayı deneme olmak üzere iki yıllık sözleşme ile çalışacak ve ayda 1.500 dolar alacaklardı.Şeyh'in yanı sıra yalnızca devlet yetkilileri ile ailesini taşıyan bu özel filoda Airbus, Boing 707 ve G-2 tipinde uçaklar yer alıyordu. TASSA Başkanı Gül Canbulat'a göre de bu, şirket ve meslektaşları adına onur verici bir durumdu, çağdaş bir masaldı. Hangi çağda olursa olsun, masallar güzeldi, hele de gerçekleşirse●

Esprili, sıcak, sevimli gazeteciliği nasıl unutulur?

BASIN / ÖRSAN ÖYMEN

Muhabirin ölümü

Babıali yokuşunu ilk kez tırmandığı 1956 yılından bu yana, televizyondan günlük gazete haberciliğine, yöneticilikten köşe yazarlığına değin mesleğin her dalında "muhabirlik ruhu"nu bir gün bile yitirmeyen Örsan Öymen de "meslek hastalığı"na yenik düştü. Arkadaşımız Ayşim Alpman, 1965 yılında Batı Alman Radyo Televizyonu'nda (WDR) Örsan Öymen'le birlikte başladığı gazetecilik yaşamında, meslek içi ve dışında Öymen'le birlikte geçen dostluk yıllarının yumağından çözdüğü bazı anılarını Nokta için kaleme aldı:

Almanya'da ender rastlanan, rastlandığı zaman da insanı perişan eden sıcak günlerden birinde, stüdyoya girdiğimizde gördüğümüz manzara karşısında gülmekten kırılıyorduk: Örsan mikrofonun başına oturmuş, nereden bulduysa bulduğu plastik bir leğenin içine su doldurmuş, ayakkabılarını ve çoraplarını çıkarmış, sokmuş ayaklarını leğenin içine, başında da ıslak bir mendil boyuna bir şeyler anlatıyor. Biz canlı yayında duyulmasın diye kahkahalarımızı tutmaya çalışırken o hiç istifini bozmadan konuşmasını sürdürüyor: "Sevgili dinleyiciler, eğer sıcağa tahammülünüz kalmadı ise, kalbiniz sıkışıyorsa siz de benim gibi yapın" diye salık veriyordu. 20 yıl önce dinleyicilerine önerdiği bu yöntemler Bodrum'un amansız sıcağına sökmemiş, Örsan'ın bunalan yüreği onu yarı yolda terk etmişti, o da bizleri... Aslında yapmamalıydı bunu, o sapına kadar gazeteci, yaşam ve neşe dolu kişiliğinden bizleri yoksun bırakmamalıydı. Şimdi o radyo mikrofonlarından, televizyon ekranlarından gazetedeki köşesinden kim seslenecek bize?.. Bu da arkada kalanların bencilliği işte...

Onun ödün vermez ama esprili ve sevecen gazeteciliği konusunda çok şey yazıldı. Örsan uykusunda bile gazeteciydi. Dalgın ve dağınık görünümüne karşın gözünden hiçbir şey kaçırmaz, anında en doğru tepkiyi gösterirdi. Bunun en güzel örneğini 1974 yılında Kıbrıs Harekâtı sırasında yaşamıştım. İlk çıkartma olmuş, zamanın Dışişleri Bakanı merhum Turan Güneş, barış görüşmeleri için Cenevre yolunu tutmuştu. Sabahın erken bir saatinde Köln'deki evimizde telefon çaldığında, konuğumuz olan Örsan da dahil herkes derin bir uykudaydı. Telefondaki ses Örsan Öymen'i arıyor ve kendisiyle Batı Alman radyosunda 1 dakika sonra başlayacak olan canlı yayında telefon söyleşisi yapmak istiyordu. Hepimiz dikkat kesilmiş Örsan'ı dinliyorduk: Başladı ikinci Kıbrıs çıkartmasının nedenlerini, Türk tarafının görüşlerini, haklılığını anlatmaya, hem de hiç falso vermeden

Örsan Öymen'in eşi, kızı ve oğlu şimdi onun anılarıyla yaşamaya hazırlanıyor

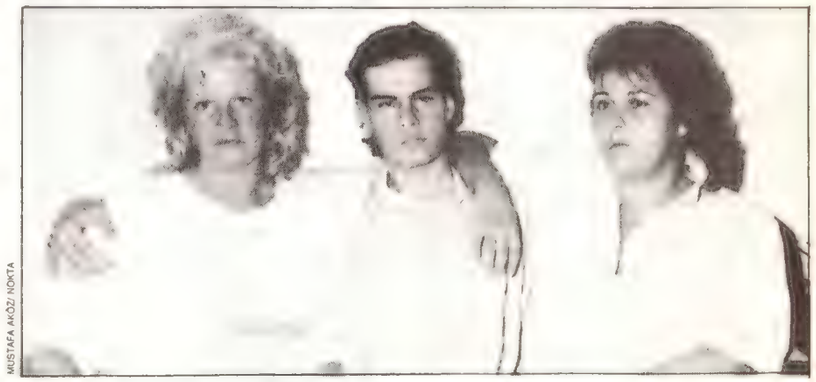

MUSTAFA AKÖZ/ NOKTA

"Mutlu bir ölüm"

Yitirdiğimiz arkadaşımız Örsan Öymen'in oğlu Örsan Kunter Öymen, babasının ölümünden iki gün önce Hacettepe Üniversitesi Felsefe Bölümü'nden mezun oldu. Filozof "küçük" Örsan bundan böyle belki de babasının mesleğini sürdürecek.

Babam, babasının ölümü üzerine yazdığı yazıya "Mutlu Bir Ölüm" başlığını atmıştı. Yaşamda başarıya erişmiş, kendisini sevdirebilmiş ve başkalarını sevebilmiş insanların gidişinin arkasından karamsar bir hava yaratmaktansa, ölümlerden bir mutluluk payının çıkartılmasını tercih etmişti. Bomboş bir yaşam sürüp ölmek de var çünkü.

Örsan Öymen'in ölümü için de bu şekilde bir mutluluk payı çıkartmak olası.

Ne var ki Örsan Öymen, babasının ölümünü bir an mutlu bir ölüm olarak gördüyse de, mutsuzluğu da içinde taşımıştı.

Biz insancıklar mutluluk ve mutsuzluk içinde yoğrulurken, mutlu mu, mutsuz mu olduğumuzu bir türlü bilemeyiz. Ölüm karşısında afallarız. Mutsuzluk içinde boğulup kaybolmamak için, mutluluk payları çıkartırız kendimize. Ayakta kalmaya çalışırız. Dünyayı karaya boyamamanın yollarını araırız. Coşkular araırız. Aynen Zorba'nın yaptığı gibi.

Babamın ölüm haberini 22 Temmuz sabahı Ege Üniversitesi Hastanesi'nin iç karartıcı kapılarının önünde aldığımda, mutsuzluk çukurunda boğulmamak için elimden geleni yaptım. Güçlü olmalıydım. Ölü insanların sonsuz bir huzur içinde olduklarını varsayarak, ölüler için üzülmenin saçma olduğunu düşündüm. Yaşamın bir acılar yığını olduğunu, ölülerin yaşayanlardan çok daha rahat ettiklerini düşündüm. Arkada kalanlar için olmasa da, onun için kendimi mutlu hissettim. Ondan çok, yaşayanlar için üzüldüm.

Oysa sürekli bunu düşünmek olası mı biz insancıklar için? Boğsak Köyü'nde geçirdiğimiz tatilleri, pazar sabahları ettiğimiz kahvaltıları, Gökova'da baş başa çıktığımız tekne gezisini, beni kız arkadaşlarım konusunda kafaya almalarını, yazılarını yazdıktan sonra bana söylediği "Oğlum, şu yazıyı bir oku bakayım, iyi olmuş mu?" cümleleri... Benim için yaptıkları... Aktur'un sıcağında rahatsızlık geçirdiği sırada, tatile gelir gelmez beni çalıştırmak istemediği için, yazısını İstanbul'a telefon ile benim geçmem konusunda tereddüt etmesi, ambulans ile İzmir'e beraber giderken bir ara nasıl olduğunu sormam üzerine iyi olduğunu söyleyip elimi sımsıkı tutmasını...

Klasik müzik konusunda birkaç yıl önce sohbet ettiğimizde, bana Albinoni'nin Adagio'sunu ne kadar sevdiğini söylemişti. "Öldükten sonra toprağa verilirken, mezarımın başında Albinoni'nin Adagio'sunu çalsınlar, bu bana yeter" demişti...

O kadar esrarengizdir ki ölüm, mutlu mu mutsuz mu olduğumuzu bir türlü bilemeyiz...

MUSTAFA AKÖZ/ NOKTA

Örsan Kunter Öymen soruyor: "Mutlu bir ölüm mü?"

ve çok ikna edici bir dille. Oysa birkaç dakika öncesine kadar ikinci çıkartmanın yapıldığından bile haberimiz yoktu. İşte o zaman onun derin tecrübesinden kaynaklanan, olayları doğru değerlendirme yeteneğine ve hızlı reaksiyonuna bir kez daha hayran kalmıştım.

Örsan çok iyi bir gazeteciydi, ama her şeyden önce arkadaşımızdı, dostumuzdu, çocukları Örsan ve Yasemin'e çok düşkün bir baba, karısı Gisela'ya sevecen bir hayat arkadaşıydı. Arkadaşları için yapmayacağı fedakârlık yoktu.

Son zamanlarda giderek sağlığından şikâyet ediyordu, ama bunu da şakayla karışık yaptığı için kimse bu şikâyetleri fazla ciddiye almıyordu, galiba son tedavisini yapan doktorlar da...

Ben bu mesleğe 22 yıl önce Örsan'ın sayesinde ve desteğinde başlamıştım. Bundan kaynaklanan bir alışkanlıkla gezatecilik, haber konusunda başım sıkıştıkça, onu ararım. Geçen salı akşamı da yine bir haber konusunda fikir danışmak için Bodrum'a telefon ettiğimde "şu anda yanımda doktor var, yine kalbim sıkışıyor, yarın sabah ara daha serin bir kafayla konuşalım" demişti. Ertesi sabah artık çok geçti ●

SÖYLEŞİ / TÜRKÂN ŞORAY

"Artık kadına farklı bakılıyor"

Türkân Şoray, iki yıllık bir aradan sonra tekrar sinemaya döndü. İki film çekti ve sırada yeni projeler de var. Bu arada Türk sineması da hareketli bir dönem yaşıyor, özellikle kadın filmlerinde. Müjde Ar ve Atıf Yılmaz ikilisi kadın üzerine filmleriyle, bu alanı kısa sürede ve tek boyutlu "tükettiler." O dönemde Türkân Şoray sinemanın uzağında kalmıştı. Dışarıdan hem bu süreci, hem de 27 yıllık sinema kariyerini, sinemadaki değişimleri değerlendirip bir kez daha gözden geçirme şansına sahip oldu. **Nokta'dan Serhat Öztürk, Türk sinemasında bir zamanların tek ve tartışmasız sultanı, Türkân Şoray'la konuştu.**

Nokta: İki yıl sinemadan uzak kaldınız. Ne oldu bu arada?

Şoray: Yıllar önce bir kere daha böyle ayrı kalmıştım ve ilk yönetmenlik denemem olan Dönüş filmiyle, güzel bir dönüş yapmıştım. Sinemada 27 senem doldu, ikinci kez böyle uzun bir süre ayrı kaldım. Ancak hep sinemayla doluydum. Mesala bir şey okuyorum, acaba sinema olabilir mi diye düşünüyorum. Filmler izledim. Sinema Günleri'nde iki yıl Türk filmleri jürisinde yer aldım ve bu sayede de birçok film seyretme imkânı buldum. Çok güzel filmler izledim, çok gururlandım. Her filme ödül vermek geldi içimden. Bu arada senaryo çalışmaları ve hangi filmi yapacağıma karar verme imkânı da buldum.

Nokta: Türk filmlerini çok beğendiğinizi söylüyorsunuz. Hem de hepsini. Biraz abartmıyor musunuz?

Şoray: Yıllardan beri ticari gayeyle yapılan filmlerle sanatsal yanı ağır basan filmler var. Bu anlamda değişen bir şey yok. Bugün de ticari film olarak Emrah'lar falan var, ama biz artık onlara sinema demiyoruz. Çok sanat dışı. Bunların haricinde yapılan bütün filmler, bence nitelikli filmler. Eskiden cesaret edilemeyecek konulara, bugün yapımcılar rahatlıkla "evet" diyorlar. Seyircide de çok güzel bir değişme oldu. Daha genç, aydın seyirci sinemaya önem vermeye başladı.

Nokta: Yönetmenliği de denediniz. Devam edecek misiniz? Yönetmenlik oyunculuğunuza ne kattı?

Şoray: Yönetmenlik dünyanın en zevkli işi herhalde. Bu yıl hikâyesini de kendim yazacağım bir film yapmak istiyorum. Ama filmde oynar mıyım, oynamaz mıyım, buna karar veremedim henüz. Yönetmenlik yaptığım zaman setteki oyuncunun bir saniye bile başka bir şeyle ilgilenmesine son derece sinirleniyorum. Çünkü siz birtakım sorunları yaşıyor, acı çekiyorsunuz, ama oyuncu bunu sizinle paylaşmıyor. Bunu yaşadıktan sonra şimdi oyuncu olarak işime çok daha fazla sarılıyorum.

Nokta: Dünya sinemasında son dönem beğendiğiniz kadın ve erkek oyuncular kimler?

Şoray: Erkek olarak Robert de Niro ve Dustin Hoffman. Kadın olarak Merly Streep. Müthiş bir kadın. Nasıl bir büyü varsa, onu çözemiyorum. Yüzünde müthiş yaşayan bir şey var, ama nedir o? Hissettiklerini, duygularını aktarıyor. Çok seviyor ve adeta oyununu kıskanıyorum.

Nokta: Peki hiç ben şu filmde, şu oyuncuyla oynasaydım dediğiniz olur mu?

Şoray: Seyrettiğim birçok yabancı filmde daha çok "ah şu imkânlarda biz çalışsaydık" demişimdir. Yıllardır hissederim bunu. Mizansenler özgür, çekim de öyle. Oyuncuya her bakımdan imkân veriliyor. Biz yıllarca kafamızı oynatamadık, yerimizden kıpırdayamadık çekim yapılırken, çünkü kadraj yapılıyordu ve onu bozmamak gerekiyordu.

Şoray "Kadına farklı bakan ilk film" dediği M'ine'de Cihan Ünal'la birlikte

Nokta: Biraz da A. Yılmaz'la çektiğiniz "Hayallerim, Aşkım ve Sen"den söz edelim.

Şoray: Aslında bu filmde sinemanın eleştirisi yapılıyor. Bizim eski sinemamızın eleştirisi. Bir nevi günah çıkartma. Bir satır alıp onu yıkıyoruz. Çok ilginç. Sinemamız eskiden tamamen star sistemi üzerine kuruluydu. Şimdiyse bana göre seyirci filme geliyor artık. Önemli olan film.

Sinemada 27 yılını dolduran Şoray, iki yıllık boşluğu dezavantaj olarak görmüyor

Yönetmeniyle, oyuncusuyla, senaryosuyla. Ama tabii sevdiği oyuncuyu da görünce daha hoşnut oluyor, o ayrı. Star sisteminin bitmesi mümkün değil. Çünkü yeni bir oyuncu oynatıyorsunuz, iki film sonra o da star oluyor. Yıllardır star sistemi eleştiriliyor, ama burda suçlu star değil ki. Sistem öyle gelişmiş. Ben sinemaya girdiğim zaman 15 yaşındaydım. Hiçbir şey bilmiyordum, sinemayı bilmiyordum. Film seyretmemiştim. Öylesine okulu bıraktım, tamamen ekonomik nedenlerle. Sonra iki-üç filmin ardından seyirciyle sıcak bir ilişki kuruldu. Nasıl olduğunu ben de bilmiyorum. İnsanlar beni tanımaya, sevmeye başladı. O sevgi beni çok mutlu etti. Starlık böyle çıktı ortaya. Yoksa benim aklımda star olayım falan gibi bir şey yoktu.

Nokta: Yıllarca sinemada en çok aranan kadın stardınız. Bunun belli bir oranda değişmesi rahatsız etmedi mi sizi?

Şoray: Ben starlıktan çok sinemayı seviyorum. Önemli olan sinemada kalıp, güzel filmler yapmak. Starlık gerçekte bizim omuzlarımızda da çok lüzumsuz bir yüklemeydi. İyi-kötü filmin bütün kaderi stara bağlanıyordu. Bu yanlış bir şey. Şimdi kolektif çalışma içindeyiz ve bu çok daha zevkli. Benim açımdan değişen fazla bir şey de yok. Eskisinden daha iyi filmler yapılıyor. Seyircimle yakınlığım ve bağım ise eskisi gibi sürüyor.

Nokta: Son dönem kadınlarla ilgili pek çok film çekildi. Bunları nasıl değerlendiriyorsunuz?

Şoray: Seyircide değişme oldu derken kadın seyirci de dahil buna. Kadında bir bilinçlenme oldu. Toplumdaki her değişmenin sinemaya yansıması çok doğal. Artık kadına farklı bir gözle bakılıyor. Kadın, artık cinselliğiyle de sinemada yerini alıyor. Ama hep kadın cinselliği üzerine filmler yapılıyor. Ben buna biraz karşıyım. Sanki kadının başka sorunu yokmuş, bütün sorunu cinselliğiymiş gibi bir hale gelmeye başladı. Bu yanlış bir şey. Şüphesiz kadının cinselliği de önemli ama...

Nokta: Peki diyelim ki Atıf Yılmaz size kadının cinselliğini anlatan bir senaryo teklifiyle geldi. Tavrınız ne olur?

Şoray: Gerçekten de Atıf Bey'in de böyle bir teklifi var. Çok şok edici bir hikâye. Bir filmde denenebilir herhalde. Ama bu belki tek filmdir benim sinema politikam içinde.

Nokta: Atıf Yılmaz'la Müjde Ar genellikle bu tür filmlerde birlikte çalıştılar. Müjde Ar, sizin de söz ettiğiniz yeni tip oyuncunun yaratıcısı olarak görülüyor sinemamızda, siz de bu kanıda mısınız?

Şoray: Bu değişim toplumun bir yansımasıdır. Türk sineması zaten buna doğru şekilleniyordu. Ve de o arada bu filmler yapıldı. Ama mesela Mine, bu süreçten önce yapılmış bir denemedir bence. Bu anlamda, kadına farklı bakan bir film bence Mine'dir. Ben Mine filminden sonra bir süre için de olsa sinemadan ayrılmak zorunda kaldım. Demek ki bu farklı bakış devam edecekti ●

Batan geminin malları

Uzun bir süredir video film tanıtımı yapmadık. Çünkü yeni yasayla video piyasasını birbirinden düzeysiz, döküntü filmler kaplamıştı. Ancak stok affına uğrayarak video kulüplerinin elinde kalan filmlerden yaptığımız bir seçmeyi sıcak yaz günlerini değerlendirmek amacıyla sunuyoruz. Bir "L'Avventura- Serüven" ya da bir "Varennes Gecesi"ni görmemiş sinemaseverler için bu videoda son fırsat olabilir...

Varennes Gecesi
(La Nuit de Varennes)

Senaryo yazarlığının ardından İtalyan usulü güldürülerle işe başlayıp duygusal ve toplumsal eleştiri öğeleri içeren önemli filmleriyle günümüz İtalyan sinemasında başı çeken yönetmenlerden Ettore Scola'nın, video piyasasında epey ilgi toplamış **Varennes Gecesi,** çöken "eski"nin yerine doğmakta olan "yeni"nin çatışması üstüne dayandırılmış iki buçuk saatlik bir tarihsel film denemesi. 18. yüzyıl Fransız yazarı Restif de la Bretonne'un yazdığı gerçek bir öykü-

Antonioni'nin ünlü üçlemesinin ilk filmi L'Avventura'nın tipik "Antonioni'yen" kadın kahramanları: Lea Massari'yle Monica Vitti

Serüven
(L'Avventura)

Tüm sinema tarihinin en olaylı", tepki toplayan, öncü filmlerinden. 1960 Cannes film festivalinde jüri özel ödülü ve "Yeni Eleştiri" ödülü Antonioni'nin bu filmine verildiğinde, sinema yazarları gürültü parıltı içinde, ıslıklarla filmi izlemiş festival seyircisini protesto ediyorlardı. Filmlerini bir romancı gibi düşünüp, tasınıp kuran ve her zaman bir gönül ilişkisi çevresinde dönüp dolaşan buruk öyküler anlatan Michelangelo Antonioni, bir romanın birbirini izleyen cümleleri gibi, birbirine bağlı bir bütünlük içinde, gelişen görüntülere dayalı sağlam bir sinema tekniği ve görsel bakımdan zevkli anlatımıyla 60'lı yıllarda sinemaya yeni ifade biçimleri getiriyordu. Yalnızlık, aşkın süreksizliği, iletişim kurmanın olanaksızlığı, kendine ve başkasına ihanet etmenin kolaylığı, vb. temaları görüntülere döken yapıtlarıyla modern sinemanın ustaları arasına yerleşen Antonioni'nin **L'Avventura**'sı, yönetmenin **La Notte**- Gece ve **L'Eclisse**- Batan Güneş'le sürdüreceği, kadın erkek ilişkisini teşrih masasına yatırdığı ünlü üçlemesinin ilk filmi. Yıllarca Antonioni'yle tutkulu bir beraberliği yaşayan Monica Vitti'nin başarılı oyununa Gabriele Ferzetti'yle Lea Massari'nin de ayak uydurduğu **L'Avventura,** iki kadınla bir erkekten oluşan bilinen üçgen üstüne kurulu. Filmde yatla deniz gezisine çıkan aydın ve varlıklı bir grup genç insan, Sicilya taraflarındaki volkanik bir adaya ayak basıyor. Ansızın yer yarılmışçasına ortadan yok olan Anna'nın (L.Massari) kaybolması üzerine, sevgilisi Sandro (G.Ferzetti) ile arkadaşı Claudia'nın (M.Vitti) sürüklediği bütün grup ve çağrılan polis, ada çevresinde sonuçsuz kalan aramalara girişiyor. Güneşin altındaki ıssız, sarp kayalıklar, deniz ve çıplak tepelerden oluşan ürkütücü doğa manzaralarında sürdürülen aramalar sırasında, kaybolan Anna'yı unutan Sandro'yla Claudia ateşli bir aşka tutuluyorlar. İkisi de mantığa boşvererek duygularının tutsağı olup, benliklerinin derinliklerindeki saklı tutkuları sonuna kadar yaşamayı yeğleyen tipik Antonioni karakterleri. Ama sonunda kopuş kaçınılmaz. Claudia, Sandro'yu bir başka kadınla yakalayınca çekip gidiyor, erkeği ağlamaklı ve umutsuz ortada bırakıvererek. Ne var ki her şeye karşın, erkekten biraz daha kopmuş, ama yine de "cinsel bağlarla yarı bağlı" olarak Sandro'ya geri dönüyor sonunda.

Baştan sona bunalımlı kahramanlarına uygun bir biçimde gri tonlarda seyreden **L'Avventura,** modern sinemanın evriminde yeni kapılar açan, "artistik, estetik ve oldukça entel" bir örnek. Bu filmin tadına varan seyirci için, Antonioni sinemasının tüm gizlerini veren **Gece** ve **Batan Güneş** adlı başyapıtları da video kulüplerinden bulup izlemek şart. (1960 İtalyan yapımı, 145 dakika.)

Antonioni'nin unutulmaz filmlerinden L'Avventura'nın afişi

Scola'nın günümüze göndermeler yapan ilginç tarihsel film denemesinde, eşcinsel bir Casanova'yı oynayan Marcello Mastroianni'yle Jean-Claude Brialy

den yola çıkan Scola, Fransız Devrimi'nin kargaşa yıllarından seçilmiş kahramanlarıyla o dönemin panoramasını veriyor. 1984 Sinema Günleri'nin en beğenilen filmlerinden olan **Varennes Gecesi,** fonda Kral 16. Louis'yle Kraliçe Marie Antoinette'in "umutsuz kaçma çabalarını ele alırken finalinde bütün yozlaşmış rejimlere karşı bugün de hep uyanık kalınmasını" vurgulayan bir Paris 1982 görüntüsüyle mesajını veriyor. Seyirciyi tarihten ders çıkarmaya yönelten filmde, kaçak kralla kraliçenin peşine düşen özgürlükçü yazar rolünde çok başarılı Jean Louis Barrault filme damgasını vururken, arabanın diğer yolcuları olan Kontes / Hanna Schygulla, bir yargıç / Michel Vitold, zengin bir taşralı kadın / Andréa Ferreol, bir fabrikatör / Daniel Gelin, Amerikalı bir bağımsızlıkçı yazar T. Paine / Harvey Keitel, yaşlanmış tükenmiş ve eşcinsel bir kazanova / Marcello Mastroianni, de filmin başarısına ortak oluyorlar. Scola'nın bu ilginç tarihsel film denemesi, iyi anlatılmış, iyi oynanmış bir ustalık gösterisi. (1982 Fransız yapımı, 150 dakika.)

Fitzcarraldo

Yeni Alman sinemasının lider isimlerinden Werner Herzog, "bir yanıyla hep deneysel kalan" filmlerin yönetmeni. "Aguirre, Tanrıların Öfkesi", "Fata Morgana", "Kaspar Hauser", "Camdan Kalp", "Stroszek", "Woyzeck", "Nosferatu, Gecenin Hayaleti", "Fitzcarraldo", "Yeşil Karıncaların Düş Gördüğü Yer" ve "Aztec" gibi hep kısıtlı, sınırlı bütçelerle kotardığı filmlerinin senaryolarını yazıp yapımcılığını da üstlenmiş.

Nosferatu'dan sonra yine Klaus Kinski'yle çalıştığı **Fitzcarraldo**'da, yüzyıl başlarında Peru'da, opera tutkunluğuyla kauçuk ticaretini bir arada yürüten "egzantrik" bir İrlandalı'nın bütün engellere ve olanaksızlıklara karşın kendisini destekleyen zengin sevgilisinin para yardımıyla, cangılın tam göbeğinde "şaşaalı" bir opera binası inşa etmek arzusunu anlatıyor Herzog. Amazonlara ve yerlilere opera dinletmek gibi çılgınca bir tutkunun peşinde, uğraşıp didinen Klaus Kinski'nin sürüklediği garip ve parlak bir film **Fitzcarraldo.** Kuş-

Werner Herzog'un "cangıl operası"nda Fitz-Kinski'nin gramafonuyla Amazonlara opera dinlettiğinin resmidir!

kusuz İtalyan operasının görkemine kendini kaptırmış Herzog, bir Visconti değil. Dolayısıyla kahramanı filmde yer yer "bir opera-komik kahramanına" dönüşüyor. Baştan ayağa beyazlar giyinmiş "Fitz-Kinski", Amazon yeşili bir orman dekorunda, purosu ağzında, gürültülü gramofonuyla sahibinin sesinden Caruso dinletiyor Amazonlara ve yerlilere. Herzog'un filminden geriye kalanlar "Fitz-Kinski"den başka, Thomas Mauch'un görüntüleri, Popol Vuh grubunun müziği ve Kinski'ye eşlik eden Claudia Cardinale, Jose Lewgoy ve Paul Hittscher gibi oyuncular. Uygarlığı bırakıp ormanın yeşilliklerine sığınmış uyumsuz birinin farklı öyküsünü izliyoruz **Fitzcarraldo**'da. Herzog'un doğa tutkusu, Avustralya yerlilerinden yana tavır aldığı ve geçmişlerini, kültürlerini ve efsanelerini, uranyumun peşine düşen beyaz adam uygarlığına karşı korumaya çalıştığı bir sonraki filmi "Yeşil Karıncaların Düş Gördüğü Yer"e de yansıyacaktır. **Fitzcarraldo,** kendine özgü bir sinemayı sessiz ve derinden yıllardır gerçekleştiren yaratıcı bir yönetmenin görülmeye değer bir ürünü. (1982 B. Almanya yapımı, 158 dakika.)

Çiçekli Adam
(Man of Flowers)

Operada romantizmin yollarını açan besteci Donizetti'nin "Lucia di Lammermoor"undan bir arya ile açılıyor film. Gösterişsiz bir genç kız yüzü. Erotik "havalar atmaya" çalışıyor ama bir yandan da gülmesini önleyemiyor genç kız. Kamera biraz daha geri çekildiğinde giysilerini ürkekçe, ama bir yandan da dalga geçerek üzerinden birer birer çıkarttığı izleniyor. Bu bir striptiz. Art Nouevau ve barok karışımı eşyalarla döşenmiş bir aristokrat evinde, tuhaf bir orta yaşlı adam, Charles, kız çırılçıplak kaldığında tek sözcük söylemeden koltuğundan fırladığı gibi dışarı çıkıyor. Kızın kârı, her hafta bir striptiz seansı karşılığında 100 dolar. Peki, bu "soğuk" ilişki daha ısındığında, resim atölyelerinde modellik yapan genç kız, artık ününü yitirmiş ressam sevgilisi ve anne düşkünü, yalnız seyircisi arasında neler olup bitecektir? Striptizin dengede tuttuğu duygular, bedenlerin temasından sonra aynı kalabilecek midir?

Paul Cox 1981'den sonra Avrupa'ya kendini kabul ettiren genç Avustralyalı yönetmenlerden. Duygulu ve azıcık da mizahla yaklaştığı kahramanlarının sıradan dünyalarındaki aykırılıkları ele alıyor Cox. Zaten ona göre tümüyle 'normal' bir insandan söz etmek abes. Filmde cinsel arzusunu "seyretme"yle sınırlandırmış Charles tipinde Norman Kaye çok başarılı bir tip çiziyor. Ama filmin asıl etkileyici yanı "flashback"leri. Bu geridönüşlerde Charles'ın çocukluğu, annesi ve babasıyla (babayı ünlü Alman yönetmen Werner Herzog oynuyor) ilişkileri alabildiğine lirik bir dille görüntüye geliyor. (1984 Avustralya yapımı. 91 dakika.)

Artık varlığını kanıtlayan Avustralya sinemasının yetiştirdiği yeni yönetmenlerden Paul Cox'un Çiçekli Adam'ında striptiz sahnesi

Yönetmen Paul Cox

Mesaisinden çok mesleğine saygılı, işinin sefasına da cefasına da vurgun, iflah olmaz derecede reklamcılar arıyoruz!

-Atölyemizin günlük yönetiminden sorumlu olacak;
işlerin aksamadan ve doğru çıkmasını sağlayacak;
bir ajansın nasıl işlediğini bilen;
çok işten yılmayan, akşam eve geç kaldım diye sızlanmayan;
ekibine kendini sevdiren, sözünü de dinleten

ATÖLYE ŞEFİ

-Böyle bir atölyede çalışmaya can atan;
Nuarc'iyla harikalar yaratan;
araştırıcı, meraklı

KAMERA OPERATÖRÜ

-Art direktörleri çıldırmaktan kurtaracak;
tecrübeli, hırslı, çalışkan;
her zaman mükemmeli arayan

GRAFİKERLER

-Compugraphic MSC 10 kullanabilen
ya da eğitimini görmeye hazır-;
hem cline çabuk, hem hastalık derecesinde dikkatli,
düzeltmenin ruh sağlığını bozmayacak

DİZGİCİ

-Hafızalı elektronik daktilo ve kelime işlem bilen;
yanlışsız ve seri senaryo, ilan, prezantasyon dosyası hazırlayabilecek düzeyde,
stres içinde aşırı çalışmaya bayılan

BAYAN MUHABERAT ELEMANLARI

Kendine güvenen adayların telefonla Filiz Garan'ı aramalarını ya da yazılı özgeçmişleri, bonservisleri ve mevcut portföyleriyle başvurmalarını rica ederiz
Bütün görüşme ve müracaatlar kesinlikle gizli tutulacaktır.

CENAJANS

Osmanlı Sokak No.19, Taksim - İstanbul Tel: 143 62 00 (10 hat)

ESBANK

MENKUL KIYMETLER MERKEZİ

- **Banka garantili özel sektör tahvili,**
- **Hazine bonosu ve devlet tahvili alım-satımında yüksek verimi,**
- **Portföy danışmanlığı hizmetini,**
- **Borsa işlemlerinde en uygun şartları**
- **Her hafta devlet ihalelerine katılma imkanını, tüm şubeleri düzeyinde sunuyor.**

Adres: Meşrutiyet Cad. No: 141 Tepebaşı - İST.
Telefon: Direkt: 149 11 76
Santral: 149 89 58 - 149 65 63 - 149 74 30
149 67 37 - 149 84 77
Telex: 24535 ESES-TR

Hürriyet Vakfı Yayınları

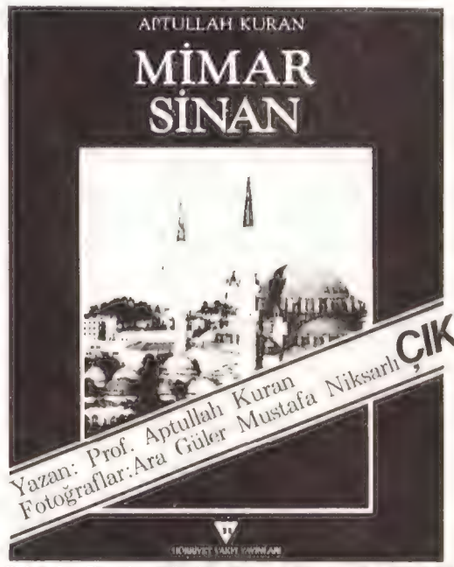

Kuşe Kağıda Basılı, Büyük Boy, 420 Sayfa; 25.000 TL.

İstanbul **Say Dağıtım:** (Ankara Cad. No: 54, Cağaloğlu) 512 21 58 Ankara **Aydın Dağıtım:** 230 27 59 İzmir **Altay Kitabevi:** 13 26 39 Türkiye İçi ve Dışı İstekler **Hürriyet Holding T.A.Ş.** Piyerloti İstanbul; Tel: 511 91 10 Hürriyet Vakfı Yayınları, ABC Kitap Kulubu ve Cumhuriyet Kitap Kulubu'nun üyesidir

KİTAP / BÜYÜK DEDEM KARL MARX

"Benim koca çocuğum"

Torununun oğlunun yazdığı bir biyografide Karl Marx kişisel yönleriyle tanıtılıyor. Kitapta Marx'ın ağzından "ben ikinci sınıf bir tiyatro jönprömiyeriyim" gibi nitelemeler var.

"Ruhuma gerekli olanı dinginlik içinde gerçekleştiremiyorum, rahattan ve dinlenmekten kaçınarak hep mücadeleye doğru koşuyorum." Bu satırları, kendini anlatabilmek amacıyla "biricik sevgilisi"ne yazan 18'lik gencin adı, Karl Marx. Onun, yapıtı ardında kaybolan, aile ve özel yaşamını odak alarak bir biyografisini hazırlayan kişinin adı Robert-Jean Longuet; Marx'ın torununun oğlu. Longuet'in "Büyük dedem Karl Marx" isimli biyografisi geçenlerde,de Yayınevi'nden Renan Akman çevirisiyle yayımlandı.

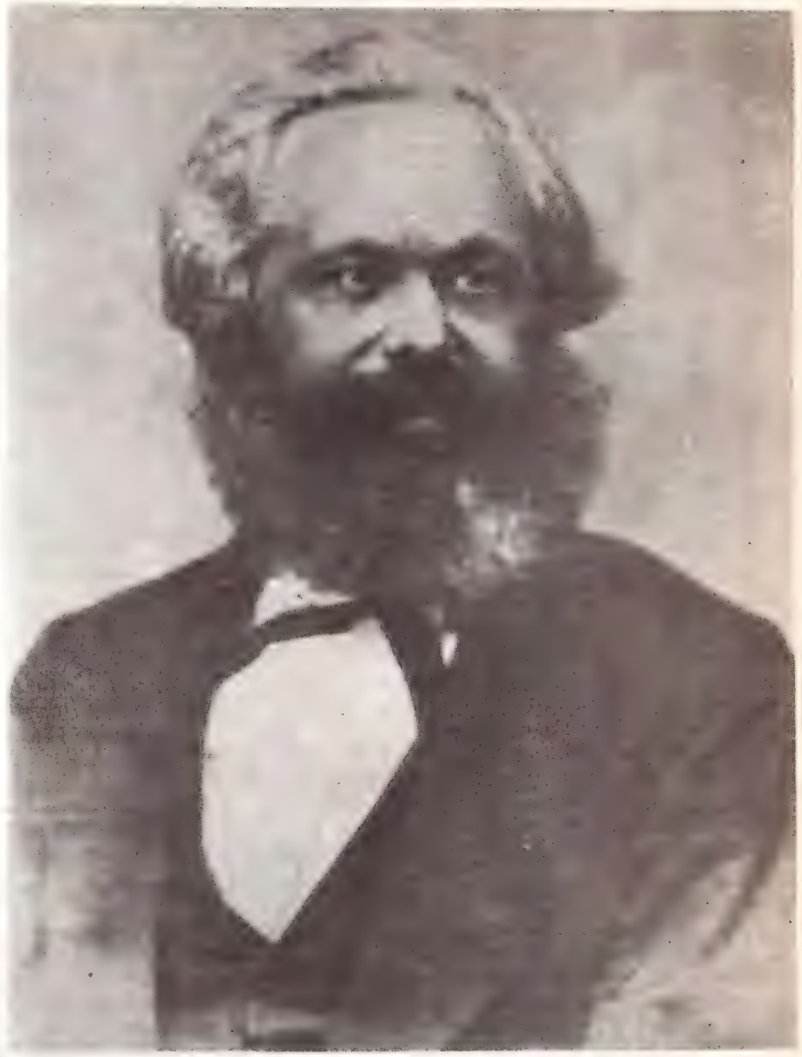

Marx sahte duyarlılıktan tiksinir, duygularından söz etmekten aşırı bir utanç duyarmış...

Filozoflar ölmemeyi bilirler. Bugüne kadar Marx'ın özel yaşamına ağırlık veren biyografiler azınlıkta kalmış. Oysa Marx'ın yaşamını ve yapıtını [illegible]ren binlerce kitap arasında [illegible] sayısı yok denecek kadar az. [illegible] Marx "sahte duyarlıktan tiksinir", "içini dökmekten çekinir". "Duygularından söz etmekte [illegible] bir utanç" duyarmış. Bovet, yazar Longuet ve bu tespiti yaptıktan sonra, Marx'ın kişiliğinin [illegible] teleri toparlamaya koyuluyor. Bu izler, 150 yıl geride kalsa bile bizde yabancı olmayan bir hayatı yansıtıyor. Örneğin Marx'ın Berlin'deki öğrencilik günleri sırasında sürekli gittiği Stehely kahvesi. Bugün ortadan kaybolmuş, Jägerstrasse ile Charlottenstrasse'nin köşesinde olduğu tahmin ediliyor, gerici Prusya subay ve memurlarının hazmedemediği davranışlarda bulunmak mümkün burada. Marx ve dönemin bütün muhalif aydınları bu kahveye gider gelirlermiş, "Alman halkının yeni çağın üstünlüğünü burada ele geçirdiği" söyleniyor. Marx'ın endişesiz ve neşeli geçen gençlik yıllarının bir kısmını burada yakalamak mümkün. Kişiliğinin ana hatlarını gençlik yıllarında belli ediyor Marx. Bir yandan, bir meslek sahibi olmak için hukukçuluğu seçer ama felsefeyle ilgilendiği için de hukuk felsefesi üzerine 5000 sayfalık bir kitap yazmaya girişir, 18 yaşındadır bu sırada. Ama bu gibi uğraşlar genç Karl'ın ne kendisine hakaret eden bir soyluyla düello etmesine engeldir, ne de bu "neşeli ve yorulmak bilmez" gencin bir arkadaşıyla eşek kiralayıp Bonn şehrini, çığlıklar atarak dörtnala geçmesine. "Biz sevinç çığlıkları atıyorduk, eşekler de anırıyordu" böyle anlatıyor bir mektubunda olayı Marx. Bu yılları Marx'ın "son derece yapmacıklı ve gösterişli" burjuvaları maskara etmekle geçer genellikle.

Jenny'nin değerli öğütleri. "İnsan" Marx'ın yaşamı incelendiğinde göze çarpan, en az Marx kadar ağırlık taşıyan bir başka isim Jenny Marx, Karl'ın sevgili karısı. Marx'ın çocukluk arkadaşı olarak başlayan birliktelikleri, bir ömür sürüyor. İlk önce bu Almanya'nın en soylu ailelerinden birinin kızı ile evlenebilmek sorunu var ortada. İki genç gizlice nişanlanıyorlar, "Trier şehrinin en gözde kızı" Karl'a verdiği bağlılık vaadine hep sadık kalıyor. Kitaptan da anlaşıldığı gibi evlenmeden önce Marx'ın ruh hali üzerinde önemli rol oynuyor Jenny ile olan ilişkilerinin gidişatı. Evlendikten sonraysa Marx için çalışmaları kadar önemlidir Jenny ve ailesi. O kadar önemli ki, Marx'a, damat adaylarından birine, kızıyla olan ilişkisinde daha fazla ciddiyet isteyen bir mektup yazarken "kızımı, annesinin yaşamını paramparça eden tehlikelerden elimden geldiğince korumak istiyorum" dedirtecek kadar. Bu tehlikeler, Marx'ın mücadelesinden kaynaklanan, parasızlık, sürgün gibi aslında gurur duyduğu şeylerdir. Jenny de bu görüşleri paylaşır ve Marx'ın bitmek bilmeyen dergi, gazete gibi projelerine bütün maddi, manevi varlığını adar. Bunun yanı sıra Jenny, günlük hayatın çözüm arayan sorunlarıyla da başa çıkmak zorundadır. "Bugün ev aradım, ama dört çocuktan bahsedince, kimse bize ev vermek istemiyordu." Bu satırlar Jenny'nin bir mektubundan alınma, bazı sorunların herkes için söz konusu olduğunu gösteriyor. Başka bir yerde Jenny'nin Marx'a yazdığı ve ev tutarken nelere dikkat etmesi gerektiğini belirten öğütler var. Hayatın sürmesi gerekiyor ve Karl Marx'ın hayatı Jenny ile sürüyor. Öyleki, Jenny 1881'de Marx'tan iki yıl önce öldüğünde Engels "Arap da onunla öldü" diyor. "Arap" sevdiklerinin Marx'a taktığı isim.

"Bu adam kralına sadık değildi." Karısının "koca çocuğu" kralların hiçbir zaman sadık olmayan uyruğu Karl Marx hakkında insan Marx'a işaret eden birçok ipucu var. "Büyük dedem Karl Marx"da Örneğin Marx, "mükemmel bir satranç oyuncusu olduğunu" iddia eder, "mağrur bir havayla" nefis oyunlar bulduğunu ileri sürermiş. Bu iddialar onu her önüne gelene yenilmekten korumazmış tabii. Gerisini Longuet şöyle anlatıyor: "Bunun üzerine Marx en küçük kızı Tussy'ye satranç öğretir. Kısa bir süre sonra 'büyük şampiyon' dokuz yaşındaki kız çocuğuna düzenli olarak yenilmeye başlar." Marx biraz da budur işte. Sadece "mezar kazıcılarının" ağababası değil; biraz da "okunaksız yazısı yüzünden demiryolu şirketinde işe alınmayan" adamdır. Bu, yüzyılımızı bu kadar etkilemiş insanı tanımak için, onun fikirlerinden, eyleminden biraz baş kaldırıp, hayatına göz atmak gerekebilir. O zaman da karısına yazdığı bir mektuptaki şu satırlar atlanmayacaktır. "Çağdaş kültürün bizleri sürüklediği dağınıklık, bizlere tüm izlenimlerimizi eleştirten kuşkuculuk, gerçekte bizleri zayıf, hırçın ve kararsız kılacak nitelikte. Ama beni yeniden insan yapan aşk, proletaryaya duyulan aşk değil, sevgiliye duyulan ve yalnızca sana olan aşkım."

Longuet'in kitabı, yüzyılımızı bu kadar etkilemiş bu insanı daha iyi tanımak isteyenlere ilginç malzemeler sunuyor

Seçkin Bir Otel; Seçkin Bir Ödül

Her yıl, kendi dallarında önde gelen başarılı firmalara B.I.D. (Business Inititative Directions) tarafından bir ödül verilir: Uluslararası Altın Yıldız Ödülü.
Bu yıl,Turizm dalında Altın Yıldız'a bir Türk oteli, değer görüldü. B.I.D. tarafından yönetimdeki başarısı, kalite standartlarına bağlılığı, hizmet anlayışı, zarif ve konuksever atmosferi ve saygınlığıyla, uluslararası Altın Yıldız Turizm Ödülü'nü almaya hak kazanan Gezi Oteli, seçkin otel kimliğini bu kez de uluslararası düzeyde kanıtladı.

INTERNATIONAL GOLD STAR FOR TOURISM

HOTEL GEZİ

Hotel GEZİ

Mete Cad. 12, Taksim-İstanbul
Tel: 145 21 67-8-9 Telgraf: Hotel Gezi Teleks: 25751 gezi tr

Kalkan Kalamaki'den, camisi de kiliseden tornistan

KALKAN'DA TATİL

Memleket mazbut, lâkin ahali...

Nokta Yayın Danışmanı, yıllık izininin ikinci bölümünü de güney kıyılarında geçirmeyi düşününce... Tatil niyetiyle gidip olayların göbeğine düştü!

Güneşin altında Likya kıyıları gâvur bilmemnesi gibi yanıyordu...

Güneşin altında, Antalya'dan Kemer-Finike-Demre-Kaş üzerinden Kalkan. İki yüz kilometre yol altı saat. Virajı bol, sıcağı çok, otobüsü döküntü, inip binen ördeği hatırı sayılır, sürücüsü Orhan'cı, muavini bitirim bir yolculuk bu. İnsanı bitiriyor. Yol boyu, Likya'nın dillere destan muhteşem koyları(!).. İki yar arasına sıkışmış, dörder beşer metrelik iri taneli kum kumsal parçacıkları; sözgelimi Kaputaş, tuvaleti yok, bira tüketimi dini bütün bir aklıevvel tarafından yasaklanmış, tente kirası bin lira, dalgası mebzul, sıkıysa gir de yüz!

Dalaman'dan gelmeye kalksan yüz yirmi kilometre yolu iki saatte almak mümkün ama, taksi parası otuz bin papel! İşine gelmiyorsa Fethiye'ye gidip oradan tekrar otobüse bineceksin, yol çıktı üç saate. Bazı Fethiyeliler de bir tuhaf. Fethiye'nin balı meşhur. Fethiye sokaklarında da bal ve armut seven, iri pençeli bazı sevimli yaratıklar sere serpe geziniyorlar!

Kalkan dedikleri Kalamaki. İki yüzyıl öncesine gidip dayanan bir Rum köyü. Bunlar o vakitler balıkçılık ve şarapçılık yapıyorlar. Savaşın değilse bile mübadelenin silindiri üzerlerinden geçince, iki katlı, süt beyazı ya da çivit mavisi badanalı, ahşap hatıllı, balkonu çiçek saksılı evciklerini bırakıp ağlaya ağlaya gitmişler... İyon sütunlu, üçgen alınlıklı, kimisi tuğralı frizli evlere bizimkiler dağdan inip el koyuyorlar. Yörede şarabın ve balığın ölümü bu. Laternanın, yaşama sevincinin, dünyanın başka hiçbir yerinde rastlanmayan yemyeşil alacakaranlıkta ışıkların, kahkahaların, çapkınlıkların ölümü.

Antalya köylüsü de ne halt etsin? Ne şarapla ilgili olmuş ömrü hayatında ne balıkla. Beş yıl öncesine kadar Kalkan'da cebinde elli bin lirayla dolaşabilen kabadayı, zengin sayılıyor, "eşraftan..." Bugünkü mal varlığı üç yüz milyon liraya ulaştığı rivayet edilen Belediye Başkanı Mehmet Sarıbatur, 6 Kasım 1983 öncesinde köyün garibanı, elinden iş gelmez, üstelik ince hastalık çekiyor... Aydan aya maaş alsın da karnı doysun diye Kalkan esnafı elbirliğiyle başkan etmiş Mehmet'i.

Yeni Nesil'in Beklenen Broşürü

REFERANDUMA DOĞRU

Org.Bedrettin Demirel konuşuyor. 12 Eylül'den sonra Evren'in müşavirliğini de yapan Bedrettin Paşa diyor ki: "İhtilâl olgunlaşsın diye bir yıl beklendi. Bu sebeple boş yere kan aktı. Çünkü ihtilâlin herkes tarafından benimsenmesi için müsait zemin beklendi."

Demirel 12 Eylül'den yedi ay önce Siverek'e alay gönderilmesi için emir verdi. Ahali göç ediyordu. 11 Eylül günü Demirel Orgeneral Ersin'e zorlukla ulaşabildi. "Alay niye gitmedi?" diye sordu. Ersin "Ben size bir kaç gün içinde haber veririm" dedi. Ama veremedi. Çünkü ertesi günü ihtilâl olmuştu.

1979 sonunda komutanlar Korutürk'e bir "uyarı mektubu" verdiler. Eğer istekleri yerine gelmezse "ihtilâl yapacağız" dediler. Cumhurbaşkanı Korutürk komutanlara şöyle dedi: "Ben ihtilâle engel isem sağlık sebebiyle çekileyim. Hem sonra kışta kıyamette ihtilâl yapılmaz. Tanklar çamura batar. Mayıs-Ekim ividir."

• İhtilâle gerek kalmadan anarşi önlenemez miydi? • 11 Eylül günü durmayan anarşi 12 Eylül'de neden kesildi? • Anarşinin faturası neden siyasilere ödettirildi? • 12 Eylül'ün suçladığı "Anayasal kuruluşlara" niçin birşey yapılmadı? • 12 Eylül ihtilalinde Atatürkçülüğün yeri nedir? • Atatürkçülük adına neler yapıldı? • İhtilâlcilerle içli dışlı olan Özal bunun kavmağını nasıl yedi? • Anarşi kan dökerken MİT ne ile meşguldü? • Evren ihtilâlden önce kimle ne söz verdi?

NASIL TEMİN EDEBİLİRSİNİZ?

• 24 sayfa pırıl pırıl renkli broşür (KDV dahil) 150 liradır. • En az 100 adette 15 lira, en az 1000 adette 25 lira, en az 5000 adette 35 lira indirim yapılır. • 100 adete kadar siparişlerde posta pulu kabul edilir. • Talep edilen siparişlerin toplam tutarı Yeni Nesil Gazetesi nin 128325 numaralı posta çeki hesabına yatırılacaktır. • Ödeme Yeni Nesil idarehanesi ne elden de yapılabilir. • Sevkiyat bütün siparişler tamamlandıktan sonra müracaat sırasına göre ve paranın elimize ulaşması halinde yapılacaktır. • Nakliye ve posta masrafları Yeni Nesil'e aittir. • ADRES: Yeni Nesil Referanduma Doğru Servisi K.Ü.Gürkan Cad No:6 Cağaloğlu/İST. TELEFON: 556 72 89-556 72 95-519 02 62-584 62 61

Yeni Nesil
"GENÇ GAZETE"

Artık Allah mı, Turgut Bey mi bilinmez, birisi Mehmet'e yürü ya kulum diyor, yürüyüş o yürüyüş, Mehmet henüz durup yorulmuş, yerine oturmuş değil.

Kalkan şirin mi şirin. El konulan Rum evleri altı pansiyon, üstü bar yapılmış. Arada kimileri metruk, "mail-i inhidam", sıvası dökülmüş, boynu bükük, inanılmaz güzellikleriyle gülümsüyorlar. İşte eski gümrük binası, işte Pire Limanı'nda 1920'lerde bıçaklanan Panayotis'in evi, işte Alman işgalinde kurşuna dizilen Aleksis'in bahçesi, işte torununun iki yıl önce gelip ağlaya ağlaya gezdiği Kalkan/Kalamaki sırtlarında ihtiyar Yannis'in ağılı...

Mühendis Turgut Yılmaz ve adamları, Sarıbatur engel olmazsa ülkeye döviz kazandıracaklar...

Broşürlerde bol keseden tıraş kolay: Ahilleus'u anası onu topuğundan tuttuğu gibi yöredeki Xanthos ırmağına sokuvermiş ama, Xanthos yolları tozdan topraktan geçilmiyor. Noel Baba diye bildiğimiz Aya Nikola, Demre'de ölmek üzere Patara'nın içinden çıkma, ama Patara'da iki bin yıl sonra gazoz bin dört yüz, tente kirası beş yüz Cumhuriyet lirası. Büyük İskender, Sezar'ı bıçaklayan Brutus, Kral Antiochus, Pontuslu Mithridates buralardan hep geçmişler, tabii bunlar önemli kişiler oldukları için, suyu akmayan, çarşafı değişmeyen tam pansiyona eşleriyle birlikte gecede otuz bin lira bayıldıklarını, iki şişe birayla bir tabak patates kızartmasına yedi bin lira saydıklarını Antik ve Hellenistik Çağ tarihleri kaydetmiyor...

Kleopatra, Türkiye'nin her yerinde olduğu gibi burada da denize girmiş... Kadın bütün ömrünü denize girmekle geçirmiş herhalde, bu kıyılarda kolunu sallasan Kleopatra'ya değecek!

Kalkan dedikleri toplam iki yüz yatak. Bunun yarısı evden bozma pansiyon, yarısı da bu ay başında görkemli bir kokteylle açılan Hotel Pirat... Pirat üç yıldızlı. Bölgeye ve bölge halkına yakışmayacak kadar güzel. Yatırımcı Fikret Bey doğu illerimizden kalkıp gelmiş, turizme gönül vermiş, milyarı geçen paralar harcamış ve yat limanının arkasına, caminin yanına, Ahmet Gülhan'ın evinin az ilerisine Pirat'ı kondurmuş. Otel müdürü Osman Erim, sarışın gözlüklerinin ardından tatlı tatlı gülümsüyor, otel personeli yabancı dil bilir zıpkın gibi çocuklar: Orhan, Giray, Erol, Alev ve Müge, yöreye yakışmayacak kadar iyi niyetli, çalışkan, sevimli... Amma velakin, Pirat, belki biraz da adından aldığı ilhamla, iki kişilik odaya gecesi elli bin liraya yakın yazıyor! Kal kalabilirsen.

"Grup bağlayacağız" diyorlar. Çünkü hükümetimizin ve de önce Taşçıoğlu, sonra Mesut Yılmaz efendilerin cansiperane gayretleri sonucu buralarda iç turizm tarihe karışmış. Gelen yandım Allah diye yüzgeri ediyor. Yabancıların kaçırılmasına da Belediye Başkanının bitirim evlatları Birol ve İlkay Sarıbatur, ağabeyleri İbrahim önderliğinde ellerinden geldiğince katkıda bulunuyorlar, sağolsunlar.

Yat limanı bir türlü bitirilemiyor. Sabahın sekizinde, bölgenin atmaca gibi sivrisineklerinden artakalan turist gövdelerini, yat limanı inşaatında çalışan grayderin "tatlı" homurtusu devralıyor. Kaçış yolu, Kalkan içinden denize girilemediğine göre, araban varsa Patara'ya, Kaputaş'a yoksa motorla Kalamar koyuna, ama en iyisi gene motorla Galip Bey'in işlettiği Likya Plajı'na gitmek... Şaşılacak şey, Galip Bey klasik batı müziği çalıyor! Hayli saf, saf olduğu ölçüde de sevimli barmen Selçuk yaka silkiyor ama, **Galip Bey'in Yeri, Kalkan'ın** üç-beş uygar köşesinden biri. Hesabın tuzuna aldırmamak kaydıyla burada denize girebilir, içkinizi içebilir, yemeğinizi yiyebilirsiniz.

Galip Bey'in Likya Plaj ve Barı, bir vaha gibi...

Sakın ola ki Kalkan içindeki Belediye Plajı'na takılmayın, çünkü tepedeki kayalıklarda Kalkan'ın cümle kopuğu röntgene yatmış nöbette. Kadınlara saldırdıkları yer burası değil ama, Danimarkalı kızlara alelacele valiz toplattıkları, daha iki hafta önce bir Alman kadıncağızı dağa kaldırmaya kalkıştıkları köşe, İbrahim Sarıbatur'un meyhaneden çok bitirimhane denecek Yakamoz Restaurant önü...

Şerif Taytıs. Kalkan esnafı sinek avlıyor. Temmuz ortasında, Kalkan'da üç-beş yerli, altı-yedi de yabancı turist eşantiyon gibi salınmakta. Her türlü denetimden uzak, ne deniz ürünleri, ne meyve, ne sebze, ne et, hiçbir zenginliğe sahip olmayan, bağcı ve balıkçı Rumlar gitti gideli ağaç dibinde yatıp yaylaya çıkmaktan başka bir iş yapmayan Kalkan sakinleri her şeyi Fethiye'den, daha da uzaklardan getirtmek zorunda. Fiyatlar el yakıyor, tuttura bildiğine. Ama asıl turist kaçıran etken, Şerif Taytıs'ı aratmayan Belediye Başkanı Sarıbatur ile oğulları.

Kalkan gecelerinde boş yok. Yani kavgasız gürültüsüz gece yok. Özellikle Birol, Sarıbatur biraderlerin en bıçkını, her gece iki büyük rakı devirip adamı Bekçi Mehmet ile birlikte, sağdan soldan topladığı beş-on kabadayı nezaretinde bar basıyor. Evet, Sarıbatur ailesinin daha başka marifetleri de olduğu söyleniyor ama, başlıca hobileri bar basmak. Ayla Özyürek'in işlettiği Chez Nathalie'yi basıp ortalığı birbirine kattıkları gece **Nokta**'nın da oradaolduğunu ne bilsin garipler im? Ramazan Özyürek'in İstanbul'a gitmesini bekleyip Ayla Hanım'a, gencecik, güzelcecik kızına saldırma fırsatı kollamak da Kalkan eşrafına özgü özel bir tür erkeklik anlayışı olsa gerek...

Bu Sarıbatur'lar ANAP'lı. Ayıptır söylemesi, ANAP'ın hareketçi kanadından. İbrahim'in eski Ülkü Ocaklarının "faal" bir üyesi olduğu, ünlü baba Alaaddin Çakıcı'yla da hayli içli dışlı has adam ilişkilerine girdiği söyleniyor. İbrahim Bey, babasının parsellediği Kalkan'ı kurduğu emlak ofisi marifetiyle satıp savasıymış... Belediyeci Salih'le bir olup Ayla Özyürek'in eşi Ramazan'ı dövmek, derici İhsan

İbrahim Sarıbatur Emlak Ofisi,Kalkan'ı parsellemiş

Gürsoy'u marizlemek, barmen Savaş'ı, mühendis Osman'ı ıslatmak, bakırcı Refik'i pataklamak, Höyük Bar'ı, Ege Bar'ı basmak bunlarda... Kulaklarını çeken eski jandarma komutanı Başçavuş Bayram'ı bunların sürdürdüğü, "kendi adamları" Kaş Jandarma Komutanı Üsteğmen Hasan Aslan'ı bunların tayin ettirdiği söyleniyor...

Kalkan-Texas. Terzi Ramazan Akbaş, "Ne Teksas'ı abi," diyor, "Teksas'ta hiç olmazsa senin de bir tabancan vardır, çeker kendini savunursun... Burası Teksas'tan kötü. Ben Kalkan'ın yerlisiyim, vallahi bezdim, satıp savıp gideceğim buralardan." Belediye Encümeni üyesi SHP'li Hasan Ay, "Eskiden bunlara karşı çıkan bir ben vardım, şimdi ANAP'lı üyelerin de aklı başına geldi" diyor. Kalkan'ın ilk ve tek tersanesinde yüz bin marklık bir gemiyi bitirmeye uğraşan Önce Kurşunlu, "Yazımız yayınlandıktan sonra can ve mal güvenliğimden kuşkuluyum, bunu da yazın" diyor. Tekneyi yapan mühendis Turgut Yılmaz, Hamburg Teknik Üniversitesi mezunu, Alman basınında sitayişle sözü ediliyor, memlekete döviz kazandıracak ama, Belediye Başkanı Mehmet Sarıbatur'la başa çıkabilirse... Söylediklerine göre, "Kalkan'ın tersaneye ihtiyacı yok, turist de gelmezse s..... gelmesin!" diyormuş Sarıbatur.

Antalya Valiliği'ne, İçişleri Bakanlığı'na sık sık gönderildiği söylenen şikâyet dilekçelerine neden bir türlü yanıt verilmediği de merak konusu. Mağdur olanlar müfettiş istiyorlar ama nedense müfettiş gelmiyor bir türlü. Bakkal Ahmet Sertel de birbiri ardına yağdırdığı dilekçelerine yanıt alamamaktan yakınıyor.

Sarıbatur'un imar yolsuzluklarının ayyuka çıktığı söyleniyor. Belediye Meclisi üyesi Hasan Ay, "Taytıs"ın belediye tanzim satış mağazasını oğlunun üzerine devrettiğini, ortaokul inşaatı için tahsis edilmiş demirle annesine ev yaptırdığını (işçi Turan Topçu'nun tanıklığıyla), belediyenin beş-altı dükkânının reisin hesabına çalıştığını, kendisinin encümen üyelerinin yanında bile rüşvet istemekten fütur getirmediğini gündeme getirmiş ve 22 Haziran tarihinde düzenlenen bir tutanağa da geçirtmiş...

Kalkan'da **Cumhuriyet** gazetesi ve **Nokta** okumak yürek işi. Okuyan, Sarıbatur Brothers ve adamları tarafından mimleniyor. Yoğun bir İstanbullu düşmanlığı da hüküm sürmekte.

Asıl büyük söylenti de seçmen kütüğü yazımına ilişkin, 12 Temmuz Pazar günü civar köylerden ve özellikle Bezirgan'dan üç yüz elli-dört yüz kişi getirildiği ileri sürülüyor! Söylendiğine göre, bir adet oy bedeli de bir şişe büyük Yeni Rakı imiş. Bazı "uyanık" oy sahipleri, fiyatı pazarlıkla beş bin Türk Lirası'na kadar da çıkarabiliyorlarmış...

Sözün kısası, Kalkan'ın yerlisi yaşadığı kültür şokunu hazmedebilmekten çok uzak. Antalya köylüsüyle Muğla köylüsü arasında, bu iki komşu il halkı arasında uçurumlar var. Antalyalı paranın tadını almış, ama "örf ve âdetleri" de bozulmasın istiyor, bir yandan da "cıbıl gâvur karılarına" mest, açmaz içinde.

Kalkan dedikleri, Türk turizmini küçük çapta özetleyen bir "case study"... Kalkan, Türkiye'nin küçük çapta özeti. Başbakan ileri geri konuşuyor ya, "12 Eylül öncesine mi dönmek istiyorsunuz?" diye, gördüğümüz kadarıyla Kalkan eşrafı, o kendilerince "altın" günleri yaşamaktan hiç vazgeçmemiş ki... Deliye her gün bayram, Kalkanlıya her gün anarşi!

Kalkanlı dostlarım beni bağışlasınlar ama, cüzdanınız şişkin, bileğiniz de sağlam değilse oralara pek uğramayın.

Engin ARDIÇ

ATLETİZM / MEHMET TERZİ'NİN ATAĞI

Dünya zirvesine mi?

Mehmet Terzi'nin San Francisco'daki birinciliği ve bu yılın mayıs ayında Londra'da elde ettiği 2.10.05'lik derece, milli atletimizin 2.08'lik dünya rekorunu kırıp dünyanın 1 numaralı maratoncusu koltuğuna oturabileceğini gösteriyor.

Sonunda oldu işte... Bir Türk maratoncu, dünyanın her yerinden gelen tam 7 bin maratoncunun katıldığı San Francisco Maratonu'nda birincilik koltuğuna oturuverdi. Mehmet Terzi'nin gene bu yılın mayıs ayında Londra'da yaptığı 2.10.05'lik derece de göz önüne alındığında, ortaya şu soru çıkıyor: Ne oldu? Ne oldu da, Mehmet Terzi fizik potansiyel olarak başarıya çok daha yakın olduğu yıllarda değil de, nispeten daha uzak olduğu 1987 yılında zirveye tırmanmaya başladı? Bu sorunun tek bir yanıtı var: Destek. Hayır, hayır devlet desteği değil, kurum desteği. Hükümet, Terzi'ye verdiği bir

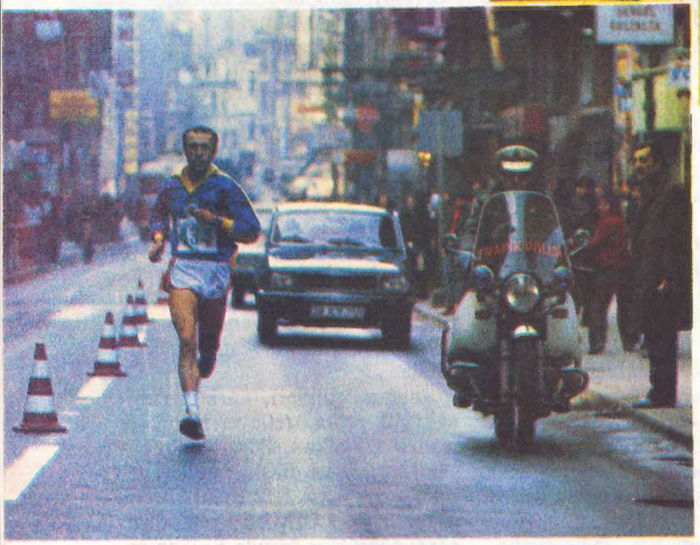

Atletizm deyince, eğer Türkiye'deyseniz maraton geliyor akla. Yıllar önce İsmail Akçay vardı. Bugünse tartışmasız tek isim Mehmet Terzi.

evle olayın yarattığı bütün politik primleri cebine doldururken, bazı özel kurumlar Türk atletlerinin önüne yepyeni ufuklar açıyor. Umalım ki, Terzi ve onun gibiler, stat kapılarında köfte-ekmek satmak zorunda kalan Hüseyin Aktaş gibi atletlerimizin akıbetine uğramasın.

Devamı var mı? Peki Mehmet Terzi maratonun neresinde? Aslında son birkaç aydır hep şeref kürsüsünde olduğunu tüm dünya biliyor da, nereden geldi, nereye gidiyor sorusu daha ilginç. Bilindiği gibi orta ve uzun mesafe koşuları Türk sporcularının geleneksel olarak başarılı oldukları branşlar. Güreş dışındaki önemli spor başarılarımız hep orta ve uzun mesafe koşularında gelmiş. Gerçi bu başarılar büyük çapta bireysel başarılar olmuşlar ama hatırlanmaya değer. Örneğin, ülkemizde maratonun babası sayılması gereken Şevki Koru'nun 1947 yılında ABD'nin en ünlü maratonu olan Boston Maratonu'nda yedinci olması uzun mesafede önemli bir başarımızdır. Genelde Türk atletizminde bu tür derece elde edenler sonradan çalıştırıcılığa dönüp bireysel çaba ile olsa da yeni şampiyonlar yetişmesine ön ayak olmuşlardır. Şevki Koru da Hüseyin Topsakal, Hüseyin Aktaş, İsmail Akçay ve Veli Ballı gibi üstün atletlere imzasını atanlardan. Şevki Koru'dan sonra Gül Çıray, Osman Coşgül, Ekrem Koçak, Muharrem Dalkılıç gibi isimlerle Balkanlar'da ve Avrupa'da sesimizi duyurduğumuz seneler geliyor. Ama bunlar da hep bireysel çabalar. Bir spor politikamız olmadığı için sadece kişilere dayanan adımlar atılan bu devirde, gene de bazı doğru şeyler yapılıyor Türkiye'de. Örneğin o günlerde Ağrı Bölge Müdürü E. Alptekin, yaptığı tesislerde minik, yıldız, genç gibi düzeylerde temelden atlet yetiştirilmesine ön ayak oluyor ve böylece Türkiye'nin alt yapıdan yetişmiş ilk atleti Sadık Salman genç düzeyinde Balkan Şampiyonu oluyor. Doğu'da atletizme verilen bu emekler ilgi uyandırıyor ve Mehmet Yurdadön,Doğu'nun bağrından atletizme atlayı-veriyor. Jandarma Astsubay Okulu'nda atletizme başlayan İsmail Akçay'ın ordunun verdiği kurumsal destek ile yapabildikleri ise müthiş. 1968 Meksika Olimpiyatları'nda maratonda dördüncü olarak en büyük başarımızı elde eden Akçay'ın bu yarışta ünlü Abebe Bikila ve 2.09 civarındaki derecesiyle 13 sene dünyanın en iyisi olarak kalan Avustralyalı Derek Clayton'u geçmesi inanılır gibi değil. Hele Veli Ballı'nın 1976 Lahore Maratonu'nda 2.11.30'luk derece ile birinci olarak dünya klasmanında altıncı sırayı alması göz yaşartıcı. Ancak Mehmet Terzi'nin durumu bu üstün atletlerden biraz farklı. Şevki Koru ve diğerleri bireysel çabanın ürünüydü. İsmail Akçay resmi bir kurum tarafından desteklenerek zirveye çıkmş bir atletti. Mehmet Terzi ise Türk atletizminde yeni bir devrin ürünü. Akademi mezunu olan ve "kebapçı metotlarından çok bilimsel metotlara" yatkın, orta mesafe ve yarım maratonlarda da başarılı. Mehmet Terzi, özel kurumlar tarafından desteklenmeye başlayan Türk atletizminin ilk başarı örneği. Daha bir-iki yıldır desteğini spora veren Şişe ve Cam Kurumu,Terzi, Altun, Öztürk ve Yurdadön gibi atletlerin başarılarının arkasındaki itici güç. Cüneyt Koryürek tarafından kurulan ve bugün Turgay Renklikurt'un teknik yönetiminde programlarını sürdüren Şişe-Cam Atletizm, 1987 yılı Mayısı'nda Londra Maratonu'nda altıncı olup dünya klasmanında yedinciliğe yükselen ve burada yaptığı 2.10.05'lik derece ile San Francisco'daki birincilikten çok daha anlamlı sonuçları şimdiden elde etmiş olan Terzi'yi hiç kuşkusuz desteklemeye devam edecek. Peki, Şişe-Cam ve Terzi nereye gider? 2.09 veya 2.08 ve dünya zirvesine...

Deniz GÖKÇE

Yılmaz Yücetürk!.

Yılmaz Yücetürk uğradı, Kızılcahamam kampı dönüşü.. Yaklaşık 3 saat kadar konuştuk.. Daha doğrusu o anlattı, biz dinledik.. Vaktin nasıl geçtiğini anlamadan. Saat dörde doğru, günün ikinci antrenmanı için kalkarken, "Keşke biraz daha konuşabilseydi" diye düşünüyorduk..

Türk futbolu için yeni bir ışık Yılmaz.. Yeni düşünüyor, yeni yapıyor, yeni anlatıyor.. Anlatırkenki heyecanını görseniz.. Bayram çocukları gibi. Yaşıyor anlattıklarını.. Gözleri pırıl pırıl..

Düşündüklerini yaparsa, yapmasına izin verilirse, yaratacağı Fenerbahçe balla yenmez..

Kim engelleyebilir Yılmaz'ı..

★ ★ ★

Bir.. Fenerbahçe.. Fenerbahçe içindeki hizipler.. Birbirlerini yeme uğruna, takımı ve hocasını yiyebilirler.. Geçmişte örneği çok.. Sezon açılışında Ali Şen taraftarlarının yaptıklarını yazdık, eleştirdik.. Ali Şen o gün aradı..

"—Benim için dahi olsa, Fenerbahçe'yi yıpratan benden değildir" dedi.. "Ben bu acıyı bilirim, Hıncal" diye ekledi.. "Ben Başkanken, Fenerbahçe gol yediğinde, 'Ali Şen'e girdi' diyenleri duydum.."

"O zaman anlat," dedik.. "Bir basın toplantısı düzenle ve anlat.. Mücadelenin kiminle ve neyle olduğunu da, Ali Şenciler hedefi şaşırmasın." Ali Şen tek mi?.. Şambaba hâlâ işlerden elini ayağını çekmiş değil.. Kastelli, bankerlikle birlikte Fenerbahçe Başkanlığı'na da hevesleniyor yavaş yavaş. Fenerbahçe Başkanlığı'nın getireceği reklamı düşünsenize bir.. Sonra başka gizliler..

★ ★ ★

İki.. Bab-ı Ali.. Bab-ı Ali'nin Fenerbahçeliliğinin zararını en çok, Fenerbahçe çekmiştir. En ünlü kalemler bile zaman zaman hiziplerin oyuncağı olarak işe müdahele etmişler, gene hiziplerin oyuncağı olan futbolcuları kullanıp, haber ve yorum üreterek Fenerbahçe'yi yıpratmışlardır.. Şimdi bir Batılı kafa ile göreve gelen Yılmaz Yücetürk, Bab-ı Ali ile de savaşacaktır.. Davut'un Golyat'la savaşı gibi.. Ama savaşacak.. Artık gazeteciler, söylenmemiş sözleri, "Demeç" diye yazdıklarında kendileri ile uğraşan bir spor adamı bulacaklar karşılarında...

Yılmaz bir bir anlattı, kendisine, Rıdvan'a,Müjdat'a ve ötekilere atfen yazılan yalanları.. Hepsinin peşine düşecek.. Bundan sonra söyleneceklerin de.. Tabii fincancı katırları ürkecek.. Bildikleri gibi haber üretenler, Yılmaz'ı yemek için kutsal ittifak yapacaklar..

★ ★ ★

Üç.. Yerli alaylılar.. Yılmaz Yücetürk yerli, adı bile Türk ama, en çok Türkler'in boy hedefi.. Tıpkı güreşin Muharrem Atik'i gibi bir suçu var.. Okullu olması.. Bunca alaylının, bunca üç günlük kursla Teknik Direktör olanın yanında, Köln Spor Akademisi'nde okumak, futbol üzerinde doktora tezi yapacak kadar akademisyenleşmek ve, Marmara Üniversitesi son sınıfında ders vererek kariyerini sürdürmek gibi bir suçu var.. Muharrem Atik'i yiyen kafalar, onu da tepelemek için ellerinden geleni yapacaklar... Bugüne dek "Yerli de yerli" diye kazan kaldıran antrenör-yazarlardan bir tekinin Yılmaz lehine bir satırını gördünüz mü?...

Derwall'in, Stankoviç'in başarılı olması adamların derdi değil.. Ama ya Yılmaz Hoca başarılı olursa.. Ya onu, Tevfik Hocalar (Hani şu Ali Uras'ın Futbol Federasyonu'ndan kovduğu Tevfik Hoca) ve öteki akademisyenler izlerse.. Ya Türk kulüplerini yönetenler, bilim farkını, fark ederlerse ne olacak.. Yılanın başı küçükken ezilmeli..

Mustafa Denizli, diplomasız diye kıyametler koparan Antrenörler Derneği'nin, en diplomalı Tevfik Eroğlu'nun başı yenirken suspus olması, tesadüf mü sanırsınız?.. Bu kerameti kendinden menkul derneği eleştirdik diye, bize artık selamı bile çok gören Günaydın Özyurt kardeşimiz, niye sahiplenmedi, Eğitim Dairesi'nin diplomalılarını acaba?..

Diploma, ama kendilerininki kadar.. Daha iyisi "Yassah" çünkü..

★ ★ ★

Yılmaz Yücetürk'ün işi zor.. Ama başarırsa, Türk futbolu daha güzel olacak.. Şampiyonluk manyasına değil, güzel futbola tutkun olan herkes Yılmaz Hoca'yı desteklemek zorundadır..

İşin en başında, yepyeni , taptaze bir adam..

Yolun açık olsun Yılmaz Hoca.. Ne olur başar!.

Hıncal ULUÇ

Heykeli dikilmeli

Nâzım Hikmet Ran dosyasının yeniden inceleneceği konusundaki haberiniz oldukça etkileyiciydi. Yalnız Türkiye'nin değil, dünyanın da en büyük sanatçılarından biri olan Nâzım Hikmet'e ilişkin suçlamaların asılsızlığı kanıtlansın istiyoruz. Nâzım, pek çok acı çekmişti kuşkusuz. Ama vatan ve özgürlük âşığı bir insan olarak, yurttaşlıktan çıkarılması en büyük acı olmuştur onun için.

Bütün dünya severek okuyor onu. Neden ders kitaplarına alınmasın eserleri? Neden dikilmesin heykeli? Haksız yere çok acı çekip, vatan hasretiyle öldüğü için mi?

Aydın SESKİR—NİĞDE

Perde inecek mi?

Nâzım Hikmet ile ilgili yazınızı okudum ve çok etkilendim. Doğrusu, Nâzım Hikmet ile ilgili gerçekleri o kadar da iyi bilmiyormuşum. Sayenizde onu da öğrendim. Ülkemizde neler olmuyor ki? Hiç yoktan idam edilenler, vatan haini ilan edilip de sonraki dönemlerde bayrağa sarılarak gömülenler gibi. Daha neler neler. Ama bazı şeyler aydınlatılmalı artık. Nâzım Hikmet'e hain diyenlerin gerçekle aramıza gerdikleri perde indirilmeli. Bazı şeyleri açıklığa kavuşturduğunuz için sizlere teşekkürler, Nâzım Hikmet'in ailesine de sonsuz başarılar...

Hülya KAYA—İSTANBUL

Nâzım'ı tanıdık!

Yeni yetişen bir kuşağa yarım yüzyıl önce Nâzım Hikmet'in başına gelenleri açıklamanız çok sevindirici bir şey. Anladığıma göre, Nâzım Hikmet'in çok yönlü bir sanatçı kişiliği varmış. Uluslararası üne sahip birisiymiş. Böylesine ünlü, çok yönlü bir sanatçının düşünceleri yüzünden "vatan haini" olarak nitelendirilmesi ve vatandaşlıktan çıkarılması oldukça üzücü bir olaydır. Bu tip olayların bir daha tekrarlanmamasını dilerim.

Oğuz ÖREN - AYVALIK

Özgün müzik ve Livaneli

Özgün müzik bugünkü şartlarda, Türkiye'de geleceği en parlak olan müzik ekolüdür. Çünkü bu tür müzik ne halk edebiyatımız gibi sırtını Batı'ya çevirmiştir, ne de hafif müziğimiz gibi nice yıllık halk müziğimizi küçümsemiştir. Bu konumuyla özgün müzik, bu iki türün bir sentezi durumundadır ve kanımca Türk müziğinin dışarda yeşerebileceği ve evrenselleşebileceği tek yol budur.

Şunu da vurgulamak isterim ki, özgün müziğin öncüsü Ahmet Kaya değil, yönetmenliği, yazarlığı, şairliği ve yorumculuğuyla tam bir sanatçı aydınımız olan ve özgün müziğimizi tüm Avrupa'ya tanıtan Zülfü Livaneli'dir. Şunu da belirtmek isterim ki, özgün müzik yalnızca sol eğilimli bir tür değildir. Hele hele arabesk hiç değildir. Bu tür müzikte en ufak bir Arap temasına bile rastlayamazsınız. Bugün bir Çağdaş Türkü, bir Yeni Türkü ve özgün müzik içerisinde yeni bir ekol daha yaratan Ezginin Günlüğü, en ufak bir siyasal amaç gütmeden çalışmalarını sürdürmekte ve çok başarılı olabilmekteler.

Livaneli "özgün" müziğin öncüsü mü?

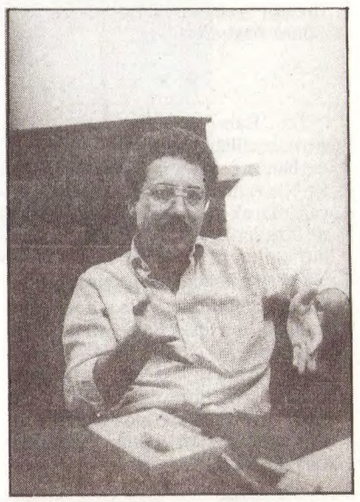

Ali İhsan ARITAŞIR-İSKENDERUN

Bu ne tuhaf iş!

Nokta'nın haberinden anladığımız kadarıyla Tunceli'de 12 Eylül öncesine dönülmüş. Yalnız bu sefer terörü yapan devlet güçleri. Biz Türk vatandaşları artık karanlıkta kalan olaylardan bıktık. Karşılıklı iddiaların bu kadar çeliştiği, devlet

"O" gecenin ardından...

görevlilerinin görünen gerçeğe bu kadar aykırı düşen açıklamalar yaptığı bir düzen nasıl bir düzendir? Bence, Güneydoğu olaylarına bir türlü son verilememesinin ardında yatan sebeplerle böyle bir olayın vuku bulmasının ardında yatan sebepler aynıdır.

Nurhan KURAL—ESKİŞEHİR

Cem Karaca ve türbanlılar

Ben, 19 yaşında genç bir okuyucunuzum. 27. sayınızda, Cem Karaca'yla yapılan röportajı ilgiyle okudum. Yazının başlığı aynen şöyleydi: "Beni eski mevzilerime itmesinler." Bu, geçmişteki fikirlerini, en azından yöntemini değiştirdiğini belirtmek isteyen birinin kullanacağı bir söz. Ancak, daha yazının başında bu amaçla çelişik cümleler dikkati çekiyor. Geçen uzun zamandan sonra Türkiye'yi nasıl bulduğunuz sorusuna verilen ilk yanıt, "Türbanlı kızların çoğalmış olduğu" gözlemi... Bence yedi yılda, Türkiye'de türbanlı kızlardan daha fazla dikkati çekecek ve daha ciddi önem arz edecek değişiklikler olmuştur. Durum bu iken, o soruya verilen bu cevap şekli, yazıda sözü edilen "cümbüş"ten daha derin bir cümbüşü ortaya çıkarıyor: Eskiye dönmek istemeyen birisinin görüşlerinin yine de bunlardan etkilenmesi.

Şunu da belirtmek istiyorum; ben, Cem Karaca'nın yurt dışına çıkışını ve sebeplerini hatırlayamayacak kadar genç ve ona "sanatçılığından" dolayı saygı duyan bir okurunuzum. Her şeye rağmen kendisine "hoş geldin" diyorum.

Celali YILMAZ—İSTANBUL

"Sosyalist çeteler"

"Sosyalist sistem"in son ürünü olan sokak çeteleri ile son sayınızda tanıştık. Sosyalist ahlakı özel olarak geliştirdikleri vücutlarıyla ve dayakla korumaya çalışan bu çeteler, hippileri, rock'çıları, punk'çıları vb. dövüp hizaya getiriyor, seçimlerini de onlardan gaspettikleri paralarla sağlıyorlarmış. "Sistem" in böyle bir garabet üretmesi bence çok doğal ama, doğrusu sıkılı yumrukları ve yaptıkları işin haklılığına duyulan inancın suratlarına kondurduğu garip gülümseme, beni dehşete düşürdü.

Anlayamadığım bir şey daha var. Bu ne ilk ne de son gösterge. Nasıl oluyor da insanlar hâlâ "sosyalist" kapalı toplumların erdemlerinden söz edebiliyorlar? Bu çetelerin Mussolini'nin İtalyası'ndaki kara gömleklilerden ya da İran'daki Devrim Muhafızları'ndan ne farkı var? **Nokta**'nın haberinden öğrendiğimize göre, yazıyı kaleme alan Sovyet muhabir, meslektaşlarının ağır saldırısına uğramış. Ne diyelim? Allah Gorbaçov'a sabır ve kuvvet versin.

Celal ULUĞTEKİN—SAMSUN

Eski zaman dilberleri

O yanağı sonradan kızartılmış, saçları sonradan boyanmış yüzyıllık dilberleri sadece kartpostallarda kalmış sanırdım. Ama değillermiş. "İzlenimler beni geçen hafta onların arasına davet etti. Nostaljinin koridorlarından geçerek onların çalıştığı barları, kulüpleri uygunsuz evleri birer birer gezdim, eski İstanbul gecelerini, Rozaları, Despinaları yakından tanıdım. Her şey o kadar canlı, her şey o kadar gerçekti ki, hiçbirinin günün birinde La Paix Hastanesi'nde iki büklüm kalacağını ya da gayrimüslimler yurdunda can vereceğini düşünmek bile aklıma gelmedi.

Nostaljik porno...

Sedat İLHANGİL—İSTANBUL

Hela kokulu oteller

Doğu turizminin sorunlarına ilişkin yazınızı şükran duygularıyla karşılıyorum. Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu yöreleri tarihi ve kültürel öğeleriyle ülkemizin en az üç "S"si; yani güneşi, kumu ve denizi kadar cazip ve çekici özelliklere sahip. Ama yatırım, ama altyapı, ama tanıtım... Ben Doğuyu avucumun içi gibi bilen bir tercüman rehber olarak size garanti veriyorum: Bu sorunları çözdüğümüz zaman Batıya bir milyon turist geliyorsa yılda, Doğuya da en az o kadarı akın akın koşacaktır. Ama bugünkü gibi, yalnızca kaderine terkedilmiş taş yığınları, hela kokulu oteller ve "geleneksel misafirperverlik" satmaya devam ettiğimiz sürece, bazı gereğinden fazla meraklı ve fedakâr turistler dışında kimse adımını atmayacaktır bu yörelere.

Haldun GÜVELİOĞLU/İSTANBUL

Esad Batılılaşır mı?

İster bazıları tarafından "aslan", ister bazıları tarafından "korkak tavşan" diye anılsın, geçen hafta yazdığınız Suriye Devlet Başkanı Hafız Esad'ın saf değiştirdiğini anlatan haber son derece ilgi çekiciydi. Ortadoğu'nun olay adamı Hafız Esad'ın kırk yıllık dostu Sovyetler Birliği'nden uzaklaşarak Amerika'ya ve Batı'ya kur yapması bölgedeki dengeler açısından çok büyük değişiklikler yaratacağa benzer. Özal'ın ziyaretini de bu "Batı'ya açılma"nın bir tezahürü olarak yorumlamak gerekir mi bilmiyorum. Ama şimdi asıl merak ettiğim, bu "Batı'ya açılma"yı cinayet örgütleri PKK ve ASALA'ya yataklık etmekle nasıl bağdaştırabileceği. İşte şimdi Türkiye'ye düşen; hem su, hem de siyasi avantajlarını zamanında yapılacak uygun hamlelerle kullanarak Esad'ın bu beklenmedik "Batılılaşma" eğilimini kendi yararına yönlendirebilmek.

Sürevya ÇOBAN—ADANA

Okuyucu Mektupları için adres

Nokta Dergisi Okur Mektupları
Gelişim Yayınları
Levent / İSTANBUL

ABONE KOŞULLARI

Yurt içi
6 aylık: 15.000 TL.
1 yıllık: 29.900 TL.

Abone bedellerinin 128 139 no'lu Nokta Süreli Yayınlar A.Ş.
Posta çeki hesabına yatırılmasını rica ederiz.

Yurt dışı
(Yıllık-uçak postasıyla)
Avrupa ve Ortadoğu: 75 ABD Doları
ABD ve Uzakdoğu: 127 ABD Doları
Abone bedellerinin Yapı ve Kredi Bankası Nişantaşı Şubesi 615 147/6 no'lu hesaba transferini rica ederiz.

Eksik sayılar için adres:
Klodfarer Caddesi No 25
Cağaloğlu-İstanbul Tel: 527 74 64

Kıbrıs fiyatı: 1050 TL.

BULMACA

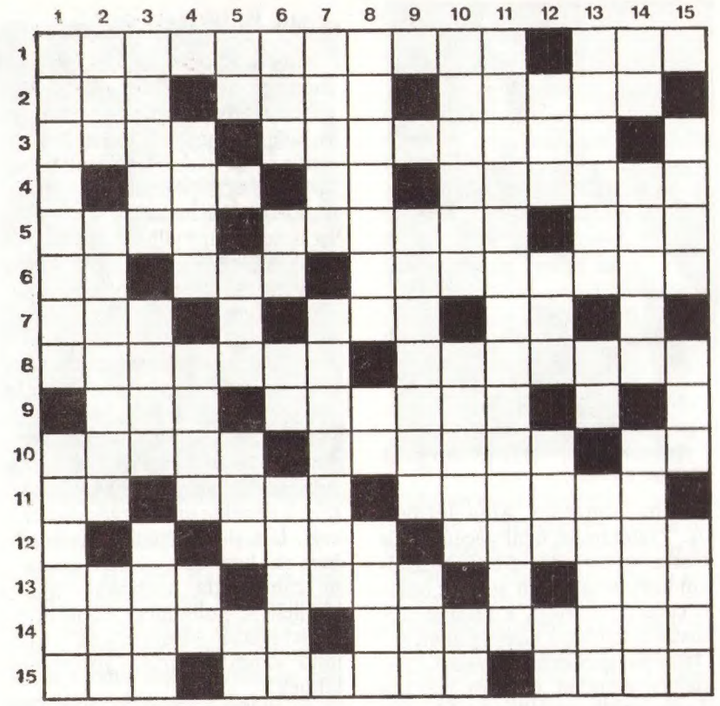

SOLDAN SAĞA: 1- 1929-1970 yılları arasında yaşamış, çeşitli tiyatrolarda yönetmen, oyuncu ve dekoratör olarak çalışmış, özellikle **Ayak Bacak Fabrikası** adlı oyunuyla tanınmış Türk tiyatro oyuncusu ve yazarı - Saz ya da kamıştan yapılmış kulübe. **2-** Üstü kapalı olarak anlatma - Yumuşak ve üstü ince havlı bir tür deri - **Üç Aylar**'dan ikincisi. **3-** Yerleşim bölgesi - Bir kimse ya da bir sorun için halkın olumlu ya da olumsuz kanısının belirmesi amacıyla yapılan oylama. **4-** Bir topu raketle ya da sopayla belli bir yere atmaya dayanan oyun - Aşamasız asker - Küçük kitap. **5-** Bir Avrupa ülkesinin başkenti - Pompalı kuyuları ve doğadaki kaynakları besleyecek kadar su iletebilen jeolojik yapı - Doğada olduğu gibi kalarak işlenmemiş olan. **6-** Holmiyum elementinin simgesi - Ankara'daki özel bir tiyatronun kısa yazılışı - Toplumsal kuruluşların ve yaşayış biçiminin doğaya dönük olmasını amaç edinen öğreti. **7-** İnce dantel - Eski dilde öç, intikam - Yapısına girdiği sözcüğe **"iki çift"** anlamı katan yabancı bir önek. **8- Sarıasma** da denilen, serçegillerden ufak bir kuş türü - **Bekir Yıldız**'ın aynı adlı öyküsünden **Süreyya Duru**'nun sinemaya uyarladığı film. **9-** Bir çoğul eki - Politik. **10-** Boyun omurlarının üstten birincisi - Denge - Bir gösterme sıfatı. **11-** Lityum elementinin simgesi - Kanatları küt olduğu için uçamayan bir Yeni Zelanda kuşu - Eski çağlardan kalma yapıt. **12-** Akdeniz'de yaşayan beyaz etli bir balık - Trabzon'da, **"Meryemana Manastırı"** da denilen tarihi yapı. **13-** Bir akarsuyun herhangi bir kesiminden saniyede geçen suyun oylumu - Çamaşır leğeni - Kötülük. **14-** İri ve tombul kucak çocuğu - Pencere ya da kapının üst yanında bulunan ve havanın değiştirilmesini sağlayan açılır kapanır bölüm. **15-** Eşi olmayan - Fırında iyice pişirilerek kurutulmuş peksimet - Arazi üzerinde seçilmiş bir işaret noktasının düşeyini gösteren ve yön belirtmek için uzaktan gözlenen geometrik biçimli tahta lata.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- Yunan mitolojisinde, dik bir dağın tepesine bir kayayı yuvarlayarak çıkarmaya mahkûm edilen, ancak tam tepeye varınca kaya aşağıya düştüğü için bu işi sonsuza dek yinelemek zorunda kalan kişi - Açı ölçmeye yarayan dönme hareketli bir çeşit cetvel. **2-** Halk dilinde babanın kız kardeşine verilen ad - Bir petrol şirketinin petrol yataklarını işlettiği ya da topraklarından petrol borularını geçirdiği ülkenin hükümetine ödediği komisyon - Eskrimde bir karşılaşma türü. **3-** Yolun yokuş bölümü - Asya'da bir göl - Aritmetik hesap yapmakta kullanılan, birçok devingen parça dizisiyle donatılmış düzenek. **4-** Eski Romalıların ulusal giysisi olan harmaniye verilen ad - Uzak - Vilayet. **5-** Notada durak işareti - Yassı demir ya da çelik ürünü - Hindistan'da oldukça yaygın olan bir din - Gümüşün simgesi. **6-** Laboratuvarlarda kullanılan, bir ucu kapalı cam boru - Satrançta bir taş - Sahip - Giysilerde omuzların dik durmasını sağlamak amacıyla konulan parça. **7-** Tahta kova - 1920-1981 yılları arasında yaşamış, büyük klasik rolleri yorumladığı gibi, koreograf olarak düzenlediği balelerle de üstün başarı elde etmiş **George** önadlı Rus asıllı ünlü bale sanatçısı. **8-** Gümüşbalığı - Şaşma belirten bir ünlem - Naz, cilve. **9-** Giysi, perde gibi şeylerin kenarlarına dikilen kırmalı ya da büzgülü süs - Lezzet. **10-** Oymak - Koku - İslam ülkelerinde kullanılan bir çeşit tahıl ölçeği. **11-** 1201-1274 yılları arasında yaşamış, İslam dünyasının en önemli bilim kurumlarından biri olan Meraga gözlemevini kurmuş, **Zic-i İlhani** adlı yapıtı, yakın zamanlara kadar gök incelemelerinde önemli bir kaynak olarak benimsenmiş İranlı astronomi bilgini ve filozof. **12-** Dinleyicilerin isteği üzerine bir müzik parçasının yeniden çalınması - Cezayir Sahrası'nda vahalar dizisi - Gümüş - Samaryumun simgesi. **13- Şah İsmail**'in şiirlerinde kullandığı mahlas - Hicap - Eski dilde gemi. **14-** Hububat tozu - İsviçre'de bir kent - Akdeniz'de İspanya'ya ait turistik takımadalar. **15-** İçki meclisi - Ceylan - Üzerine yapı yapılmak için ayrılmış yer.

Hazırlayan: Sedat YAŞAYAN

Geçen haftanın çözümü

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	T	H	O	M	A	S	H	O	B	B	E	S	■	D	O
2	A	G	R	A	F	■	E	Ş	E	L	M	O	B	İ	L
3	H	■	A	Ğ	■	A	L	İ	Z	E	■	S	İ	N	A
4	İ	L	K	■	A	R	İ	N	■	N	L	■	B	■	Y
5	R	A	■	A	N	■	K	O	N	D	Ü	V	İ	T	■
6	A	B	A	R	T	I	■	G	A	■	M	E	■	İ	D
7	L	A	S	O	■	H	A	R	N	U	P	■	G	R	İ
8	A	D	■	M	A	L	T	A	■	S	E	K	O	Y	A
9	N	A	T	A	K	A	■	F	İ	T	N	E	■	A	■
10	G	■	A	■	A	R	N	İ	K	A	■	S	E	K	S
11	U	M	R	E	■	A	U	■	A	Ş	A	İ	R	■	A
12	■	E	T	N	A	■	R	O	M	A	N	T	İ	Z	M
13	U	L	U	■	L	A	■	S	E	■	E	■	Ş	İ	P
14	C	A	R	İ	■	F	O	K	■	E	L	İ	T	R	A
15	A	S	A	F	Ç	İ	Y	İ	L	T	E	P	E	■	N

TEST

Öyle kışa böyle yaz

"Bu kış çok çetin geçiyor." "Kar boğazboyu." "Acaba hiç yaz gelecek mi?" "Nokta'yı kurtlar bastı" derken yaz geliverdi işte. Dünyanın üzerinde en çok konuşulan ama en az bilgi sahibi olunan konusu "hava" artık konuşacak mecal bile bırakmıyor. Kışın işe giderken kendimizi Rusya seferi dönüşü Napolyon'un askerleri gibi hissediyorduk, şimdi hayal gücümüz bile çalışmıyor, sadece 21 Temmuz 1987 günü metorolojik tarihinin en sıcak gününü yaşayan Türkiye'nin İstanbul şehrinin talihsiz sakinleriyiz. Neyse ki avuntumuz var, mesela "az tuzlu soğuk ayran" içmemiz gerektiğini biliyoruz, uzman doktorlarımız can siperane çalışarak bu "memleket reçetesini" sıcakların çaresi olarak bulmuşlar, az mı? Biz Türkler sabır sanatçılarıyız, metanetle dayanıyoruz, reçetelere de, sıcaklara da... Testimizin konusu da sıcaklar, ama ilk soru daha teste girmeden: "Güneşin batışının neden böyle güzel olduğunu anladınız mı?"

1. Yaz sıcaklarının, bir eğlenceli tarafı varsa o da bronzlaşıp, güzelleşme imkânı. Bu moda sadece son yılların modası değil, 30'lu yıllarda da pek modaymış bronz bir ten. Ünlü yazar Anais Nin geri kalır mı o da şöyle çikolata gibi bir renge sahip olmak istemiş, ama bir bildiği olacak güneşe çıkmamayı tercih etmiş, peki ne yaparmış bunun yerine?

a) Küvete koyu demli çay doldurup içine yatarmış.
b) Anais Nin zenciymiş.
c) Günde beş litre havuç suyu içermiş.
d) Fondöten dediğe kendi icadı bir krem kullanırmış

2. Bizi sıkan yüksek sıcak değil aslında, yüksek nem oranı, yazlık tatil beldelerimizden yalnızca biri özel konumundan ötürü, çok düşük nem oranına sahip. Neresi olduğunu bilin, yapacağımız çekilişte kazanan talihlileri bir hafta bedava tatil bekliyor.

a) Kumburgaz
b) Side
c) Foça-Fransız Tatil Köyü
d) Marmaris

3. Şu günlerde güneş ışınlarından ne kadar memnun olduğunuz malumumuz. Ama biz yine de bu ışınların yol açtığı zararlı bir şeyi soracağız size. Deri kanseri, bunun bir kötü huylusu var "Melanom" deniyor, peki iyi huylusuna ne deniyor, olaki karşılaşırsınız, adını bilmemek olmaz.

a) Prizotrin
b) Katechin
c) Basaliome
d) Şark çıbanı

4. Ozon tabakası delinirse, dünya ısısı sadece 3,5 derece artacak belki ama, denizler 60 metre yükselecek, dünya bitki örtüsünün dörtte üçü yok olacak. Bu sorunun sıcaklarla ilgisi de ozon tabakasının delinmesine sebep olan gazların soğutma cihazlarında ve deodorantlarda itici gaz olarak kullanılması, peki her yıl hangi miktarda gaz atmosfere tırmanıyor?

a) 150 miligram
b) 300 kilogram
c) 4,5 kilogram
d) 700.000 ton

5. Bizce dünyanın en sıcak parlamento üyesi, adını biliyor musunuz?

a) İmrem Aykut
b) İlona Staller
c) Margret Thatcher
d) Liselotte Funcke

6. 1967 Yazı'nda yine böyle sıcaklar hâkimdi. XIII. Ölçüler ve uzunluklar konferansındaki fizikçiler, soğuk şeylerle uğraşmaya karar verip mutlak soğukluk derecesini tespit ettiler. Kaç derecedir sizce, belki bilince serinlersiniz.

a) 1 derece Kelvin
b) Eksi 1600 derece Celsius
c) Eksi 111,11 derece Celsius
d) Eksi 500 derece Celsius

7. "Herkes sıcaktan söz ediyor. ama kimse bir şey yapmıyor," demiş. Çok doğru söylemiş. Bizce örneğin her eve ve işyerine bir klima cihazı konabilir, masraflara karışmayız. Peki bu büyük sözü kim söylemiş?

a) Süleyman Demirel
b) Leon Troçki
c) Mark Twain
d) Aristoteles

Yanıtlar: 1) a, **2)** b, **3)** c, **4)** d, **5)** b, **6)** a, **7)** c.

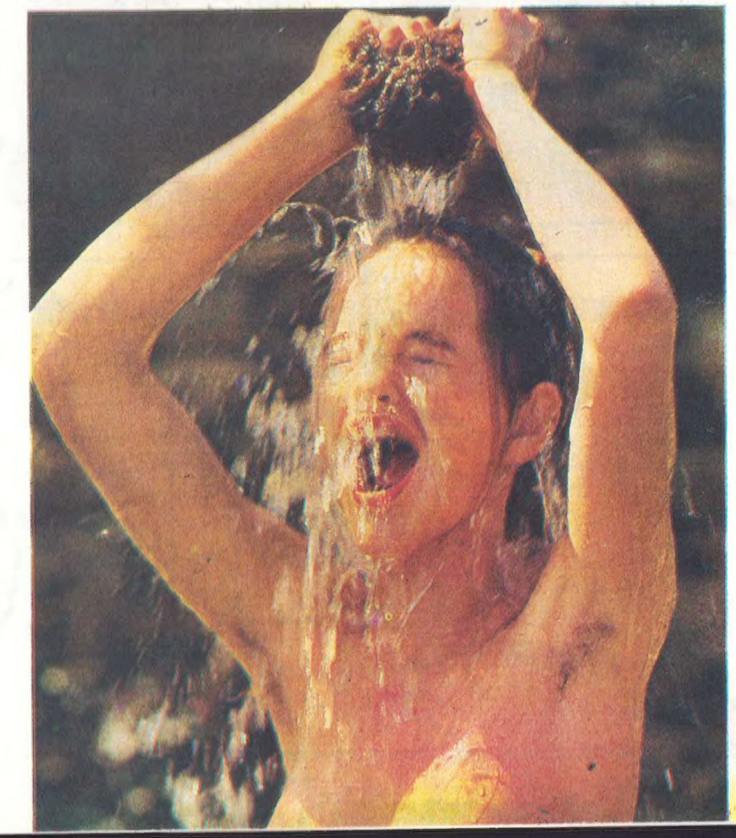

KUTU KUTU / Salih MEMECAN

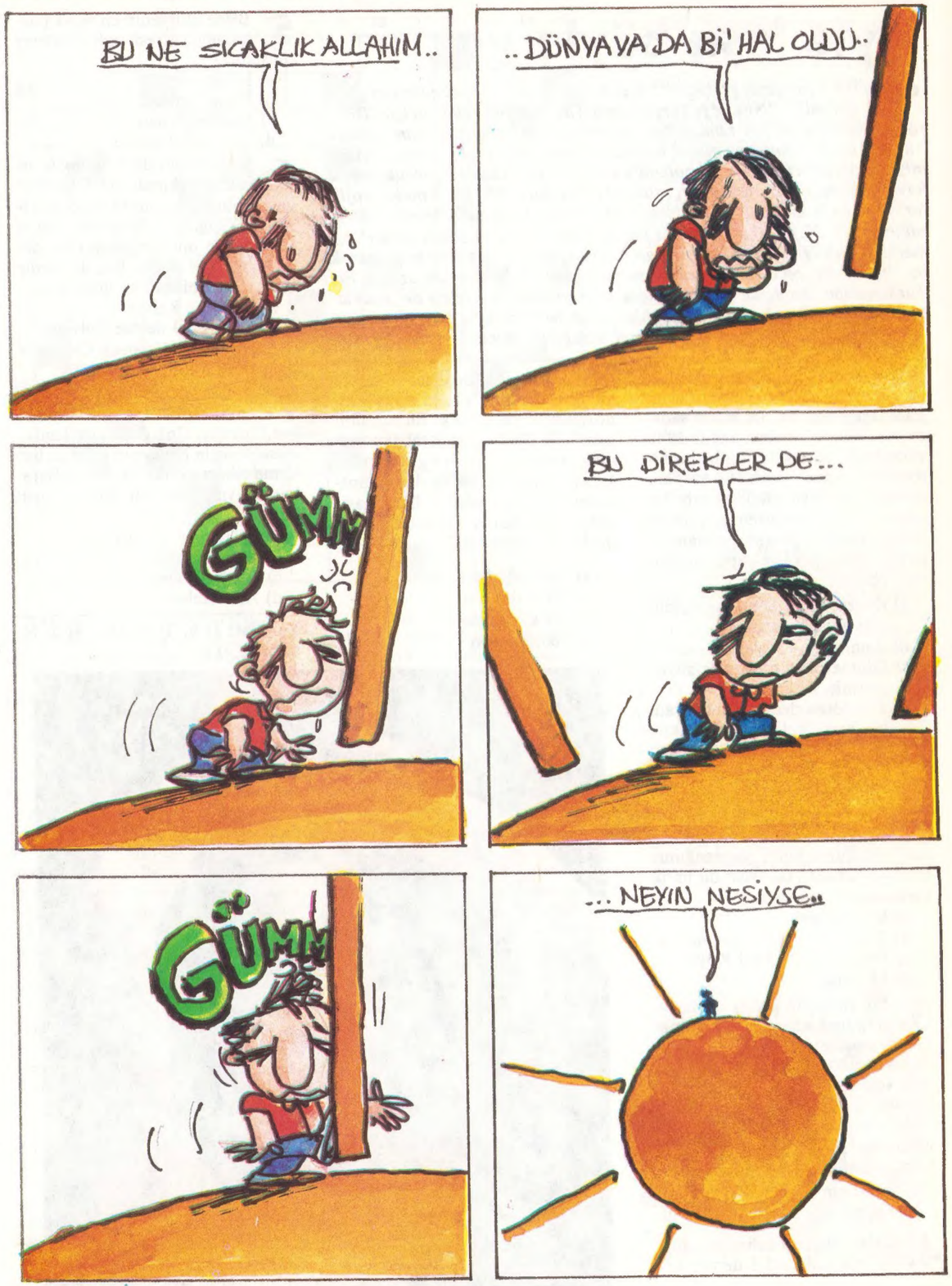

1988 yazını villanızda geçirin! Tapunuzu hemen alın! 40 ayda ödeyin!

İşte masmavi deniz, işte yemyeşil dağlar, turistik tesisler, tarihi yöreler, işte villanız.

İŞTE GÜMÜLDÜR ÖMÜR BELDESİ!

Doğa; kendini, öylesine sunmuşki, Gümüldür'de... Öylesine vermişki tüm güzelliklerini, cömertçe...
Masmavi deniziyle, yemyeşil dağlarıyla, öylesine bütünleşmişki güneşle...İnsan burada yaşamı daha bir başka seviyor, daha bir yaşamak istiyor...doyasıya.
Gümüldür Ömür Beldesi, doğanın insana hediyesi... Gümüldür, bir ömürdür... yaşamasını bilene. Gelin, sizin de Gümüldür Ömür Beldesi'nde bir villanız olsun.İsterseniz daireniz olsun.Seçkin komşularınız olsun. Yüzme havuzunuz, göletiniz olsun. Sağlığınıza sağlık katacağınız termal tesisleriniz olsun. Çocuklarınızın oyun ve spor alanları olsun. Meraklısıysanız, avcılık, balıkçılık, dağ ve at sporları yapabileceğiniz, tenis ve golf oynayabileceğiniz alanlarınız olsun. Her türlü olanaklarından yararlanabileceğiniz, içinde saunası, restoranı, barı, diskoteği , gazinosu olan bir turistik tesisiniz olsun. Yatınız varsa, yat limanınız olsun. Gümüldür Ömür Beldesi'nde; seçkin komşularınıza, ailenize ve size ait bir dünyanız olsun. Size özgü, size layık bir yaşam biçiminiz olsun.

GELİN. SEÇİN. SİZİN DE EGE'DE BİR VİLLANIZ OLSUN.

A TİPİ VİLLA (3 ODALI)		B TİPİ VİLLA (2 ODALI)		A TİPİ APART OTEL (3 ODALI)		B TİPİ APART OTEL (2 ODALI)	
İhale edilmiş kesin fiyatı	: 28.850.000,-	İhale edilmiş kesin fiyatı	: 21.570.000,-	İhale edilmiş kesin fiyatı	: 28.697.000,-	İhale edilmiş kesin fiyatı	: 19.135.000,-
Ödeme süresi	: 40 Ay	Ödeme süresi	: 40 Ay	Ödeme süresi	: 40 Ay	Ödeme süresi	: 40 Ay

derhal tapu

Villalar ve daireler Ağustos 1988 tarihinden itibaren her ay partiler halinde teslim edilecek, sitenin tamamı 1989 yılında teslim edilmiş olacaktır. Daireler ve villalar numaralandırılmış ve teslim tarihleri her numaranın karşısında şimdiden belirtilmiştir. Tapular verilmektedir.

- Kooperatifimize, Silahlı Kuvvetler mensupları ve yakınları ile sivil vatandaşlarımız ortak olabilir.
- Kooperatifimiz cumartesi-pazar günleri de açıktır.

S.S. SUBAY, ASTSUBAY, MEMUR TOPLU KONUT YAPI KOOPERATİFİ

GENEL MÜDÜRLÜK Bahariye Cad. Unertan Ap. 35/5 Kadıköy-İstanbul Tel. 338 02 38 338 16 85 338 16 87 Telex: 29 039 Suex İr Telefax: 345 01 50
ANKARA ŞUBESİ Atatürk Bulvarı 233/6 Kavaklıdere-Ankara Tel. 67 69 58 67 53 32 Telex: 40 180 Kbon İr Telefax: 68 19 30
İZMİR ŞUBESİ 1 Kordon 336/2 Alsancak-İzmir Tel. 22 09 77 Telefax: 22 09 77

DİĞER İNŞAATLAR

1- ***Çengelköy Konutları****'nın inşaat ihalesi yapılmıştır.*
2- ***Maltepe Konutları*** *Eylül 1987'de teslim edilecektir. Kayıtlar bitmiştir. Tapuları verilmektedir.*
3- ***Pendik Konutları*** *inşaat ve kayıtları devam etmektedir. Ağustos 1987'de kat irtifakı tapuları verilecektir.*